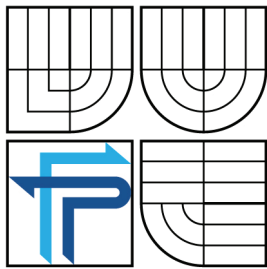

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ
BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

FAKULTA PODNIKATELSKÁ
ÚSTAV EKONOMIKY

FACULTY OF BUSINESS AND MANAGEMENT
INSTITUT OF ECONOMICS

NÁVRH POJISTNÉHO PORTFOLIA PRO OBEC KOROUŽNÉ

THE PROPOSAL OF A INSURABLE PORTFOLIO FOR THE MUNICIPALITY KOROUŽNÉ

DIPLOMOVÁ PRÁCE
MASTER'S THESIS

AUTOR PRÁCE
AUTHOR

Bc. KLÁRA DOSPÍŠILOVÁ

VEDOUCÍ PRÁCE
SUPERVISOR

Ing. DANA MARTINOVÍČOVÁ, Ph.D.

BRNO 2009

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Dospíšilová Klára, Bc.

Podnikové finance a obchod (6208T090)

Ředitel ústavu Vám v souladu se zákonem č.111/1998 o vysokých školách, Studijním a zkušebním řádem VUT v Brně a Směrnicí děkana pro realizaci bakalářských a magisterských studijních programů zadává diplomovou práci s názvem:

Návrh pojistného portfolia pro obec Koroužné

v anglickém jazyce:

The Proposal of a Insurance Portfolio for the Municipality Koroužné

Pokyny pro vypracování:

Úvod
Vymezení problému a cíle práce
Teoretická východiska práce
Charakteristika obce Koroužné
Analýza rizik obce Koroužné
Návrhy pojistných produktů
Doporučení vhodného pojistného portfolia
Závěr
Použité informační zdroje
Přílohy

Seznam odborné literatury:

ČEJKOVÁ, V. Pojistný trh. Praha: GRADA Publishing, 2002. 120 s. ISBN 80-247-0137-5.

DUCHÁČKOVÁ, E. Principy pojištění a pojišťovnictví. 2. vyd. Praha: Ekopress, 2005. 178 s. ISBN 80-86119-92-0.

JANATA, J. Pojištění a management majetkových podnikatelských rizik. Praha: Professional Publishing. 2004. 87 s. ISBN 80-86419-64-9.

MARTINOVIČOVÁ, D. Pojištění podnikatelských subjektů. Ostrava: Key Publishing. 2007. 236 s. ISBN 978-80-87071-08-3.

SMEJKAL, V., RAIS, K., Řízení rizik. 1. vyd. Praha: Grada Publishing a.s., 2003. 272 s. ISBN 80-347-0198-7.

Vedoucí diplomové práce: Ing. Dana Martinovičová, Ph.D.

Termín odevzdání diplomové práce je stanoven časovým plánem akademického roku 2008/2009.

L.S.

Ing. Martin Slezák
Ředitel ústavu

doc. RNDr. Anna Putnová, Ph.D., MBA
Děkan fakulty

V Brně, dne 18.05.2009

Abstrakt

Diplomová práce se zabývá analýzou a hodnocením rizik obce Koroužné. Cílem mé práce je na základě aktiv obce a analýzy rizik navrhnout takové pojistné portfolio, které bude minimalizovat dopady případné realizace nejzávažnějších rizik obce prostřednictvím komerční pojišťovny.

Abstract

Master's thesis deals with analysis and evaluation of all risks for the municipality of Koroužné. An objective of my thesis is suggesting the insurance portfolio on the basis of municipality assets and analysis of risks. It should minimize the incidences of possible realization of the most serious risks of this municipality through the commercial insurance company.

Klíčová slova

Riziko, analýza rizik, pojištění, obec Koroužné, komerční pojišťovna, scoring model, fuzzy logika, pojistné portfolio.

Keywords

Risk, risk analysis, insurance, municipality Koroužné, commercial insurance company, scoring model, fuzzy logic, insurance portfolio.

Bibliografická citace

DOSPÍŠILOVÁ, K. *Návrh pojistného portfolia pro obec Koroužné*. Brno: Vysoké učení technické v Brně, Fakulta podnikatelská, 2009. 94 s. Vedoucí diplomové práce Ing. Dana Martinovičová, Ph.D.

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci zpracovala samostatně na základě literatury uvedené v seznamu použitých zdrojů a pod vedením vedoucí své diplomové práce.

Brno

.....

Poděkování

Chtěla bych poděkovat vedoucí mé diplomové práce Ing. Daně Martinovičové, Ph. D. za cenné rady, náměty a podnětné připomínky k obsahu i formě diplomové práce. Dále děkuji Ing. Františku Dospíšilovi, starostovi obce Koroužné za poskytnutí vstupních podkladů a dat pro analýzu rizik obce, za jeho spolupráci a čas, který mi věnoval.

OBSAH

ÚVOD.....	10
1 VYMEZENÍ PROBLÉMU A CÍLE PRÁCE.....	11
2 TEORETICKÁ VÝCHODISKA PRÁCE	12
2.1 Riziko jako součást života podnikatelského subjektu.....	12
2.1.1 Klasifikace rizik.....	13
2.1.2 Postoj podnikatelů k riziku	17
2.1.3 Možnosti vyrovnání se s rizikem.....	18
2.2 Risk management.....	20
2.2.1 Fáze risk managementu	21
2.3 Analýza rizik.....	22
2.3.1 Metody měření rizik	25
2.3.2 Minimalizace rizika	25
2.3.3 Financování opatření pro minimalizaci rizik.....	27
2.4 Pojišťovnictví a pojištění	31
2.4.1 Charakteristika pojištění	31
2.4.2 Klasifikace pojištění	33
3 CHARAKTERISTIKA OBCE KOROUŽNÉ.....	36
4 ANALÝZA RIZIK OBCE KOROUŽNÉ	41
4.1 Identifikace aktiv, hrozeb a slabin	41
4.2 Měření rizik.....	43
4.2.1 Kvalitativní metoda měření rizik.....	43
4.2.2 Kvantitativní metoda měření rizik.....	47
4.2.3 Vyhodnocení analýzy rizik obce Koroužné.....	49
4.3 Současná pojistná ochrana obce Koroužné.....	50

5	NÁVRHY POJISTNÝCH PRODUKTŮ	53
5.1	Výběr komerčních pojišťoven	53
5.2	Stručná charakteristika vybraných komerčních pojišťoven.....	56
5.3	Nabídky pojistné ochrany vybraných komerčních pojišťoven	63
5.3.1	Nabídka pojištění společnosti Česká pojišťovna a.s.....	63
5.3.2	Nabídka pojištění společnosti Kooperativa pojišťovna, a.s.....	65
5.3.3	Nabídka pojištění společnosti Allianz pojišťovna, a.s.....	67
5.3.4	Nabídka pojištění společnosti ČSOB Pojišťovna, a.s.....	68
5.3.5	Nabídka pojištění společnosti Generali Pojišťovna a.s.	69
5.3.6	Nabídka pojištění společnosti Česká podnikatelská pojišťovna, a.s.	70
5.4	Vyhodnocení získaných nabídek komerčních pojišťoven	72
5.4.1	Hodnocení nabídek komerčních pojišťoven – scoring model	74
5.4.2	Hodnocení nabídek komerčních pojišťoven – fuzzy logika	78
6	DOPORUČENÍ VHODNÉHO POJISTNÉHO PORTFOLIA.....	82
6.1	Srovnání navrhovaného a současného pojistného portfolia.....	82
	ZÁVĚR	87
	POUŽITÉ INFORMAČNÍ ZDROJE	89
	SEZNAM GRAFŮ	92
	SEZNAM OBRÁZKŮ	92
	SEZNAM TABULEK.....	93
	SEZNAM PŘÍLOH.....	94
	PŘÍLOHY	95

ÚVOD

Lidskou činnost ovlivňují náhodné a nepředvídatelné události, se kterými je spojeno určité riziko. Tyto situace nejsou jenom důsledkem přírodních jevů, ale vychází také ze samotné společnosti. Každý subjekt je tak vystaven možným negativním dopadům, jimž se může bránit například pojištěním.

Pojištění se historicky považuje za formu přesunu rizika z pojištěného subjektu na speciální instituci, pojišťovnu a jeho význam s rozvíjející se společností neustále roste. Pojišťovnictví v dnešní době představuje významné dynamicky rostoucí nevýrobní odvětví ekonomiky, které zabezpečuje pojistnou ochranu a úhradu škod vzniklých při nahodilých událostech. Toto odvětví se dotýká každého ekonomického subjektu a jeho hospodaření. Nejde ale jen o majetkové ztráty, ale také o poškození zdraví nebo ohrožení života jedince či skupiny lidí. Vyplacené pojistné pak může pomoci při opravě, obnově či koupi nového majetku, nemocným zajistí finanční náhrady.

Uzavřením pojištění se mnoho lidí chrání pro případ vzniku rizik, často také některé jejich druhy využívají jako způsob investice do budoucna. Mladí lidé si mnohdy touto cestou spoří kvůli finančnímu zabezpečení do důchodovém věku, jelikož představa výše zákonného důchodu není až tak příznivá.

Televizní zpravodajství, noviny, rádio, všechna média nás informují o téměř každodenních či sezónních ničivých přírodních událostech a katastrofách. Můžeme si říci, že něco takového se nám stát nemůže, avšak omyl je pravdou. Neměli bychom podceňovat nebezpečí vzniku škody. Je lepší se chránit pojištěním a pravidelně ho platit, protože prevence je lepší než následná náhrada škody z vlastních prostředků. Je potřeba umět identifikovat a hodnotit rizika, která nás ohrožují a pokusit se předejít jejich negativním dopadům.

Vysoká koncentrace a konkurence na pojistném trhu napomáhá rozšiřování nabídek pojistných produktů a služeb. Každý klient si proto může vybrat takový druh pojištění a pojišťovnu, které mu budou naprosto vyhovovat. Pojištění je běžnou a nezbytnou součástí dnešní společnosti.

1 VYMEZENÍ PROBLÉMU A CÍLE PRÁCE

Cílem mé diplomové práce je navrhnout takové pojistné portfolio, které bude prostřednictvím komerční pojišťovny minimalizovat škody případné realizace rizik obce Koroužné. Získám nabídky pojistného portfolio od vybraných komerčních pojišťoven, na závěr práce je vyhodnotím a porovnáám se současným stavem. Poté navrhu vhodné pojistné krytí obce.

V první části diplomové práce, teoretické části, se budu zabývat problematikou rizik, jejich charakteristikou, analýzou, klasifikací a měřením. Dále se budu věnovat oblasti pojišťovnictví, určím význam a dělení druhů pojištění. Pro zpracování této části práce využiji odbornou literaturu a internetové stránky odborných institucí, pojišťoven a dalších subjektů zabývajících se pojišťovnictvím. Potřebné materiály získám také od starosty obce Koroužné.

Zbývající část práce rozdělím na čtyři kapitoly. V kapitole charakteristika obce Koroužné popíši obec, její hospodaření a majetek. Tento majetek bude potenciálním předmětem pojištění. Ve čtvrté kapitole identifikuji a analyzuji rizika ohrožující obec a určím hodnoty škod, které by mohly nastat. Pomocí zvolených metod stanovím závažnost a četnost těchto rizik a následně výsledky vyhodnotím. Zjistím tak, jaká rizika by bylo vhodné u komerční pojišťovny nechat pojistit. Na závěr kapitoly se budu věnovat současné pojistné ochraně obce.

V rámci páté kapitoly vyberu dle hodnotících kritérií šest komerčních pojišťoven, u nichž by obec rizika mohla nechat pojistit. Pokusím se od každé vybrané pojišťovny získat nabídku pojistného krytí, které pomocí metod scoring modelu a fuzzy logiky ohodnotím. Na základě výsledků obou metod vyberu nejvhodnější variantu, kterou porovnáám se současným stavem pojistného krytí.

V poslední kapitole diplomové práce shrnu získané informace a výsledky šetření a na základě nich doporučím obci Koroužné vhodné pojistné portfolio. Věřím, že předložená diplomová práce bude pro obec Koroužné využitelná v praxi v případě rozhodnutí o změně pojistného portfolio.

2 TEORETICKÁ VÝCHODISKA PRÁCE

V kapitole teoretická východiska práce vymezím základní problematiku rizik a pojištění. Zaměřím se na charakteristiku, klasifikaci a možnosti vyrovnání se s rizikem, popíši obor risk management, konkrétněji postup analýzy rizik. Dále se budu zabývat metodami měření a minimalizace rizik, financováním těchto opatření. Poté charakterizuji pojištění a představím jeho základní členění.

2.1 Riziko jako součást života podnikatelského subjektu

Lidskou společnost ovlivňují náhodné a nepředvídatelné události, jejichž důsledky mohou být v konečném působení pozitivní i negativní. Povaha situace vyplývá z přírodních jevů, jako například živelné katastrofy, a také ze samotné lidské společnosti, z jejich nedokonalostí jako jsou havárie, krádeže, úrazy.

Rozvoj lidské společnosti znamená rozvoj ekonomický, technický i sociální, zvyšování životní úrovně, ale také nebezpečí. Proto je nutné neustále předvídat a eliminovat možná nebezpečí s negativními důsledky. [10]

Každý ekonomický subjekt je neustále vystaven nebezpečí vzniku možných škod, jedná se o nejistotu. Rizikem je rozuměn stav, v němž je budoucí situace dopředu jednoznačně charakterizována, tedy lze ho měřit pomocí určité hodnoty pravděpodobnosti. Riziko je chápáno jako možnost vzniku události s výsledkem odchýleným od cíle s objektivní pravděpodobností (statistickou či matematickou). Na druhé straně nejistota je stav, kdy je toto objektivní rozdělení pravděpodobností nespécifikovatelné.

V závislosti na povaze příslušného jevu či procesu mohou realizací příslušného rizika vzniknout [10]:

- výhradně negativní odchylky od cíle, kdy se mluví o tzv. *čistém riziku*;
- záporné i kladné odchylky od cíle, kdy jde o tzv. *spekulativní* (záměrné) *riziko*, příslušným subjektem je riziko dobrovolně podstupováno.

Pojem riziko je úzce spjat s pojištěním, a naopak. Souvisí s přesunem rizika na pojistitele, který přebírá rizika, zkoumá jejich povahu a zákonitosti, jimž podléhají. Pojišťují se pouze čistá rizika, záměrná (spekulativní) jsou nepojistitelná.

Každé riziko může nastat s jinou pravděpodobností a jeho výše se odvíjí od **četnosti** (frekvence) a **závažnosti**. Četnost znamená častost výskytu a závažnost velikost škody spojenou s realizací rizika. Při jejich kombinaci můžeme rozlišit dva nejdůležitější vztahy [14]:

- *velký počet různých rizikových situací, v nichž existuje vysoká četnost a nízká závažnost rizika.* Jedná se například o velký počet požárů v domácnostech, které poškodí kuchyň, ale malý počet požárů, které zničí celý dům. Nebo při pracovních úrazech, kdy na každý vážný úraz připadá několik desítek menších úrazů a několik stovek malých nehod, které se obejdou bez úrazu;
- *malý počet různých rizikových situací, v nichž existuje nízká četnost (frekvence) a vysoká závažnost rizika.* Celkový počet událostí není obvykle příliš vysoký. Pokud však nastanou, mají za následek velmi vysoké náklady, např. nehody postihující lodě a letadla. Riziko a jeho realizace ovlivňují vznik ztráty a škoda bývá obvykle velmi značná. Ztráta je tedy majtková, zdravotní, finanční či morální újma, která může, ale i nemusí být peněžně vyčíslitelná.

2.1.1 Klasifikace rizik

Třídění rizik má pro řízení neziskové organizace podstatný význam, protože ze zařazení do určité skupiny plynou představy o jejich detailnější charakteristice, o významu pro vznik, velikost a dynamiku rizikových či krizových jevů a také pro prevenci a následná opatření. Členění rizik není uzavřené, protože pro různé účely zkoumání problematiky mohou být sestaveny jiné kategorizace, základní vybrané klasifikace uvádím v následujícím textu.

Rizika interní a externí

Míra ovlivnitelnosti rizika působí na schopnost podniků minimalizovat škody, které jim zrealizovaná rizika způsobují. Podle toho, zda se příčiny vyskytují v daném podniku samotném nebo jsou-li součástí podnikového okolí, dělíme rizika na [13, 14]:

- **interní rizika** – projevují se uvnitř podniku, podnikatel či management je může řídit a ovlivňovat, např. velikost organizace, finanční síla, zaměstnanci, výroby;
- **externí rizika** – faktory prostředí působící na podnikatelské subjekty fungující v daném teritoriu jsou vně přímé kontroly a řízení podniku. Jedná se např. o obchodní podmínky, změny u konkurence, ochranu životního prostředí, úrokové míry, výši daňových sazeb, zaměstnaneckou legislativu.

Rizika ovlivnitelná a neovlivnitelná

Členění rizik dle míry ovlivnitelnosti rizika má stejnou povahu jako v předchozí podkapitole, rizika se tedy dělí na [13]:

- **rizika ovlivnitelná** – management či podnikatel může na rizika působit ve svůj prospěch, prostřednictvím kvality produktu, servisu, záručních podmínek, apod.;
- **rizika neovlivnitelná** – rizika, na která nemůže podnikatel působit tak, aby je vzhledem ke své činnosti ovlivnil příznivým směrem. Příkladem jsou ceny surovin, materiálů ze zahraničí, politická situace v určitých oblastech, sazby daní, poptávka na zahraničních trzích.

Klasifikace rizik dle jejich velikosti

Pro členění rizik podle jejich velikosti se používá pětistupňový systém (viz. obrázek 1), ve kterém se rozlišuje pět velikostí rizika. Pro malé a střední podniky se pro zjednodušení používá třístupňový systém (viz. obrázek 2).

Klasifikovaná rizika se člení na základě závažnosti a četnosti, přičemž závažnost může být vyjádřena velikostí nákladů na škodní událost. Ovlivňuje také výrobní proces, celkové náklady podniku, potřebu čerpání hmotných a finančních rezerv. Na následujícím obrázku jsou graficky rozdělena rizika. [13]

Obrázek 1: Klasifikace rizik dle jejich velikosti - pětistupňový systém

četnost	5	S	V	Z	Z	K
	4	M	S	V	Z	K
	3	M	S	V	Z	Z+K
	2	M	S	V	Z	Z+K
	1	M	S	V	Z	Z
		1	2	3	4	5
		závažnost				

Zdroj: MARTINOVIČOVÁ, D. *Pojištění podnikatelských subjektů*. 2007

V následujícím textu uvádím stručné charakteristiky jednotlivých stupňů rizik:

- **riziko zanedbatelné (M)** – zanedbatelný náklad na překonání vzniklých škod, není nutné čerpat finanční rezervy a rozsah škody nemá, nebo má jen velmi malý vliv na náklady podniku;
- **riziko malé (S)** – náklad na překonání vzniklých škod si vyžaduje nízké čerpání finančních rezerv a na výrobní proces má malý vliv;
- **riziko střední (V)** – citelné náklady na překonání škod, žádá si čerpání finančních rezerv, může ohrozit životní úroveň podniku a zpomaluje výrobní proces;
- **riziko velké (Z)** – vysoce poškozuje hmotné a jiné hodnoty podniku, finanční i hmotné rezervy jsou čerpány ve velké míře. Toto riziko může dlouhodobě ohrozit hospodaření podniku;
- **riziko katastrofické (K)** – jde o mimořádně rozsáhlé poškození hodnot podnikatelského subjektu, vyčerpají se hmotné i finanční rezervy a je nutné využít i jiné formy financování. Může vést k dlouhodobému zastavení výroby.

Pro malé a střední podniky lze využít třístupňový systém klasifikace rizik dle velikosti, rizika pak dělíme na malá, střední a velká, což graficky vyjadřuje následující obrázek.

Obrázek 2: Klasifikace rizik dle jejich velikosti - třístupňový systém

četnost	3	S	V	V
	2	M	S	V
	1	M	M	S
		1	2	3
		závažnost		

Zdroj: MARTINOVIČOVÁ, D. *Pojištění podnikatelských subjektů*. 2007

Klasifikace rizik podle jejich pojistitelnosti

Tato klasifikace se uplatňuje při pojišťování a při uvažování o možné pojistné ochraně podnikatelských subjektů v komerčních pojišťovnách. Rizika se člení na [13]:

- ***riziko pojistitelné*** – komerční pojišťovna může k riziku na základě pojistně-technických podmínek sjednat pojistnou smlouvu, jež musí splňovat následující:
 - *identifikovatelnost rizika* – jednoznačné určení příčiny události, jejím výsledkem byla ztráta krytá pojištěním;
 - *vyčíslitelnost rizika* – pokud by nebylo možné vyčíslit ztráty, potom se vlastní pojištění nemůže po ekonomické stránce realizovat a nemá smysl;
 - *ekonomická přijatelnost rizika* – pojišťovna přijme do pojištění jen takové riziko, jež jí nepřinese ztrátu, tudíž je ekonomicky vyrovnané;
 - *nahodilost projevu rizika* – pokud by byla jistota, že riziko (negativní událost) skutečně nastane, pak je možné krýt ztráty jinak, ne však pojištěním;
- ***riziko nepojistitelné*** – riziko nesplňuje výše uvedené podmínky.

Riziko skutečné a spekulativní

Pokud se riziko stane reálným, pak nastanou dvě možné odchylky od vytyčeného cíle, které představují podstatu tohoto dělení rizik na [13]:

- ***riziko skutečné (čisté)*** – je vázáno na události, jež z hlediska škody mohou být tzv. neutrální, nebo negativní (škodlivé). Skutečné riziko sebou tedy nese ztrátu nebo přinejlepším situaci vyrovnanou. Jako příklad lze uvést požár v továrně, vykradení skladu, úraz, nehodu atp.;
- ***riziko spekulativní (podnikatelské)*** – na základě spekulace je prvotním cílem události pozitivní výsledek, tzn. zisk. Ten však není dostatečně zaručen a ani nemůže být, takže nemusí vzniknout a zaváděné operace mohou vést ke škodě. Jde například o situace spojené s hraním hazardních her, sázením, podnikáním.

Hlavním rozdílem je, že skutečná rizika jsou obvykle pojistitelná, avšak spekulativní nepojistitelná. V podstatě nelze pojistit riziko, kdy ve výsledku může vzniknout zisk.

K dalšímu členění rizik patří také věcná klasifikace rizik podnikatelských subjektů, které můžeme vyjádřit pomocí podnikových funkcí, jako například rizika technická, výrobní, ekonomická, tržní, finanční, politická atp.

Dalším členěním může být klasifikace rizik na komplexní a elementární, teritoriální a komerční, subjektivní a objektivní nebo tržně zajistitelná a tržně nezajistitelná. Jak jsem již uvedla v úvodu této kapitoly, členění rizik není uzavřené, mohou být sestaveny různé klasifikace rizik.

2.1.2 Postoj podnikatelů k riziku

Podnikatel či manažer a jeho postoj k riziku určuje odvahu nést podnikatelské riziko nebo neochotu k přijetí určitého rizika. Tato vlastnost podnikatele může vést k vyhýbání se riziku, může mít následující postoje k riziku [14]:

- **averze k riziku** – subjekt se snaží vyhnout vysoce rizikovým podnikatelským projektům a vyhledává projekty, které se značnou jistotou zaručují dosažení pro ně přijatelných výsledků;
- **sklon k riziku** – pro tyto subjekty je typické vyhledávání značně rizikových podnikatelských projektů, jež mohou přinést obzvlášť dobré hospodářské výsledky, avšak mohou znamenat i vyšší ztráty;
- **neutrální postoj k riziku** – sklon i averze k riziku jsou vzájemně vyrovnané.

Ochota nést podnikatelské riziko nebo naopak vyhýbání se riziku jsou závislé na faktorech [14]:

- **osobní založení subjektu** – úspěšný podnikatel či manažer je osoba s výraznou ochotou nést podnikatelské riziko;
- **kapitálová síla a velikost podniku** – na postoj manažerů podniku má značný vliv jeho velikost a kapitálová síla. Na jedné straně platí, že zatímco pro malý podnik může realizace určitého podnikatelského projektu představovat nepřijatelné riziko, pro kapitálově silný podnik může být riziko téhož podnikatelského rozhodnutí přijatelné. Na straně druhé jsou malé začínající podniky nuceny realizovat se za značných rizik, protože jinak by ne získaly své místo na trhu;
- **systém podnikového řízení a klima** – tyto faktory mohou podporovat přípravu a realizaci dost rizikových projektů, nebo pro ně mohou vytvářet překážky.

2.1.3 Možnosti vyrovnání se s rizikem

Riziko a jeho realizace ovlivňují vznik ztráty, jenž může být majetková, zdravotní, finanční či morální újma, může ale i nemusí být peněžně vyčíslitelná. Ekonomické subjekty se snaží realizaci rizik a jejich možným důsledkům předejít. Podstatou vyrovnání se s riziky je uvědomit si jejich existenci a včas je rozpoznat, všeobecně riziko však vyloučit nejde. Pro jednotlivé oblasti činnosti lidí je možné riziko odvrátit nebo omezit jeho realizaci pomocí různých preventivních opatření.

Příkladem **odvrácení rizika** je uzavření smlouvy o vyloučení rizika, rozložením rizika prostřednictvím zadání zakázky více podnikatelům, nebo rozdělením majetku na více druhů kapitálových investic.

Omezení realizace rizika preventivními opatřeními lze docílit například použitím alarmů, ochranných zařízení proti úrazu, pravidelných kontrol technických zařízení, výstavbou požárních stěn, zajištěním nouzových agregátů atd. [13]

Pro rizika, jejichž realizaci nelze odvrátit ani omezit, přichází v úvahu finanční krytí, tzn. zabezpečení finanční náhrady škody. Může mít různé formy, které závisí na nositeli a charakteru rizika [10]:

- **krytí prostřednictvím státu** – přichází v úvahu pro řešení škod velkého a hromadného rozsahu, například v důsledku živelních událostí, dále při krytí základních sociálních potřeb lidí, tzn. krytí potřeb určitých skupin lidí v rámci tzv. státní sociální podpory či v rámci sociální péče;
- **individuální krytí rizika** – znamená tvorbu individuálních rezerv na krytí rizik prostřednictvím různých forem spoření – jednotlivci, rodinami nebo podnikatelskými subjekty – přičemž míra krytí rizik je ohraničena naspořenými prostředky;
- **pojištění** – jde o přenesení rizika na specializovanou instituci – pojistitele. Jedná se také o tvorbu rezerv na krytí rizik, ovšem ve smyslu příspěvků na pojištění od jednotlivých zúčastněných, tzn. kolektivní tvorbu rezervy, rozdělení rizika mezi více zúčastněných. Krytí není omezeno naspořenými prostředky jednotlivého účastníka.

2.2 Risk management

Snaha lidí o zvládnutí rizika pomocí určitých vědeckých přístupů vedla ke vzniku speciálního oboru risk management, překládá se jako „řízení rizika“.

Předmětem risk managementu je umožnit v tržní ekonomice zahrnutí projevů rizika vyplývajících z nejednoznačnosti průběhu reálných ekonomických subjektů do rozhodování o hospodářských záležitostech. Risk management spočívá v soustavné analýze ekonomické činnosti z hlediska zřetelných, potenciálních i skrytých rizik.

Risk management je racionální jednání v rizikové situaci tak, aby byla chráněna současná a budoucí aktiva podniku. Rizikový manažer musí mít vysoké pravomoci a jeho úkolem je [10]:

- dosažení požadovaného stupně bezpečnosti při vynaložení optimálních nákladů na prevenci a pojištění;
- zajištění vytvoření dostatečných rezerv pro případ krizových situací k rychlému znovuoobnovení výroby a opětovné stabilitě podniku.

Cílem risk managementu je dosažení bezpečné činnosti při co nejnižších nákladech na zajištění této bezpečnosti.

Škodní následky se mohou projevovat jako přímé ztráty na životech a majetku, následné ztráty (z přerušení ekonomické činnosti), jako ztráty image a důvěryhodnosti podniku, nebo jako pro ekonomický subjekt nepřijatelné ztráty (např. odebrání povolení k podnikání). Smyslem aplikace risk managementu je pochopení současných rizik, tj. jejich poznání, katalogizace a učinění rozhodnutí, která z rizik by se měla eliminovat, redukovat, přenést, anebo ponechat (ta, která nejdou číselně vyjádřit, nebo jsou v danou chvíli nerozpoznatelná, atd.). Veškeré riziko není možné ani vhodné úplně vyloučit, je však třeba efektivním systémovým řízením zajistit, aby se z ponechaných rizik nestala hrozba pro schopnost přežití podniku. [8]

2.2.1 Fáze risk managementu

Objektem managementu rizika může být jak firma jako celek, její určité současné aktivity, nově připravované aktivity (projekty), či určité složky aktiv (majetku) firmy. Risk management lze rozčlenit do čtyř základních fází, a to:

1. fáze: Identifikace rizika

Identifikace rizika (rizikových faktorů) je nejnáročnější a nejdůležitější fází managementu rizika, neboť pouze vzhledem k předem identifikovaným rizikům může firma připravit svoje obranné reakce. Výsledkem je zpravidla stanovení velkého počtu rizikových faktorů, které mohou být různým způsobem klasifikovány, a zhodnocení míry rizika ohrožující ekonomickou činnost lidí. [28]

Vedle zjevných a hmatatelných rizik (požár, vichřice, vyloupení skladu) se musí brát v úvahu i rizika skrytá, jejichž výskyt si vedení podniku nepřipouští, nebo jejichž výskyt se zdá téměř vyloučen. Je potřeba počítat s tím, že vyvstávají nová rizika pramenící z vývoje ekonomického, legislativního a sociálního. [10]

2. fáze: Stanovení velikosti rizika a jeho hodnocení

Jedná se o zjištění míry dopadu realizace možných rizik na finanční situaci daného subjektu, jak ve smyslu pravděpodobnosti vzniku škody (realizace rizika), tak i možné velikosti rizika. [10]

Určitým přístupem pro stanovení rizika mohou být nástroje rizikového rozhodování, které tvoří pravděpodobnostní stromy, rozhodovací matice apod. Jednodušší přístupy vychází z toho, že se míra rizika odvozuje od velikosti nepříznivých vlivů změn rizikových faktorů na podnik a jeho prosperitu, přičemž se zjišťuje pravděpodobnost změn těchto faktorů. [13]

3. fáze: Příprava, volba a realizace opatření na snížení rizika

Rizika podnikatelských subjektů nejsou pevně dána, ale management či podnikatel může tato rizika uplatněním vhodných postupů a opatření snížit. Opatření na snížení

rizika jsou často spojena s určitými náklady, a proto je třeba zvažovat nejen míru snížení rizika, ale také s tím spojené náklady. Jde o snížení rizika na ekonomicky účelnou míru. Současně musíme brát v úvahu, že určitá opatření mohou vyvolávat jiná (tzv. sekundární) rizika a i ta je třeba ošetřit. [13]

4. fáze: Operativní řízení rizika

Podstatou této aktivity je monitorování a pečlivé vyhodnocování podnikatelského okolí i interního prostředí firmy z hlediska rizikových faktorů, které může signalizovat vznik rizikových událostí. V praxi obvykle před výskytem krize existuje určité období, kdy lze rozpoznat signály zvyšující pravděpodobnost katastrofy. I když ji nebude možné odvrátit, podnik se lépe připraví na zvládnutí situace. [28]

Sledování významných externích faktorů svým nepříznivým vývojem ohrožuje podnikatelskou úspěšnost organizace. Toto sledování by měl zabezpečit určitý monitorovací systém, jehož výsledkem je především:

- včasná identifikace situací, na které by měl podnik reagovat;
- realizace připravených plánů korekčních opatření;
- identifikace dalších rizikových faktorů, které nebyly dosud rozpoznány. [13]

Závěrem k jednotlivým fázím managementu rizika je třeba poznamenat, že spíše než o sled jde o určitý opakující se cyklus, přičemž dané fáze se mohou prolínat i probíhat paralelně. [28]

2.3 Analýza rizik

Analýza rizik je obvykle chápána jako proces definování hrozeb, pravděpodobnosti jejich uskutečnění a dopadu na aktiva, tedy stanovení rizik a jejich závažnosti.

Riziko většinou neexistuje izolovaně, ale obvykle se jedná o určité kombinace rizik, které mohou ve svém dopadu představovat hrozbu pro daný subjekt. Vzhledem k jejich

množství je třeba určit priority z pohledu dopadu a pravděpodobnosti jejich výskytu a zaměřit se na klíčové rizikové oblasti.

V průběhu analýzy rizik se provádějí některé obecné činnosti, jednotlivé kroky se pak provádějí v následující posloupnosti [15]:

a) Stanovení hranice analýzy rizik

Hranice analýzy rizik je pomyslná čára, která odděluje aktiva od ostatních aktiv, jež budou zahrnuta do analýzy. Vychází se ze záměrů managementu. Aktiva zahrnutá do analýzy budou ležet uvnitř hranice analýzy, tj. mají vztah k cílům managementu vzhledem k probíhajícímu procesu snižování rizik (aktiva z nichž je subjekt složen, nebo jsou relevantní z hlediska aktuálního záměru). Ostatní aktiva budou ležet mimo danou hranici.

b) Identifikace aktiv

Identifikace spočívá ve vytvoření soupisu všech aktiv ležících uvnitř hranice analýzy rizik. Při rozhodování o zařazení na soupis se uvede název a jeho umístění.

c) Stanovení hodnoty a seskupování aktiv

Posuzování hodnoty aktiv je založeno na výši škody způsobené jejich zničením či ztrátou. Obvykle se při stanovení hodnoty aktiva vychází z jeho nákladových charakteristik (pořizovací cena, reprodukční pořizovací cena), mohou to být ale i charakteristiky výnosové (kvalifikace a know-how zaměstnanců, ochranná známka, postavení na trhu apod.). Je důležité odlišit od sebe jedinečné aktivum a aktivum jednoduše nahraditelné.

Vzhledem k tomu, že aktiv je obvykle velké množství, snižuje se jejich počet seskupením podle různých hledisek, například skupiny podobných kvalit, ceny, účelu. Takto vytvořená skupina pak dále vystupuje jako jedno aktivum a musí se zabezpečit následná aplikace navržených opatření pro všechna aktiva, která jsou do skupiny sdružena.

d) Identifikace hrozeb

V této fázi se vybírají ty hrozby, které by mohly ohrozit alespoň jedno z aktiv subjektu. Pro jejich identifikaci se používá seznam hrozeb sestavený podle literatury, vlastních zkušeností, průzkumů, dříve provedených analýz. Hrozby se mohou také odvozovat od subjektu, jeho postavení (podnikatelský subjekt, orgán státu, nezisková organizace apod.), postavení na trhu, záměrů podnikatele.

e) Analýza hrozeb a zranitelností

Každá hrozba se hodnotí vůči každému aktivu (skupině aktiv). U těch aktiv, na něž se hrozba může uplatnit, se určí úroveň hrozby vůči němu a zároveň zranitelnosti aktiva vůči této hrozbě. Úroveň hrozby je ovlivněna například nebezpečností, motivací a přístupem. Stanovení úrovně zranitelnosti se odvíjí z faktorů jako jsou citlivost a kritičnost. Při analýze se berou v úvahu realizovaná protipatření, která mohou snížit jak úroveň hrozby, tak i zranitelnosti. Výsledným stavem je seznam dvojic „hrozba-aktivum“ se stanovenou úrovní hrozby a zranitelnosti.

f) Pravděpodobnost jevu

Někdy není jasné, zda jev, který zkoumáme, nastane. Jde o situaci, kdy určitý soubor výchozích podmínek vždy nevede ke stejnému výsledku. Pak k popisu určitého jevu doplňujeme údaj, s jakou pravděpodobností může nastat. Abychom mohli počítat s pravděpodobnostmi, musíme určit, zda je analyzovaný jev náhodný či nikoliv, zda patří do určitého intervalu pravděpodobnosti, případně zda jej můžeme vyloučit, jaké jsou jeho pravděpodobnostní charakteristiky.

g) Měření rizika

Riziko je v určitých situacích větší než v situacích jiných. Výše rizika vyplývá z hodnoty aktiva, úrovně hrozby a zranitelnosti aktiva.

2.3.1 Metody měření rizik

Způsob vyjádření veličin, s nimiž se v analýze rizik pracuje, lze použít jako základní hledisko pro rozdělení těchto metod. Existují přitom základní přístupy k vyjádření veličin analýzy rizik – kvantitativní a kvalitativní metody. Používá se buď jeden z těchto dvou přístupů, nebo jejich kombinace [16]:

- **kvalitativní metody** – vyznačují se tím, že rizika jsou vyjádřena v určitém rozsahu, jejich úroveň se obvykle určuje kvalifikovaným odhadem. Kvalitativní měření stanoví stupeň rizika například na základě stupně četnosti výskytu a závažnosti rizika. Jedná se tedy o klasifikaci rizik podle velikosti. Zjistíme tak, která rizika nejvíce ohrožují podnik, a která by mohla mít velké finanční vydání vzhledem k rozsahu poškození majetku. Tyto metody jsou jednodušší, rychlejší, ale více subjektivní. Obvykle přináší problémy v oblasti zvládnutí rizik, při posuzování přijatelnosti finančních nákladů nutných k eliminaci hrozby, jež může být kvalitativní metodou charakterizována třeba jako „velká až kritická“;
- **kvantitativní metody** – jsou založeny na matematickém výpočtu rizika z frekvence výskytu hrozby a jejího dopadu. Ten vyjadřují obvykle ve finančních termínech jako např. tisíce Kč. Nejčastěji je vyjádřeno riziko ve formě roční předpokládané ztráty, která je vyjádřena finanční částkou. Kvantitativní metody jsou přesnější než kvalitativní, jejich provedení sice vyžaduje více času a úsilí, avšak poskytuje výhodnější finanční vyjádření rizik. Nevýhodou těchto metod je ale formalizovaný postup, jenž může vést k tomu, že nebudou postihnuta specifika posuzovaného subjektu, která mohou vést k jeho vysoké zranitelnosti (z důvodu „zahlcení“ hodnotitele značným objemem formálně strukturovaných dat).

2.3.2 Minimalizace rizika

Rizika podnikatelských subjektů nejsou pevně dána, ale management či podnikatel může tato rizika uplatněním vhodných postupů a opatření snížit. Tato opatření na snížení rizika lze rozdělit do dvou skupin, a to [13, 28]:

- **ofenzivní opatření** – mají charakter prevence rizika, tj. eliminace rizikových událostí, snížení pravděpodobnosti jejich výskytu. Například uzavření dlouhodobého kontraktu na nákup určité významné suroviny za pevných podmínek. Tato opatření lze ovšem uplatnit pouze tehdy, jestliže může firma působit na příčiny vzniku rizika;
- **defenzivní opatření** – orientují se na snížení nepříznivých dopadů rizika, tzn. na oslabení dopadů na firmu v případě rizikové události. Typickým příkladem je ochrana majetku pomocí pojištění, kdy v případě výskytu rizikové události pojišťovna pokryje zcela nebo zčásti vzniklou škodu.

Opatření na snížení rizika existuje značný počet a závisí především na druhu rizika, před kterým by měla chránit. Pojištění se uplatňuje jako ochrana před čistými riziky (požáry a živelné pohromy, krádeže a vloupání, havárie zařízení a přerušení provozu, odpovědnost za škody způsobené provozem aj.) a v poslední době i podnikatelských rizik (komerční a politická rizika spojená s investováním v zahraničí a exportními kontrakty).

K široké škále opatření oslabujících podnikatelská rizika patří především:

- **diverzifikace** – rozklad rizika na co největší základnu;
- **zvýšení flexibility** – schopnost rychlé a nákladově efektivní reakce na změny založená na univerzálnosti technologií a pružnosti systémů řízení;
- **dělení rizika** – rozdělení rizika mezi dva či více účastníků např. vytvořením společného podniku;
- **transfer rizika** – přesun rizika na jiné subjekty, např. dodavatele či odběratele s využitím síly, postavení na trhu aj.;
- **termínované obchody** – futures, tj. úrokové sazby do budoucna;
- **etapizace velkých dodávek** – po každé etapě se upřesňují podmínky obchodu;
- **převzetí osvědčených images** – franchising;
- **faktoring a forfaiting** – pohledávky za zahraničními odběrateli kupuje specializovaná společnost.

Uvedená opatření na snížení rizika jsou často spojena s určitými náklady, a proto je třeba zvažovat nejen míru snížení rizika, ale také s tím spojené náklady. Jde tedy o snížení rizika na ekonomicky účelnou míru. Současně musíme brát v úvahu, že určitá opatření mohou vyvolávat sekundární rizika a i ta je třeba ošetřit. [13, 28]

2.3.3 Financování opatření pro minimalizaci rizik

Pro úspěšný výběr a aplikaci opatření na minimalizaci rizik a jejich následků je pro podnik či organizaci nezbytné znát potřebné náklady. Málokdy existuje dostatečné množství přesných podkladů s dobrou vypovídací schopností, proto se většinou jedná o kvalifikované odhady. K financování opatření pro minimalizaci rizik je možné použít vlastní i cizí zdroje podniku. Pro jejich charakteristiku jsem zvolila literaturu číslo 13.

Vlastní zdroje podniku

Pokud podnik či organizace dosahuje kladných hospodářských výsledků a management je schopen v krátkém čase účinně finančně investovat, pak je možné efektivně a včas využít vlastní zdroje financování:

- *speciální rezervy* peněz tvořené díky nepravidelnostem v jejich toku. Tyto zdroje jsou obvykle malé, s nejistým výskytem a nelze se na ně spolehnout;
- *zákonný rezervní fond* – je vytvářen v souladu s právními předpisy a vkládán do krátkodobých či střednědobých finančních investic. Fond je určen ke krytí mimořádně se vyskytujících nákladů;
- *rezervy na opravy* – také se tvoří v souladu s právními předpisy, avšak lze je použít poprvé v období následujícím po jejich vytvoření. Rezervy na opravy svou podstatou spadají do cizích zdrojů. [13]

Cizí zdroje financování

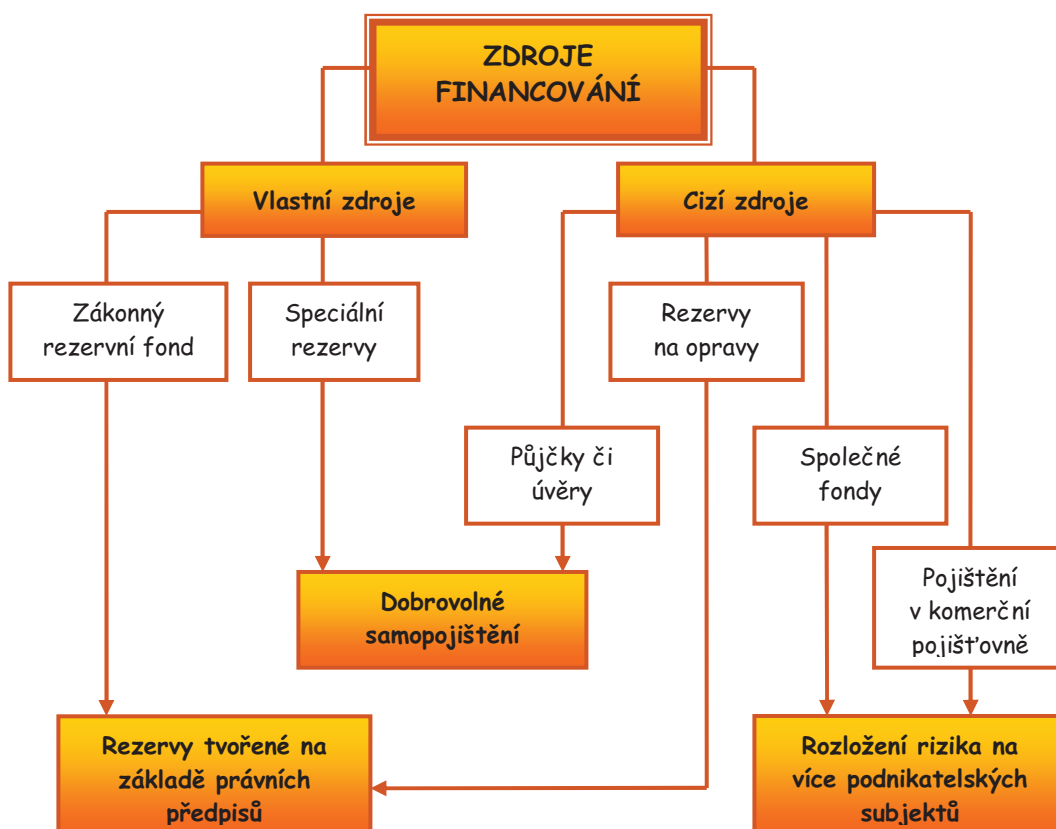
Mohou být k dispozici včas a v objemu, který odpovídá výši škody a pravidlům příslušné smlouvy, jde o:

- *půjčky nebo úvěry* přijaté od peněžních ústavů za obvyklou cenu podnikem v dobré finanční situaci nebo s ručením např. kapitálově spřízněných partnerů;

- **náhrady z fondů** společně vytvářených několika podnikatelskými subjekty ke krytí jmenovitě určených škod nebo ztrát. Tato forma financování je tradiční v některých odvětvích (např. v zemědělství);
- **pojistné plnění** komerčních pojišťoven. Pojistník se prostřednictvím pojistné smlouvy zavazuje k pravidelnému placení pojistného za vlastní rizika, a to nezávisle na výši přijatých náhrad škod pro pojistné události.

Financování opatření minimalizace rizika můžeme členit z různých hledisek. Následující obrázek znázorňuje klasifikaci daných opatření na rezervy tvořené na základě právních předpisů (povinnost ze zákona), dobrovolné samopojištění (speciální fondy a úvěry či půjčky) a rozložení rizika na více podnikatelských subjektů. [13]

Obrázek 3: Zdroje financování opatření pro minimalizace následků rizika

Zdroj: MARTINOVIČOVÁ, D. *Pojištění podnikatelských subjektů*. 2007

Samopojištění (dobrovolné samopojištění) – je krytí rizika z vlastních prostředků, úvěru či kombinace obou forem financování. [10]

Jednou z *výhod samopojištění* je přímá vazba na snižování a kontrolu rizika ztráty; tato forma se týká především velkých organizací (majících mezi svými zaměstnanci kvalifikovaný personál schopný fond spravovat); nedochází ke sporům s pojistitelem ohledně škod; pravidelně odkládané prostředky by měly být nižší než pojistné (nevznikají náklady na provize zprostředkovatelů, zisk pojišťovny a podobně). [13]

K *nevýhodám samopojištění* řadíme například to, že ke škodě (i katastrofické) může kdykoli dojít a způsobit tak finanční vyčerpání podniku, jehož výsledkem bude likvidace činnosti; nemůže se uplatnit tzv. „rozptyl rizika“; i když by podnik byl schopen zaplatit každou jednotlivou ztrátu, souhrnný efekt několika škod za rok by mohl mít stejný dopad jako jedna katastrofická škoda, zejména v prvních letech vytvoření fondu; příspěvky vložené do fondu se z daňového hlediska ve většině zemí nekvalifikují jako daňový náklad, ale platby pojistného ano; může vzniknout potřeba zvýšení počtu zaměstnanců zabývajících se riziky za cenu dodatečných nákladů. [13]

Za specifickou podobu samopojištění lze považovat tzv. **kaptivní pojištění**. Jde o metodu řešení rizik velkých společností. Mateřská založí dceřinou společnost za účelem krytí pojistitelných (někdy i jinak nepojistitelných) rizik. Tato forma pojištění má výhody pro společnost, a to z pohledu ekonomického – levnější krytí rizika. Vychází se ze škodního průběhu v rámci dané společnosti, podnik nezatěžují správní náklady standardního pojistitele, dochází k využití výhodnějších daňových podmínek. Na druhé straně se kaptivní pojištění vztahuje na velké podnikatelské subjekty, u kterých jsou rizika dostatečně rozložena. Pro kaptivní pojišťovny je charakteristické, že se ve velké míře zajišťují. [10]

Rozložení rizika na více subjektů je další možností finančního krytí následků rizik. Má dvě formy, a to vytvoření speciálních fondů a soukromé pojištění [13]:

- **vytvoření speciálních fondů** – při pravděpodobnosti větších ztrát se více podnikatelských subjektů sdruží a ukládá do speciálních fondů společné finanční prostředky. Ty se pak při vzniku ztráty přerozdělují podle dohodnutých pravidel členům sdružení. Ve většině případů podniky přesně definují ztráty, pro které je fond určen. Daný způsob je výhodný zejména pro malá a střední rizika. Nevýhodou je nedostatečné krytí při vysokých či opakovaných ztrátách a krytí škod je limitováno výší vložených prostředků.
- **soukromé pojištění** – je organizovaná a efektivní forma vytváření a využívání finančních rezerv, které se tvoří z pojistného. V případě pojistné události komerční pojišťovna poskytne pojistné plnění ve výši dohodnuté v pojistné smlouvě. A to bez ohledu, zda pojištěný subjekt vytvořil placením pojistného dostatečnou rezervu v technických rezervách pojistitele. K výhodám krytí rizik pojištěním můžeme zařadit:
 - peněžní zdroje pojistitele jsou prakticky disponibilní ve smluvně dohodnuté výši škody, a to podle rozsahu pojistného krytí;
 - zdroje nejsou závislé na výšce vkladů pojištěného subjektu;
 - výška náhrady je objektivizovaná podle jednotných pravidel a postupů;
 - výše náhrady odpovídá rozsahu ujednaných pojistných podmínek a cenové hladině v době pojistné události, i když se pojistné hradí v relacích kalkulovaných v čase před vznikem události;
 - výše pojistného je tím menší, čím je pojištěné riziko lépe plošně rozložené, a na čím delší dobu je pojištění uzavřeno;
 - pojistné u některých druhů pojištění je pro podnikatele daňovým nákladem.

2.4 Pojišťovnictví a pojištění

Pojištění nabízí finanční ochranu jednotlivcům, podnikatelským subjektům, neziskovým organizacím či jiným subjektům pro případ nepředvídatelných událostí. Některé pojistné druhy jsou požadovány právními předpisy, jsou tedy povinné, jiné druhy jsou pak dobrovolné. Pojištění přímo nebo nepřímo zasahuje do všech činností, týká se každého občana, podnikatelského subjektu i státu. Pojištění představuje v tržní ekonomice peněžní vztahy, prostřednictvím kterých se tvoří a rozdělují peněžní pojistné rezervy. V zásadě se vztahuje na události, jejichž vznik závisí na náhodě, je neurčitý, ale pravděpodobný. [13]

2.4.1 Charakteristika pojištění

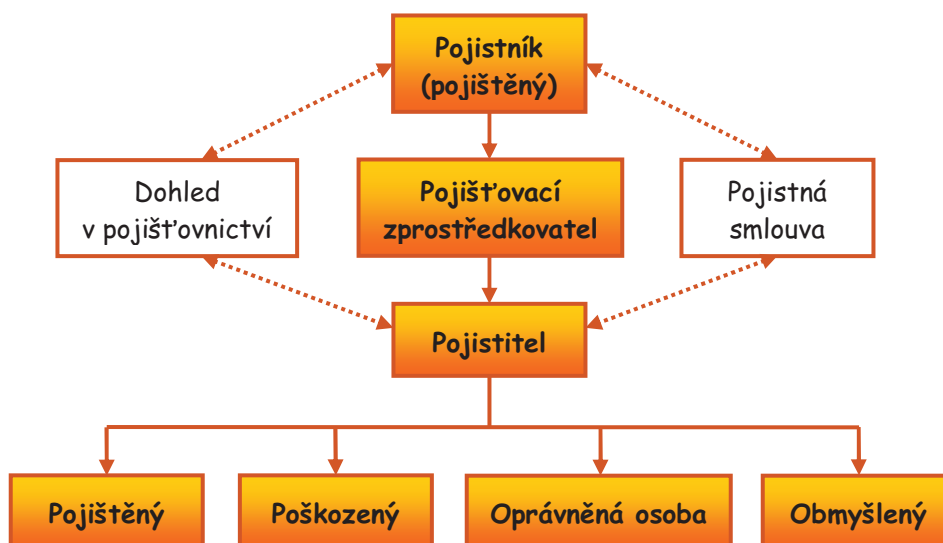
Pojištění je nástroj finanční eliminace negativních nahodilých událostí, nemůže ale ovlivnit jejich výskyt (vznik škod). Pomocí pojištění lze finančně nahradit ztráty vzniklé při realizaci čistých rizik a dochází k vyrovnávání rizika v rámci subjektů zúčastněných na pojištění. *Pojištění samo o sobě nezabrání žádnému riziku, ale může přispět k zabezpečení určité náhrady, jím způsobené ztráty.*

Na pojištění samotné se můžeme dívat ze tří hledisek [10]:

- **finanční služba** – pojištění je takto chápáno jako pojistná ochrana poskytnutá za úplatu. Působí na průběh procesu reprodukce tím, že přesouvá část finančních prostředků tam, kde jsou v daném okamžiku třeba;
- **důchodová kategorie** – prostřednictvím pojištění dochází k důchodové stabilizaci ekonomických subjektů;
- **právní vztah** – pojištění je právním vztahem, při kterém pojistitel na sebe přebírá závazek, že pojištěnému poskytne pojistné plnění, nastane-li nahodilá, v pojistných podmínkách blíže označená, událost.

Pojistný vztah je určitá forma společenského spojení osob nebo hospodářských subjektů a pojistitelů, který má ekonomický charakter. Obsahem pojistného vztahu je pojistná ochrana klienta a vzniká na základě právního předpisu nebo sjednání pojistné smlouvy. Následující obrázek znázorňuje vztahy subjektů pojištění.

Obrázek 4: Vztahy subjektů pojištění

Zdroj: MARTINOVIČOVÁ, D. *Pojišťovnictví: studijní text pro kombinovanou formu studia*. 2006

V dalším textu objasním hlavní pojmy vyskytující se na výše uvedeném obrázku a další popíši v příloze číslo 1:

- **Pojistník** – ten, kdo uzavírá pojistnou smlouvu s pojistitelem a jeho povinností je platit pojistné.
- **Pojistitel** – právnická osoba, která vykonává pojišťovací činnosti (komerční pojišťovna). Musí hospodařit tak, aby byla schopna neustále a trvale plnit své závazky.
- **Pojištěný** – ten, na jehož rizika se pojištění sjednává. Má právo obdržet od pojišťovny pojistné plnění v případě vzniku pojistné události. Obvykle je pojistník a pojištěný jedna a táž osoba, ale tato zásada neplatí vždy.
- **Oprávněná osoba** – na převzetí pojistného plnění může být i osoba v době pojištění neznámá. Například v pojištěních odpovědnosti za škodu, ve kterých pojistitel poskytne (za pojištěného) pojistné plnění tomu, kdo byl pojištěným poškozen (tj. poškozenému).
- **Obmyšlený** – je osoba určená pojistníkem v pojistné smlouvě, které vznikne právo na pojistné plnění v případě smrti pojištěného. [13]

Pojišťovací způsob rozdělování pojistných rezerv vytváří pojistné vztahy, jež jsou charakteristické určitými typickými principy, a to [13]:

- **princip solidárnosti** – pojistníci společně přispívají pojistnými příspěvky, tzn. pojistným do pojistných rezerv. Pojistné náhrady či pojistná plnění jsou poskytovány pouze členům společenství, kteří měli pojistnou událost;
- **princip podmíněné návratnosti** vložených prostředků – pojistné plnění se poskytne pojištěnému pouze v případě, pokud nastane pojistná událost, která byla předem dohodnutá v pojistné smlouvě a v pojistných podmínkách;
- **princip neekvivalentnosti** – pojistné náhrady nejsou závislé na výši zaplaceného pojistného. Mohou tedy být větší nebo menší než pojistné, které bylo dosud zaplaceno.

2.4.2 Klasifikace pojištění

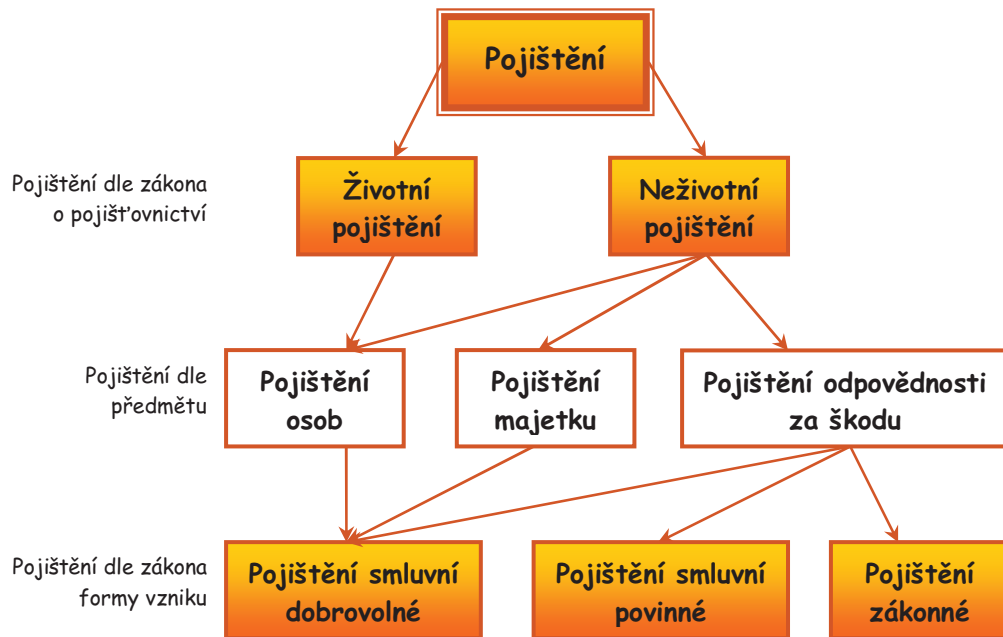
Komerční pojišťovny nabízejí a realizují množství pojištění, které je třeba třídit, rozdělovat a klasifikovat podle různých kritérií pro lepší orientaci v pojistných produktech, pojistných odvětvích, jednotlivých pojištěních. Existují různé klasifikace pojištění, „obrázek 5“ znázorňuje graficky vztahy mezi jednotlivými klasifikacemi a v následujícím textu uvádím nejpoužívanější druhy pojištění. [13]

Klasifikace pojištění dle způsobu tvorby rezerv

Toto členění rozlišuje riziková či neživotní a rezervotvorná či životní pojištění:

- ***rizikové (neživotní) pojištění*** – pojistitel neví jednoznačně, zda pojistná událost vznikne nebo ne, zda bude poskytovat pojistné plnění a v jaké výši. Jedná se o všechna pojištění majetku, léčebných výloh, odpovědnosti za škodu, úrazu atd. Pojistná rezerva je stanovena dle rozsahu pojištěného rizika, pravděpodobnosti vzniku pojistných událostí a rozsahu způsobených škod;
- ***rezervotvorné (životní) pojištění*** – vždy se vytváří pojistná rezerva na pojistné události, které jednoznačně v budoucnosti vzniknou. Jde o pojištění osob (životní a důchodové), kde se pojistné plnění vyplatí při dožití se konce pojistného období nebo při úmrtí po dobu platnosti pojištění.

Obrázek 5: Klasifikace pojištění

Zdroj: MARTINOVIČOVÁ, D. *Pojištění podnikatelských subjektů*. 2007

Klasifikace pojištění dle předmětu pojištění

Podle předmětu členíme pojištění následovně:

- **pojištění majetku** – pro případ realizace rizik poškození, zničení, ztráty a odcizení nebo jiných škod, které na něm vzniknou;
- **pojištění osob** – fyzických osob pro případ tělesného poškození, smrti, dožití se určitého věku nebo pro případ jiné pojistné události související se životem osob;
- **pojištění odpovědnosti za škodu** – vzniklou na životě a zdraví nebo na věci, případně odpovědnosti za jinou majetkovou škodu.

Klasifikace pojištění dle formy vzniku pojištění

Tato klasifikace vyjadřuje členění podle způsobu jeho vzniku, a to na [13]:

- **zákonné pojištění** – pojistná smlouva se neuzavírá. Vzniká automaticky přímo ze zákona, dojde-li ke skutečnosti, s níž zákon vznik tohoto pojištění spojuje, a trvá po celou dobu existence této skutečnosti, bez ohledu na vůli jeho účastníka. Právní předpis určuje všechny náležitosti pojistného vztahu včetně pojišťovny, která

pojištění vykonává, výši pojistného, pojistné podmínky apod. Nezaplacením pojistného se porušuje zákon se všemi důsledky, které z toho vyplývají. Jedná se však o příkazovou formu, která omezuje rozhodování pojištěného i pojistitele. V dnešní době často dochází k transformování na smluvní povinná pojištění;

➤ **smluvní pojištění** – které vystupuje jako:

- *povinné* – dané právním předpisem, který určuje povinnost hospodářských subjektů nebo občanů sjednat s pojišťovnou pojistnou smlouvu, bez níž nepovolí příslušný státní orgán výkon dané činnosti. Jako příklad lze uvést mysliveckou činnost, provoz vozidel, civilní letecké dopravy, činnost lékařů, auditorů, daňových poradců, veterinářů, pojišťovacích zprostředkovatelů apod. Narozdíl od zákonného pojištění je tato forma pružnější, dává možnost výběru pojistitele a rizik, umožňuje využít některé stimuly (bonus a malus), protože je založeno na konkrétní a specifické smlouvě;
- *dobrovolné* – v tomto případě vzniká dobrovolně právní vztah mezi pojistitelem a pojistníkem uzavřením pojistné smlouvy.

Klasifikace pojištění dle právních předpisů

V České republice je základní klasifikace pojištění dána zákony:

➤ **Zákon č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví**

- *životní pojištění* – kryjí životní rizika (riziko úmrtí a riziko dožití);
- *neživotní pojištění* – zahrnují celou řadu druhů neživotních pojištění (např. úraz, nemoc, požár, odpovědnost za škodu, odcizení apod.).

➤ **Zákon č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě a o změně souvisejících zákonů**

- *pojištění obnosové* – soukromé pojištění založené s cílem získání obnosu, tj. dohodnuté finanční částky v důsledku pojistné události ve výši, jež je nezávislá na vzniku nebo rozsahu škody;
- *pojištění škodové* – soukromé pojištění, jehož účelem je náhrada škody vzniklé v důsledku pojistné události. Pojistné plnění je omezeno horní hranicí, může vzniknout i *množné pojištění* (souplejšťení, souběžné či vícenásobné pojištění).

3 CHARAKTERISTIKA OBCE KOROUŽNÉ

Název obce Koroužné je odvozen od slova kroužit, řeka krouží kolem obce od severovýchodu na jihozápad. Na starém obecním razítku byl napsán název obce „Korožný“, odtud se slovo přejalo na „Koroužné“. [27]

Obec Koroužné se nachází v okrese Žďár nad Sázavou v kraji Vysočina. Leží asi deset kilometrů východně od města Bystřice nad Pernštejnem v údolí řeky Svratky, v oblasti označované jako „Moravské Švýcarsko“. Je začleněna do mikroregionu Bystřicko. První písemná zmínka o obci pochází z roku 1377. Již v roce 1346 se poprvé připomíná u zubštejnského zboží a od 15. století patřila přímo k Pernštejnu. [19, 31]

Při správních reformách byla obec začleněna do politického okresu Nové Město na Moravě a patřila tam až do roku 1949. V dalším období bylo Koroužné začleněno do okresu Bystřice nad Pernštejnem a roku 1960 bylo zařazeno do okresu Žďár nad Sázavou v Jihomoravském kraji. V roce 1980 byl ve Štěpánově nad Svratkou zřízen místní národní výbor pro správu obce Koroužné. Od roku 1990 je obec samostatná.

Z památek je nejvýznamnější kaple Nejsvětější Trojice, zvonička, která pochází z roku 1856 a je zasvěcena sv. Antonínu Paduánskému, krytá lávka přes řeku Svratku byla v roce 2008 kompletně zrekonstruovaná. Nedaleko obce se nachází zřícenina hradu Zubštejna, Aušperku a Pyšolce. [27]

Obrázek 6: Poloha obce Koroužné

Zdroj: Vlastní zpracování, mapka použita z internetových stránek ceresit.cz

Celková výměra obce je 6,26 km² v nadmořské výšce 360 m n.m., z toho největší část tvoří lesní, orná půda a louky, dále vodní a ostatní plochy, kam můžeme zařadit silnice, komunikace a jiné. Zastavěné plochy na katastrálním území obce zaujímají pouze 1,17 %.

Obec se skládá ze tří místních částí – Koroužné, Kobylnice a Švařec. K 24. březnu 2009 má obec celkem 265 obyvatel, nachází se zde 135 domů s číslem popisným a 24 chat nebo garáží s číslem evidenčním. [24]

V následující tabulce jsem uvádím základní statistické údaje o obci Koroužné.

Tabulka 1: Statistické údaje obce Koroužné

Statistické údaje obce Koroužné	
Statut	obec
Kraj	Vysočina
Okres	Žďár nad Sázavou
Počet částí obce [počet]	3
Katastrální výměra [km ²]	6,26
Počet obyvatel [počet]	265
Průměrný věk obyvatelstva [roky]	43
Pošta	ne
Škola	ne
Zdravotnické zařízení	ne
Podnikatelské subjekty [počet]	38
Kanalizace s napojením na ČOV	ano
Vodovod	ano
Plynofikace	ano
Autobusová doprava	ano
Hřiště [počet]	2

Zdroj: ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *MOS – Městská a Obecní Statistika*. 2006
 MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU. *Živnostenský rejstřík*. 2009

Orgány obce Koroužné jsou:

- Zastupitelstvo obce – sedm členů;
- starosta obce a místostarosta obce;
- Obecní úřad Koroužné.

Zastupitelstvo obce:

Starosta: Ing. František Dospíšil

Místostarosta obce: Mgr. Josef Homolka

Členové: Pavel Jandelka

Mgr. Radomíra Loukotová

Jaroslav Musil

Marcela Štoudková

Alena Vlhová

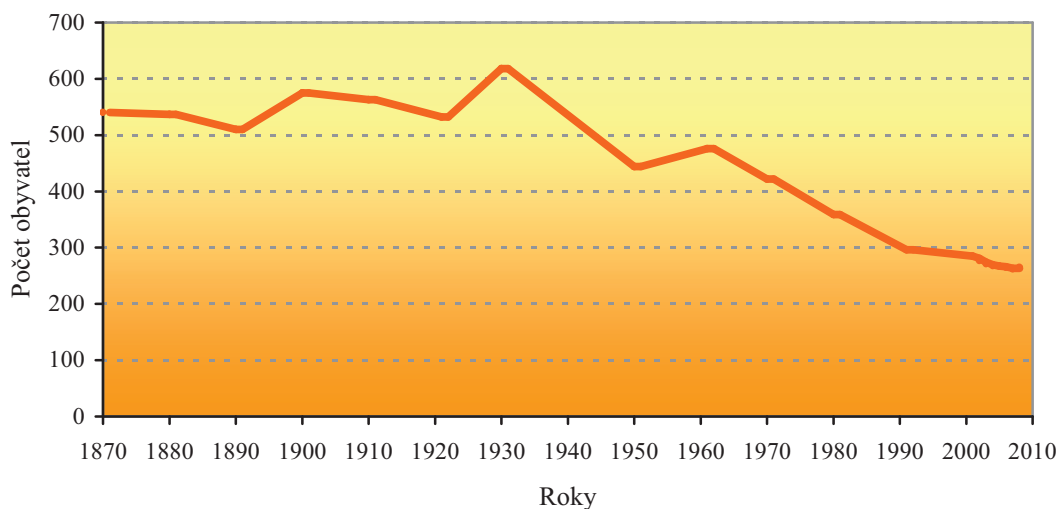
Z materiálů od Obecního úřadu a z místní kroniky jsem zmapovala vývoj počtu obyvatel v obci Koroužné od roku 1869 až do roku 2008. Údaje jsem zapsala do tabulky a následně znázornila do grafu na další straně. Do roku 1970 počet obyvatel kolísal v řádech desítek lidí, od tohoto roku dále zaznamenáváme stálou klesající tendenci. Zhruba kolem roku 2000 se pokles obyvatelstva v obci ustálil a přirozené přírůstky a úbytky se téměř vyrovnaly.

Tabulka 2: Demografický vývoj počtu obyvatel obce Koroužné

Rok	1870	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950	1961	1970
Počet obyvatel	540	537	510	575	563	532	618	444	476	422
Rok	1980	1991	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Počet obyvatel	359	296	285	277	271	268	267	265	262	265

Zdroj: Vlastní zpracování dle interních materiálů obce

Graf 1: Demografický vývoj počtu obyvatel obce Koroužné

Zdroj: Vlastní zpracování dle interních materiálů obce

V další části této kapitoly jsem se zabývala hospodařením obce Koroužné. Do „Tabulka 3: Hospodaření obce Koroužné“ jsem zaznamenala příjmy a výdaje v členění na plánované, tj. schválené rozpočtem, a skutečné za posledních pět let včetně letošního roku. Z plánovaných příjmů a výdajů je patrné, že obec sestavovala rozpočet ve všech letech vyrovnaný.

Příjmy byly však v podstatě vždy posíleny o přírůstek finančních prostředků na běžném bankovním účtu a o další neplánované dotace, které obec získala například na opravu historické lávky ve Švačci, sanaci betonového mostu, opravu místních komunikací atd.

Obec splácela také půjčku na zavedení plynofikace v obci, kdy byly roční splátky ve výši 140 000 Kč a poslední splátka právě v roce 2007 činila 20 000 Kč. Tímto rokem tak obec dostála svým závazkům. Výsledek hospodaření za všechny sledované roky byl kladný, tzn. skutečné příjmy byly vyšší než skutečné výdaje.

Přebytky z ročních bilancí obec využívá v dalších účetních obdobích na financování nových investic a také je kumuluje pro plánované vybudování kanalizace, čističek odpadních vod (ČOV) a rozšíření vodovodu v obci.

Kladné úroky z finančních hotovostí na bankovním účtu svědčí o účelném rozvržení vlastních prostředků, ze kterých obec financuje své náklady bez dalších provozních úvěrů. Účetnictví obce je každým rokem prověřováno úředním auditem Krajského úřadu kraje Vysočina.

Tabulka 3: Hospodaření obce Koroužné

Hospodaření obce		2005	2006	2007	2008	2009
Plán [Kč]	Příjmy	1 935 300	2 545 300	2 113 900	2 790 000	2 873 700
	Výdaje	1 935 300	2 545 300	2 113 900	2 790 000	2 873 700
Skutečnost [Kč]	Příjmy	2 417 233	2 704 008	2 673 766	2 856 410	---
	Výdaje	1 792 998	2 464 733	1 731 415	1 859 709	---
Saldo příjmů a výdajů		+ 624 235	+ 239 275	+ 942 351	+ 996 701	---

Zdroj: Vlastní zpracování dle interních materiálů obce

4 ANALÝZA RIZIK OBCE KOROUŽNÉ

Cílem této kapitoly je identifikovat rizika, která mohou obec Koroužné ohrozit. Je jich velké množství, proto ve spolupráci s vedením obce, dle vlastních zkušeností, literatury a minulých statistických událostí vytvořím soupis rizik ohrožujících obec. Provedu měření kvalitativní a kvantitativní metodou a následně je vyhodnotím. Na závěr kapitoly se budu věnovat současné pojistné ochraně obce.

4.1 Identifikace aktiv, hrozeb a slabin

Prvním krokem analýzy rizik je identifikace aktiv. Ta spočívá ve vytvoření soupisu a popisu všech aktiv, které daný subjekt vlastní. V tabulce uvedu přehled majetku ve vlastnictví obce Koroužné evidovaný k 31. prosinci 2009 podle inventárního soupisu. Majetek tak rozdělím na movitý a nemovitý pro potřeby konečné kalkulace pojištění.

Po vymezení jednotlivých aktiv jsem stanovila jejich hodnotu, jež vychází především z nákladových charakteristik, tj. z pořizovací ceny. Hodnoty jsem poté zaokrouhlila na celé tisíce.

Do kategorie nemovitého majetku patří budova Obecního úřadu, hasičská zbrojnice, komunikace v obci, tři autobusové čekárny, šest studní s užitkovou a jedna s pitnou vodou, sedm mostů, plynovod, osvětlení, rozhlas, kabelový rozvod televize, dvě víceúčelová dětská hřiště, požární nádrž a kaple Nejsvětější Trojice zabezpečená alarmem.

Movitý majetek je tvořen převážně vybavením Obecního úřadu, technikou pro údržbu zeleně obce a dalším: rozhlasové ústředny a bezdrátový rozhlas, betonové lavičky, kontejnery na tříděný odpad, čerpadlo na vodu, žebříky, úhlová bruska, vysavač, notebook, počítače, kopírka, tiskárny, fotoaparát, kancelářský nábytek, kancelářské potřeby, karma, akumulární kamna, kuchyňská linka, soubor nádobí.

Tabulka 4: Inventární soupis majetku k 31. 1. 2009

MAJETEK OBCE KOROUŽNÉ	Hodnota [Kč]
Nemovitý majetek	
Budovy	740 000,-
Komunikace v obci	492 000,-
Autobusové čekárny	29 000,-
Studny	24 000,-
Mosty	1 931 000,-
Plynovod	4 639 000,-
Osvětlení, rozhlas, kabelový rozvod TV	613 000,-
Víceúčelová dětská hřiště	350 000,-
Požární nádrž	116 000,-
Kaple	50 000,-
Celkem	8 984 000,-
Movitý majetek	
SMV a soubory movitých věcí	288 000,-
Drobný DHM	425 000,-
Ostatní evidovaný materiál	8 000,-
Celkem	721 000,-

Zdroj: Vlastní zpracování dle interních materiálů obce

Identifikace hrozeb a slabín znamená, určení událostí a slabých míst, které mohou negativně ovlivnit hodnotu aktiv. Vycházela jsem především z postavení a polohy obce. Jako hrozbu jsem označila takovou událost, která ohrožuje alespoň jedno z aktiv obce. Následně jsem podle druhu majetku označila tyto hrozby a rizika:

- **u nemovitého majetku** mohou nastat tyto události, které ohroží aktiva obce: požár, výbuch, přímý úder blesku, náraz nebo zřícení letadla, vichřice, krupobití, zřícení skal nebo zemin, tíha sněhu nebo námrazy, pád stromu nebo stožáru, náraz silničního dopravního prostředku, voda nebo topné médium vytékající z vodovodních zařízení, povodeň a záplava, loupež, krádež vloupáním;
- **u movitého majetku** mohou nastat totožné události jako u nemovitého majetku, protože většina movitých věcí se nachází uvnitř výše uvedených budov.

Obec má také odpovědnost za různé druhy škod, jež mohou vzniknout provozem obce, činností dobrovolných hasičů nebo při práci zaměstnanců Obecního úřadu. Jedná se především o: odpovědnost za škodu způsobenou provozní činností, odpovědnost za škodu vyplývající z vlastnictví nemovitých staveb a jejich příslušenství, také movitých věcí, odpovědnost za škodu na vypůjčených nebo najatých věcech, odpovědnost za škodu na převzatých věcech, odpovědnost správce komunikace a správa nemovitostí, odpovědnost poskytovatele sociální péče. Z jednotlivých druhů odpovědností se část konkrétně dotýká obce Koroužné, mohou tak nastat tyto události:

- škoda způsobená provozní činností obce;
- škoda vyplývající z vlastnictví nemovitostí a jejich příslušenství.

4.2 Měření rizik

Po identifikaci aktiv, stanovení hodnot aktiv a určení jednotlivých rizik, která se mohou realizovat, je nutné u každého rizika provést měření. Vybrala jsem dvě základní metody – kvalitativní a kvantitativní metodu analýzy rizik.

4.2.1 Kvalitativní metoda měření rizik

Kvalitativní měření stanoví stupeň rizika na základě četnosti výskytu a závažnosti dopadů rizika. Jedná se tedy o klasifikaci rizik podle jejich velikosti. Zjistíme tak rizika nejvíce ohrožující podnik (v mé diplomové práci obec), která by mohla způsobit velká finanční vydání vzhledem k rozsahu poškozeného majetku.

Četnost a závažnost rizik jsem stanovila ve spolupráci se starostou obce, protože má o majetku a činnosti obce největší přehled. Zná dobře události a jevy okolí, jež na obec působí. Pro ohodnocení jsem použila stupnici 1 - 5, kdy 1 představuje nejmenší četnost a nejmenší závažnost a 5 největší četnost a největší závažnost. Podle těchto kritérií jsem určila stupeň rizika podle „Obrázek 1: Klasifikace rizik dle jejich velikosti - pětistupňový systém“ v podkapitole číslo 2.1.1 této práce. [13]

V následující tabulce vyjmenuji písmenné zkratky stupňů rizika, jejich velikosti a stupeň možného poškození při případné realizaci daného rizika.

Tabulka 5: Jednotlivé stupně rizika

Stupeň rizika	Velikost rizika	Stupeň poškození
M	zanedbatelné	téměř minimální
S	malé	malý rozsah s malým vlivem
V	střední	výrazně ovlivňující
Z	velké	vysoké poškození
K	katastrofické	maximální, dlouhodobé problémy

Zdroj: DUCHÁČKOVÁ, E. *Principy pojištění a pojišťovnictví*. 2005

Po určení jednotlivých stupňů můžeme ohodnotit rizika identifikovaná v předchozí kapitole (4.1 Identifikace aktiv, hrozeb a slabin), jež mohou ohrozit aktiva obce. Určené četnosti a závažnosti každého rizika jsem zapsala do níže uvedené tabulky, provedla jsem bodové ohodnocení ve spolupráci se starostou obce Koroužné, jak jsem již zmínila v předchozím odstavci. Dále jsem stanovila příslušný stupeň rizika a zapsala do posledního sloupce.

Tabulka 6: Členění rizik podle jejich četnosti a závažnosti

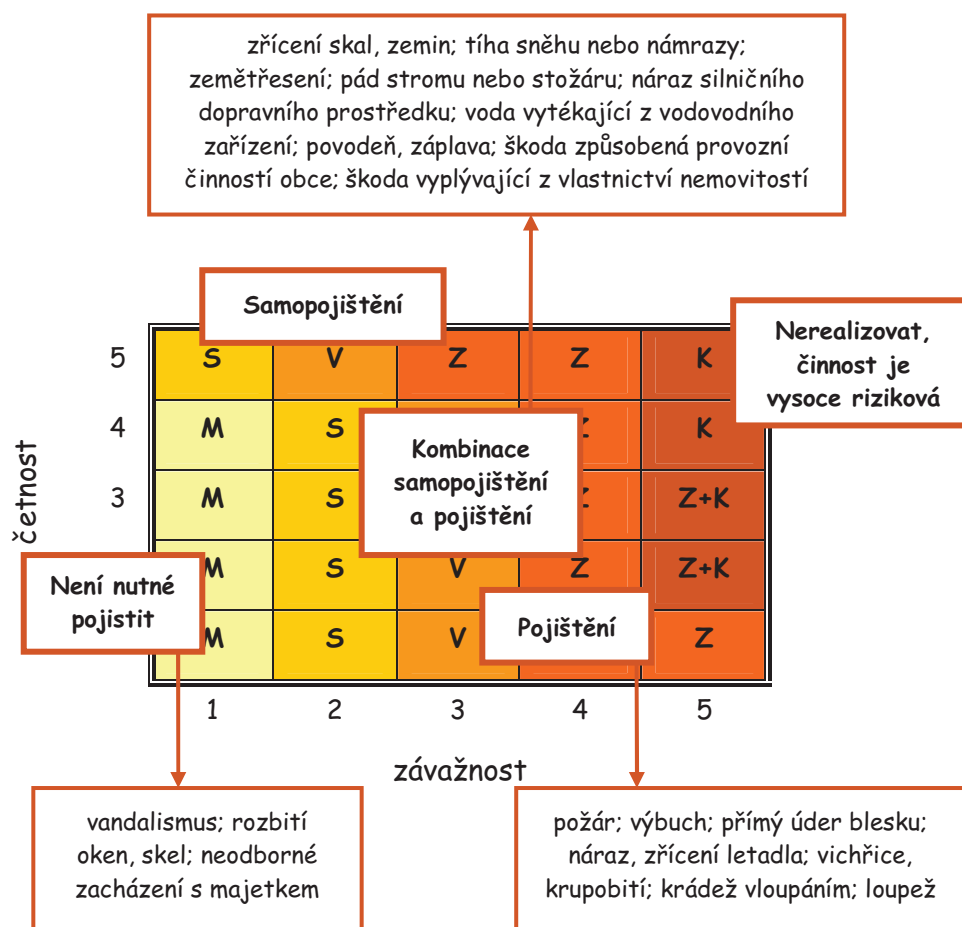
Riziko	Četnost rizika	Závažnost rizika	Stupeň rizika
Požár	1	5	Z
Výbuch	1	5	Z
Přímý úder blesku	1	4	Z
Náraz nebo zřícení letadla	1	3	V
Vichřice, krupobití	1	4	Z
Zřícení skal nebo zemin	3	2	S
Tíha sněhu nebo námrazy	2	2	S
Zemětřesení	2	2	S
Pád stromu nebo stožáru	4	3	V
Náraz silničního dopravního prostředku	2	2	S
Voda vytékající z vodovodního zařízení	3	2	S
Povodeň nebo záplava	4	4	Z
Vandalismus	1	1	M
Krádež vloupáním	1	3	V
Loupež	1	3	V
Rozbití oken, skel	2	1	M
Neodborné zacházení s majetkem	1	1	M
Škoda způsobená provozní činností obce	3	3	V
Škoda vyplývající z vlastnictví nemovitostí	3	3	V

Zdroj: Vlastní zpracování

Po zjištění stupňů rizika působících na obec Koroužné jsem analyzovala vztah těchto rizik k jejich pojistitelnosti. Díky členění budou mít zástupci obce přehled o tom, která rizika není nutné pojišťovat, která se dají kryt z vlastních zdrojů (samopojištěním), která je vhodné pojistit a na která aplikovat kombinaci předchozích dvou způsobů.

Provedením analýzy také dospějeme ke zjištění, že některé činnosti je lépe nerealizovat pro vysoké riziko. Na následujícím obrázku jsem zobrazila velikosti identifikovaných rizik podle pětistupňového systému, jež rozlišuje pět velikostí rizika.

Obrázek 7: Velikost identifikovaných rizik

Zdroj: Vlastní zpracování dle MARTINOVIČOVÁ, D. *Pojištění podnikatelských subjektů*. 2007

Na základě předcházející analýzy jsem dospěla k závěru, že z identifikovaných rizik obce Koroužné nespádají žádná rizika do oblasti katastrofických rizik. To značí pro obec pozitivní výsledek, jelikož katastrofická rizika nejsou pojistitelná.

Do oblasti zanedbatelných rizik, která není nutné nechávat pojistit spadají rizika: vandalismus, rozbití oken nebo skel a neodborné zacházení s majetkem. Mezi střední rizika, která se řeší kombinací samopojištění a pojištění patří většina identifikovaných rizik, a to: zřícení skal nebo zemin, tíha sněhu nebo námrazy, zemětřesení, pád stromu nebo stožáru, náraz silničního dopravního prostředku, voda vytékající z vodovodního zařízení, povodeň, záplava, škoda způsobená provozní činností obce a škoda vyplývající z vlastnictví nemovitostí.

Do kategorie pojištění spadají rizika: požár, výbuch, přímý úder blesku, náraz nebo zřícení letadla, vichřice, krupobití, krádež vloupáním a loupež.

4.2.2 Kvantitativní metoda měření rizik

Pro správné zhodnocení rizik je vhodné provést také druhou metodu měření rizik – kvantitativní metodu, ta posuzuje možná rizika z hlediska předpokládané ztráty. Předpokládaná hodnota ztráty je pravděpodobnost ztráty násobená její potencionální velikostí. Pravděpodobnost výskytu rizika je dána v intervalu 0 až 1, čím více se interval blíží k jedné, tím je výskyt rizika pravděpodobnější. Jinými slovy je tato metoda založena na matematickém výpočtu rizika z frekvence výskytu hrozby a jejího dopadu. Nejčastěji je riziko vyjádřeno ve formě roční předpokládané ztráty, která je vyjádřena finanční částkou.

Pravděpodobnost výskytu ztráty jsem stanovila ve spolupráci se starostou obce Koroužné a s využitím tzv. subjektivní pravděpodobnosti. Ta vyjadřuje subjektivní přesvědčení o výskytu určitého rizika. Mezi číselnými hodnotami a slovním vyjádřením subjektivní pravděpodobnosti existuje vztah znázorněný v tabulce níže. [5]

Tabulka 7: Subjektivní vyjádření pravděpodobnosti výskytu rizika

Subjektivní vyjádření pravděpodobnosti výskytu rizika	
Číselné vyjádření	Slovní vyjádření
0	zcela vyloučeno
0,1	krajně nepravděpodobné
0,2 – 0,3	dosti nepravděpodobné
0,4	nepravděpodobné
0,6	pravděpodobné
0,7 – 0,8	dosti pravděpodobné
0,9	nanejvýše pravděpodobné
1	zcela jisté

Zdroj: FOTR, J. *Jak hodnotit a snižovat podnikatelské riziko*. 1992

Vedení obce mi poskytlo materiály o hodnotách částí majetku, díky nimž jsem mohla odhadnout množnou ztrátu. Uvažovala jsem pouze ten majetek, který by mohlo dané riziko poškodit. Velikost předpokládané ztráty jsem získala vynásobením pravděpodobnosti výskytu ztráty a možné ztráty. Údaje o výpočtech a výsledné hodnoty jsem přehledně zobrazila v následující tabulce.

Tabulka 8: Kvantitativní měření rizik

Riziko	Pravděpodobnost výskytu ztráty	Možná ztráta [Kč]	Velikost předpokládané ztráty [Kč]
Požár	0,25	2 100 000	525 000
Výbuch	0,15	9 700 000	1 455 000
Přímý úder blesku	0,35	1 000 000	350 000
Náraz nebo zřícení letadla	0,05	9 700 000	485 000
Vichřice, krupobití	0,30	1 490 000	447 000
Zřícení skal nebo zemin	0,02	50 000	1 000
Tíha sněhu nebo námrazy	0,12	1 400 000	168 000
Zemětřesení	0,01	9 700 000	97 000
Pád stromu nebo stožáru	0,20	740 000	148 000
Náraz silničního dopravního prostředku	0,10	640 000	64 000
Voda vytékající z vodovodního zařízení	0,15	620 000	93 000
Povodeň nebo záplava	0,55	4 400 000	2 420 000
Vandalismus	0,15	50 000	7 500
Krádež vloupáním	0,25	550 000	137 500
Loupež	0,15	80 000	12 000
Rozbití oken, skel	0,20	30 000	6 000
Neodborné zacházení s majetkem	0,08	50 000	4 000
Škoda způsobená provozní činností obce	0,15	300 000	45 000
Škoda vyplývající z vlastnictví nemovitostí	0,15	520 000	78 000

Zdroj: Vlastní zpracování dle interních materiálů obce

Při kvantitativní metodě hodnocení rizik je velmi složité určit jednotlivé ztráty rizik a také je velice složité odhadnout pravděpodobnost výskytu jednotlivých rizik a škodu, kterou mohou způsobit. [13]

4.2.3 Vyhodnocení analýzy rizik obce Koroužné

Na základě provedených výpočtů a odhadů pomocí kvalitativní a kvantitativní metody měření rizik jsem dospěla k závěru, že obec Koroužné není ohrožována žádnými riziky katastrofických důsledků, která by komerční pojišťovna nebyla ochotna pojistit. Velikosti ztrát nejsou závažného rozměru a komerční pojišťovna by tedy měla identifikovaná rizika bez problémů pojistit. V této kapitole vyjmenuji rizika, z nichž všechna jsou pojistitelná. Splňují tudíž kritéria identifikovatelnosti, vyčíslitelnosti, ekonomické přijatelnosti a nahodilosti projevu rizika.

Identifikovaná rizika se pohybují v rozsahu od zanedbatelných až po velká. U některých méně závažných rizik není případná ztráta tak vysoká, proto není nezbytně nutné je krýt nebo minimalizovat formou pojištění. Konkrétně se jedná o rizika vandalismu, rozbití oken nebo skel a neodborné zacházení s majetkem.

Obec Koroužné je malou obcí, nenachází se v ní žádná velká kulturní zařízení. Z tohoto důvodu a s ohledem na pravděpodobnost výskytu škody jsem do kategorie, kde není nutné riziko pojistit, zařadila vandalismus, rozbití oken a skel. Neodborné zacházení s majetkem podle analýzy rizik také spadá do této oblasti.

Rizika z oblasti kombinace samopojištění a pojištění tvoří větší část identifikovaných rizik, jedná se o: zřícení skal nebo zemin, tíha sněhu nebo námrazy, zemětřesení, pád stromu nebo stožáru, náraz silničního dopravního prostředku, voda vytékající z vodovodního zařízení, povodeň nebo záplava, škoda způsobená provozní činností obce, škoda vyplývající z vlastnictví nemovitostí. V diplomové práci se zabývám riziky a pojištěním obce, proto oproti podnikatelským subjektům je u této instituce složitější tvořit pravidelnou finanční rezervu na úhradu možných ztrát. Případné riziko neohrozí chod obce, tudíž v dalším zkoumání uvažuji spíše o variantě pojištění.

Do identifikovaných rizik krytých pojištěním spadají tato rizika: požár; výbuch, přímý úder blesku, náraz nebo zřícení letadla, vichřice nebo krupobití, krádež vloupáním a loupež.

V této části práce jsem provedla analýzu, ze které vyplývá, že by si měla obec nechat pojistit vybranou komerční pojišťovnou následující rizika: požár, výbuch, přímý úder blesku, náraz nebo zřícení letadla, vichřice, krupobití, krádež vloupáním, loupež, zřícení skal nebo zemin, tíha sněhu nebo námrazy, zemětřesení, pád stromu nebo stožáru, náraz silničního dopravního prostředku, voda vytékající z vodovodního zařízení, povodeň nebo záplava, škoda způsobená provozní činností obce, škoda vyplývající z vlastnictví nemovitostí.

4.3 Současná pojistná ochrana obce Koroužné

Obec Koroužné uzavřela pojistnou smlouvu se společností Hasičská vzájemná pojišťovna, a.s. Počátek pojištění byl stanoven na 1. listopadu 2007. Pojištění sjednané podle této pojistné smlouvy se řídí Zákonem č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě a o změně souvisejících zákonů, pojistnými podmínkami a dále smluvními ujednáními uvedenými pro jednotlivá pojištění. Předmět činnosti pojištěného ke dni uzavření této pojistné smlouvy je dán Zákonem o obcích č. 128/2000 Sb.

Typ smlouvy „Pojištění majetku obce“ je určen na základní pojištění majetku obce s počtem obyvatel do 2 000, je oproštěný od detailního popisu majetku obce s maximální možností krytí požadovaných rizik. Předměty pojištění jsou neadresné, tudíž při vzniku škody na pojištěném majetku je potřeba pouze dokázat, že daný majetek byl v tu dobu v inventárním soupisu obce.

Výpočet jednotlivých pojistných částek a souhrnné částky ročního pojistného se odvíjí jen od počtu obyvatel celé obce, případně je zde nastavena minimální hranice placeného pojistného. Konkrétně u obce Koroužné se v době uzavření smlouvy jednalo o přibližnou hodnotu, tedy o 290 obyvatel.

Součástí pojistné smlouvy jsou čtyři předměty pojištění – stavby, movité věci, odpovědnost za škodu a havarijní pojištění. Obec má uzavřenou pojistku pouze na první tři předměty pojištění, protože v majetku neneviduje žádné vozidlo.

Tabulka 9: Přehled a rozsah pojištění

Pojištění staveb			
Sdružené živelní pojištění			
Pojistná částka	Spoluúčast	Max. pojistné plnění	Roční pojistné
10 150 000 Kč	0 Kč	8 000 000 Kč ¹	4 350 Kč
Připojištění rizika povodně a záplavy			
Pojistná částka	Spoluúčast	Max. pojistné plnění	Roční pojistné
1 000 000 Kč	1 000 Kč	---	2 200 Kč
Pojištění movitých věcí			
Sdružené živelní pojištění			
Pojistná částka	Spoluúčast	Max. pojistné plnění	Roční pojistné
435 000 Kč	0 Kč	10 000 Kč ²	2 610 Kč
Pojištění odpovědnosti za škodu			
Základní + dodatkové pojištění			
Pojistná částka	Spoluúčast	Max. pojistné plnění	Roční pojistné
5 000 000 Kč	0 Kč	---	1 500 Kč
CELKOVÉ ROČNÍ POJISTNÉ			10 660 Kč

Zdroj: Interní materiály obce

➤ **Pojištění nemovitostí**

Nemovitosti jsou pojištěny na sdružený živel ³, riziko povodně, záplavy je v základu kryto do výše 5 000 Kč na jednu nemovitost. Pojištění budov je stanoveno na novou hodnotu nemovitostí až do výše sjednané pojistné částky, tj. 10 150 000 Kč. Spoluúčast je nulová. Plnění pojišťovny je bez amortizace na stáří nemovitosti,

¹ maximální pojistné plnění na jednu stavbu činí 8 000 000 Kč

² předmětem pojištění jsou na první riziko i peníze, u kterých je sjednán limit plnění ve výši 10 000 Kč

³ riziko „sdružený živel“ zahrnuje: požár, výbuch, přímý úder blesku, vichřice, krupobití, tíha sněhu nebo námrazy, pád stromu nebo stožáru, pád letadla nebo jeho částí, náraz dopravního prostředku, sesuv sněhu, skal nebo zeminy, povodeň, záplava

tn. v plné hodnotě skutečné škody. Pojištění je na první riziko a maximální výše plnění na jednu nemovitost je 8 mil. Kč, přičemž jsou pojištěny všechny nemovitosti ve vlastnictví obce (budovy, komunikace, atd.).

➤ **Pojištění movitého majetku**

Zde je pojištěn opět „sdružený živel“, dále odcizení, riziko povodně nebo záplavy bez omezení (tj. do pojistné částky). Pojištěny jsou i peníze na hodnotu 10 000 Kč na první riziko. Pro likvidaci pojistné události je rozhodující inventarizace majetku obce tak, aby obec prokázala vlastnický vztah k movitému majetku. Spoluúčast je nulová a pojistné plnění na časovou cenu (s amortizací).

➤ **Obecná odpovědnost obce za škodu**

U pojištění odpovědnosti za škodu z provozní činnosti se jedná o škodu, kterou obec může způsobit jinému subjektu provozní činností (pokud za ni odpovídá podle Občanského zákoníku), a škodu vyplývající z vlastnictví staveb a jejich příslušenství. Obec Koroužné je připojištěna na náhradu nákladů, vynaložených zdravotní pojišťovnou na zdravotní péči ve prospěch jiné fyzické osoby, pokud k újmě na zdraví nebo smrti úrazem došlo následkem porušení pracovních povinností a pokud za tuto újmu obec odpovídá.

Největší část vynaložených nákladů na pojištění obce spadá na sdružené živelní pojištění staveb 4 350 Kč. Dále potom následuje sdružené živelní pojištění movitých věcí 2 610 Kč, připojištění staveb pro případ povodně a záplavy 2 200 Kč. Pojistné odpovědnosti za škodu činí 1 500 Kč, což je minimální hranice na pojistné smlouvě. Celkové roční pojistné je tedy v souhrnu 10 660 Kč.

Za posledních deset let měla obec jednu škodní událost, a to vyloupení budovy Obecního úřadu. Ukradena byla počítačová sestava, dvě tiskárny a trezorek na hotovost. Od pojišťovny obec obdržela plnění ve výši 42 000 Kč, ukradené věci tak nahradila novými a následně zřídila v dané budově zabezpečovací zařízení.

Se starostou obce jsem se dohodla, že oslovím nové komerční pojišťovny, u kterých zjistím jejich kalkulaci pojištění majetku a odpovědnosti obce za škodu.

5 NÁVRHY POJISTNÝCH PRODUKTŮ

V této kapitole se budu věnovat výběru komerčních pojišťoven, u kterých budu požadovat zpracování návrhu pojistného portfolia pro obec Koroužné. Uvedu jejich stručnou charakteristiku a následně i konkrétní nabídky pojistného krytí obce. Dále stanovím kritéria, kterými budu dané nabídky hodnotit, přiřadím jim jednotlivé váhy dle významnosti. Zvolenými metodami „scoring modelu“ a „fuzzy logiky“ vyhodnotím nabídky vybraných komerčních pojišťoven.

5.1 Výběr komerčních pojišťoven

Dle literatury by se mohl výběr vhodného pojistitele pro obec na pojistném trhu v České republice opírat o následující kroky [10]:

- dobře se obeznámit s pojistnými podmínkami pojistitelů nabízející příslušný druh pojištění, s rozsahem jejich krytí, příp. s limity pojistných plnění;
- posoudit finanční potenciál pojistitele – zda je schopen v případě rozsáhlé škody poskytnout odpovídající náhradu, k níž se ve smlouvě zavazuje, tzn. posoudit finanční kapitál pojistitele, jeho rezervní fondy, vazby na zahraniční zajistitele;
- posoudit, zda cena pojištění odpovídá pojišťovanému riziku;
- posoudit schopnost pojistitele vyplatit pojistné náhrady v co nejkratším termínu, tzn. kapitálová vybavenost a zajištění pojistitele;
- zjistit, zda má pojistitel v daném místě zastoupení, se kterým se bude komunikovat v případě vzniku škody;
- zjistit, zda pojistitel disponuje odborníky, kteří jsou ochotni podat informace při sjednávání pojištění.

Rozhodování o volbě vhodné komerční pojišťovny může být ovlivněno celou řadou faktorů, ovšem velkou váhu zastupitelstvo obce klade na dosavadní zkušenosti s pojišťovnou. Dále může jít například o image komerční pojišťovny, solventnost, předepsané pojistné, vzdálenost pobočky od obce, přístup zástupců pojišťovny při jednání s obcí, rozsah nabízených produktů nebo jejich specializace právě na obce.

Při rozhodování o výběru komerčních pojišťoven, které zahrnu do dalšího zkoumání, jsem se zaměřila na členy České asociace pojišťoven (dále jen „ČAP). ČAP je zájmovým sdružením komerčních pojišťoven a svoji činnost zahájila k 1. lednu 1994.

Posláním ČAP je zastupovat, hájit a prosazovat zájmy členských pojišťoven a jejich klientů ve vztahu k orgánům státní správy, legislativě a dalším subjektům. Dále podporuje zájmy českého pojistného trhu vůči Evropské unii, rozvoj pojišťovnictví a pojistného trhu v České republice a spolupracuje se zahraničními asociacemi a institucemi. Sdružuje 29 komerčních pojišťoven a dvě instituce se zvláštním statutem. Společně se podílí na celkovém předepsaném pojistném v České republice 98 %. Zmíněných 29 komerčních pojišťoven uvádím v tabulce na další straně seřazené podle výše předepsaného pojistného za rok 2008. [20]

Pro získání nabídek pojistného krytí jsem vybrala prvních šest komerčních pojišťoven s nejvyšším předepsaným pojistným za rok 2008. Nebudu brát v úvahu pojišťovny, které se zabývají výhradně nebo převážně poskytováním životního pojištění.

Prvním kritériem pro výběr těchto komerčních pojišťoven, jejichž nabídky pojistného portfolia budu srovnávat, je tedy jejich členství v ČAP a výše předepsaného pojistného za rok 2008.

Tabulka 10: Předepsané pojistné za rok 2008 – dle podílu na trhu

Pořadí	Pojišťovna	Předepsané pojistné [tis. Kč]	Podíl [%]
1.	Česká pojišťovna a.s.	40 386 385	29,6
2.	Kooperativa pojišťovna, a.s., Vienna Insurance Group	30 730 010	22,5
3.	Allianz pojišťovna, a.s.	9 861 988	7,2
4.	ČSOB Pojišťovna, a.s., člen holdingu ČSOB	9 485 129	6,9
5.	Generali Pojišťovna a.s.	8 579 613	6,3
6.	ING Životní pojišťovna N.V., pobočka pro Českou republiku	7 902 754	5,8
7.	Pojišťovna České spořitelny, a.s.	6 680 097	4,9
8.	Česká podnikatelská pojišťovna, a.s., Vienna Insurance Group	5 425 080	4,0
9.	UNIQUA pojišťovna, a.s.	4 378 188	3,2
10.	PRVNÍ AMERICKO – ČESKÁ POJIŠŤOVNA a.s. – AMCICO AIG LIFE (AMCICO AIG Life)	2 168 034	1,6
11.	Komerční pojišťovna, a.s.	2 030 264	1,5
12.	AXA životní pojišťovna a.s.	1 533 459	1,1
13.	POJIŠŤOVNA CARDIF PRO VITA, a.s.	1 512 549	1,1
14.	Exportní garanční a pojišťovací společnost, a.s. (EGAP)	904 555	0,7
15.	Aviva životní pojišťovna, a.s.	883 627	0,6
16.	Triglav pojišťovna, a.s.	692 508	0,5
17.	Hasičská vzájemná pojišťovna, a.s.	400 310	0,3
18.	VICTORIA VOLKSBANKEN pojišťovna, a.s.	372 896	0,3
19.	Pojišťovna VZP, a.s.	363 120	0,3
20.	AEGON Pojišťovna, a.s.	328 058	0,2
21.	Česká pojišťovna ZDRAVÍ a.s.	295 660	0,2
22.	HDI Hanover Versicherung AG, OS	278 891	0,2
23.	Evropská Cestovní Pojišťovna, a.s.	268 359	0,2
24.	D.A.S. pojišťovna právní ochrany, a.s.	265 426	0,2
25.	Wüstenrot, životní pojišťovna, a.s.	254 943	0,2
26.	Wüstenrot pojišťovna, pobočka pro Českou republiku	209 050	0,2
27.	MAXIMA pojišťovna, a.s.	192 072	0,1
28.	Slavia Pojišťovna a.s.	190 382	0,1
29.	Česká kancelář pojistitelů	941	0,0
Celkem		136 574 348	100

Zdroj: ČESKÁ ASOCIACE POJIŠŤOVEN. *Vývoj pojistného trhu. 2007-2008*

5.2 Stručná charakteristika vybraných komerčních pojišťoven

Pro výběr komerční pojišťovny jsem zvolila dvě kritéria – členství v ČAP a výši předepsaného pojistného za rok 2008. V dalším textu stručně popíši šest vybraných komerčních pojišťoven. Na šestém místě v pořadí je ING Životní pojišťovna N.V., pobočka pro Českou republiku, kterou však do výběru nemohu zařadit z důvodu toho, že poskytuje pouze životní pojištění. Na sedmém místě v tabulce se umístila Pojišťovna České spořitelny, a.s. Tuto pojišťovnu musím také z výběru vyřadit, protože se od roku 2004 specializuje pouze na prodej životního pojištění. Proto jsem jako šestou zvolenou instituci zařadila osmou v pořadí Českou podnikatelskou pojišťovnu, a.s., Vienna Insurance Group.

V konečném výběru jsem oslovila tyto vybrané komerční pojišťovny:

- Česká pojišťovna a.s.
- Kooperativa pojišťovna, a.s., Vienna Insurance Group
- Allianz pojišťovna, a.s.
- ČSOB Pojišťovna, a.s., člen holdingu ČSOB
- Generali Pojišťovna a.s.
- Česká podnikatelská pojišťovna, a.s., Vienna Insurance Group

V následující tabulce uvedu základní charakteristiky vybraných komerčních pojišťoven a dále v textu doplňující a podrobnější informace. Data jsem čerpala z internetových stránek jednotlivých pojišťoven a ze serveru ČAP.

Tabulka 11: Základní charakteristiky vybraných komerčních pojišťoven

Charakteristika	Česká pojišťovna a.s.	Kooperativa, pojišťovna, a.s., Vienna Insurance Group	Allianz pojišťovna, a. s.	ČSOB Pojišťovna, a.s., člen holdingu ČSOB	Generali Pojišťovna a.s.	Česká podnikatelská pojišťovna, a.s., Vienna Insurance Group	
Vznik společnosti	1.5.1992	1.3.1993	1.1.1993	17.4.1992	1.1.1995	6.11.1995	
Základní kapitál [mil. Kč]	4 000	3 000	600	1 536,4	500	1 000	
Průměrný počet zaměstnanců v r. 2007 [počet zaměstnanců]	4 613	3 672	1 023	719	670	908	
Předepsané pojistné za rok 2008 [tis. Kč]	40 386 385	30 730 010	9 861 988	9 485 129	8 579 613	5 425 080	
Podíl na trhu v ČR dle předepsaného pojistného [%]	28,6	22,5	7,2	6,9	6,3	4,0	
Podíl na trhu v ČR dle předepsaného pojistného [%]	neživotní pojištění	32,8	29,0	9,0	5,1	7,4	5,0
	životní pojištění	25,0	13,2	4,8	9,6	4,6	2,5
Celková aktiva společnosti za rok 2007 [mil. Kč]	122 015	47 123	21 539	28 037	13 850	7 592	
Vlastní kapitál za rok 2007 [mil. Kč]	17 180	8 155	4 025	2 633	1 604	940	
Technické rezervy celkem [mil. Kč]	88 972	42 650	12 163	24 090	9 180	6 700	
Výsledek hospodaření za rok 2007 [mil. Kč]	6 675	1 087	827	947	485	152	

Zdroj: Vlastní zpracování dle webových stránek vybraných komerčních pojišťoven

Česká pojišťovna a.s.

Česká pojišťovna je univerzální pojišťovnou s dlouholetou a bohatou tradicí v životním i neživotním pojištění. Od znovuzavedení konkurenčního prostředí v roce 1991 je největší pojišťovnou na českém pojistném trhu.

Česká pojišťovna poskytuje jak individuální životní a neživotní pojištění, tak i pojištění pro malé, střední a velké klienty v oblasti průmyslových a podnikatelských rizik. O spokojenost klientů se stará přibližně 4 600 zaměstnanců a 6 000 obchodních zástupců v 70 agenturách a ve více než 700 obchodních místech stará o spokojenost klientů. Česká pojišťovna spravuje 10,5 milionů pojistných smluv.

Tradice České pojišťovny se odvíjí nepřetržitě od roku 1827, kdy byla v Praze založena První česká vzájemná pojišťovna. Ta zpočátku provozovala pouze požární pojištění nemovitostí. V druhé polovině 19. století již byla První česká vzájemná pojišťovna tak silná instituce, že jí neotřásly ani náhrady škod po řadě velkých požárů koncem století včetně vůbec největší pojistné události v 19. století, již byl požár rozestavěného Národního divadla.

Počátkem 20. století začala První česká vzájemná pojišťovna nabízet svým klientům také životní pojištění, pojištění proti vloupání a pojištění zákonné odpovědnosti za škodu a úrazu. Po roce 1948 vznikla jediná Československá pojišťovna, která si monopolní postavení držela až do roku 1991, kdy byl zákonem o pojišťovnictví otevřen trh a umožněn vstup dalších pojišťoven. [23]

Neživotní pojištění České pojišťovny týkající se pojištění právě měst a obcí:

- pojištění nemovitého a movitého majetku;
- pojištění odpovědnosti za škodu;
- pojištění zemědělského rizika.

Kooperativa pojišťovna, a.s., Vienna Insurance Group

Kooperativa je druhou největší pojišťovnou na tuzemském trhu, založena byla v roce 1991 jako první komerční pojišťovna na území bývalého Československa. Je univerzální pojišťovnou, která nabízí plný sortiment služeb a všechny standardní druhy pojištění jak pro občany, tak pro klienty z řad firem od drobných podnikatelů až po velké průmyslové firmy. Ke konci roku 2007 zaměstnávala společnost 3 670 lidí.

Pojistné kmeny Kooperativy pojišťovny, a.s., Vienna Insurance Group v oblasti neživotního i životního pojištění jsou chráněny zajistnými programy poskytujícími dostatečnou ochranu před frekvenčními i mimořádně velkými škodami, včetně katastrofických. Kooperativa spolupracuje s nejsilnějšími a největšími světovými zajišťovnami, jako jsou například Swiss Re, Munich Re, Hannover Re nebo XL Re, které jsou zárukou schopnosti splnit všechny závazky vůči klientům. [32]

Kooperativa pojišťovna, a.s. nabízí také pojištění měst a obcí, a to:

- Program pro pojištění měst a obcí – je určen zejména obcím a městům, dobrovolným svazkům a subjektům, jejichž zřizovatelem je obec. Zahrnuje pojištění nemovitostí i věcí movitých, věcí ve vlastnictví obce nebo cizích věcí obcí užívaných, odpovědnosti obce a subjektů zřizovaných obcí za škodu způsobenou třetí osobě.

Allianz pojišťovna, a.s.

Allianz pojišťovna je stoprocentní dceřinou společností předního světového pojišťovacího koncernu Allianz SE. Na český trh vstoupila v roce 1993 a během svého působení v České republice se vypracovala mezi tři největší české pojišťovny.

Začínala s nabídkou životního pojištění a dnes svou širší produktů uspokojí jak soukromé, tak firemní zákazníky. Nabízí pojištění soukromého majetku a pojištění odpovědnosti za škodu, majetkové pojištění pro podnikatele a pojištění průmyslových rizik, od roku 1995 také havarijní pojištění vozidel a cestovní pojištění. V roce 1999 se Allianz stala jednou ze 12 pojišťoven, které začaly nabízet povinné ručení.

Na území České republiky má Allianz pojišťovna 11 oblastních ředitelství, která řídí více než 1 900 pojišťovacích poradců. Mimo vlastní síť realizuje Allianz pojišťovna obchodní činnost také ve spolupráci s vybranými makléři a bankami. Své služby nabízí i prostřednictvím prodejců motorových vozidel a cestovních kanceláří.

Zázemí Allianz Group poskytuje výhodu při využití mezinárodního know-how a zaručuje přístup ke kapitálové síle celého koncernu. Pro zajištění rizik využívá Allianz pojišťovna, a.s. výlučně renomované společnosti jako např. Allianz SE, Swiss Re, Munich Re a další. [18]

Problematiky této diplomové práce se budou týkat tyto nabízené produkty v oblasti neživotního pojištění:

- pojištění budov;
- pojištění movitých věcí;
- pojištění provozní odpovědnosti za škodu.

ČSOB Pojišťovna, a.s., člen holdingu ČSOB

V současnosti je ČSOB Pojišťovna, a.s., která vznikla 1. ledna 2003 prodejem podniku mezi IPB Pojišťovnou, a.s. a ČSOB Pojišťovnou, a.s., univerzální pojišťovnou nabízející celou řadu životních i neživotních pojištění pro fyzické i právnické osoby. Objemem předepsaného pojistného se řadí na čtvrté místo mezi všemi pojišťovacími subjekty na českém trhu. Její členství v silné finanční skupině ČSOB zajišťuje klientům komplexnost poskytovaných služeb srovnatelnou se zeměmi Evropské unie.

Pojišťovna byla založena v roce 1994 pod názvem Chmelařská vzájemná pojišťovna. Na trh vstoupila v roce 1996 a v tomtéž roce získala povolení k podnikání ve všech demonopolizovaných oblastech pojistného trhu. Vstup Chmelařské pojišťovny na trh zemědělských pojištění přinesl výrazné zvýšení zájmu veřejnosti i komerčních pojišťoven o tuto oblast. Od počátku roku 2000 měla pojišťovna oprávnění pojišťovat i odpovědnost za škodu z provozu vozidla (povinné ručení).

V roce 1998 vstoupil do společnosti strategický partner KBC Insurance N.V. a v roce 2001 se stal jejím 100 % vlastníkem. V souvislosti s tím změnila Chmelařská pojišťovna název na ČSOB Pojišťovna, a.s.. [26]

ČSOB pojišťovna nabízí v oblasti neživotního pojištění týkajícího se pojištění měst a obcí tyto produkty:

- pojištění majetku a odpovědnosti za škodu.

Generali Pojišťovna a.s.

Generali Pojišťovna, a.s. je komplexním pojišťovacím ústavem, pro který pracuje bezmála 3 000 zaměstnanců a spolupracovníků v celé České republice. Svým zákazníkům nabízí v oblasti životního i neživotního pojištění rozsáhlý servis a bezplatné poradenství při volbě optimálního pojistného krytí. Generali je hustotou sítě svých zastoupení dostupná zákazníkům na celém území České republiky.

Široký pojistný program zahrnující pojištění osob, majetku, odpovědnosti za škodu, motorových vozidel i průmyslových a podnikatelských rizik nabízí prostřednictvím vlastních spolupracovníků i řady renomovaných makléřských společností.

Pobočka Assicurazioni Generali byla v Praze založena již roku 1832. V roce 1920 u nás působila pojišťovna Moldavia Generali a v roce 1939 se tato společnost sloučila s další pojišťovnou Sekuritas. Generali u nás úspěšně působila až do roku 1945, kdy došlo dekretem prezidenta republiky ke znárodnění soukromých pojišťoven.

V roce 1993 se Generali vrátila zpět do České republiky jako jedna z nejsilnějších a nejspolehlivějších pojišťoven. Jako akciová společnost působí Generali od ledna 1995, kdy se změnil její právní statut. Organizační složka mezinárodního pojišťovacího koncernu Erste Allgemeine Versicherungs-AG se transformovala na Generali Pojišťovnu a.s. Významným bodem v novodobé historii společnosti bylo převzetí pojišťovny Zürich k 1. lednu 2003, které znamenalo především posílení pozice v oblasti pojištění motorových vozidel i dalších odvětví neživotního pojištění. Další klíčovou událostí byl vstup pojišťovny Generali do mezinárodního pojišťovacího koncernu Generali PPF holding v roce 2008. [29]

Generali Pojišťovna, a.s. nabízí pojištění měst a obcí:

- pojistný program „REGION“, který je koncipován pro obce, města, městské části, obvody kraje, příspěvkové organizace státu a další. Je sestaven jako kombinace různých druhů pojištění tak, aby mohl poskytnout klientům komplexní ochranu spravovaného movitého i nemovitého majetku proti náhlým a neočekávaným událostem. Produktem „REGION“ se obec může pojistit pro případ živelních nebezpečí, odcizení movitých věcí a pojištění odpovědnosti za škody z vlastnictví nebo správy majetku.

Česká podnikatelská pojišťovna, a.s., Vienna Insurance Group

Na českém pojistném trhu působí Česká podnikatelská pojišťovna, a.s. od listopadu 1995 a v roce 2005 vstoupila do koncernu Vienna Insurance Group. Díky tomu může svým klientům nabídnout jistotu a záruku silného partnera. Je univerzální pojišťovnou nabízející všechny běžné druhy pojištění – životní, úrazová, odpovědnostní, majetková a cestovní. Pojišťovna spravuje více než 1 milion smluv svých klientů a každý měsíc sjednává asi 45 tisíc nových pojistných smluv.

Základní kapitál společnosti činí 1 miliardu korun, počet kmenových zaměstnanců je 908. Společnost je řádným členem České asociace pojišťoven, České kanceláře pojistitelů a dalších sdružení.

Společnost působí prostřednictvím deseti oblastních ředitelství, více než 70 poboček a 220 kanceláří na celém území České republiky. Angažuje se v oblasti podpory veřejně prospěšných projektů a dlouhodobě se zaměřuje především na kulturní a sportovní aktivity, charitativní programy a pomáhá realizovat vzdělávací projekty v oblasti dopravní prevence.

Česká podnikatelská pojišťovna, a.s. je poměrně mladou společností, na českém pojistném trhu působí od 6. listopadu 1995, kdy zahájila pojišťovací činnost. [22]

V oblasti neživotního pojištění týkající se této diplomové práce Česká podnikatelská pojišťovna nabízí produkty:

- živelní pojištění – „sdružený živel“;
- pojištění pro případ odcizení – nebezpečí krádeže vloupáním, loupeže, úmyslného poškození či zničení věcí;
- pojištění obecné odpovědnosti za škodu.

5.3 Nabídky pojistné ochrany vybraných komerčních pojišťoven

V této kapitole popíši návrhy pojistného portfolia pro obec Koroužné od vybraných komerčních pojišťoven, které jsem získala na základě telefonických rozhovorů a následného osobního kontaktu na pobočkách. Zmíním se také o tom, jakým způsobem jsem dané nabídky získala a jak se mnou pracovníci pojišťoven jednali.

Z výsledků provedené analýzy rizik obce Koroužné vyplývá, která rizika by si obec měla nechat pojistit. Od jednotlivých komerčních pojišťoven jsem požadovala pojistné produkty pro krytí těchto rizik. Jedná se o pojištění:

- majetku obce – živelní pojištění a pojištění pro případ odcizení;
- odpovědnosti za škodu – z výkonu činnosti obce a způsobenou v souvislosti s vlastnictvím nemovitostí.

5.3.1 Nabídka pojištění společnosti Česká pojišťovna a.s.

Pro získání nabídky pojistného portfolia pro obec jsem navštívila v Brně pobočku České pojišťovny a.s. na ulici Rašínova. Pracovnice pobočky byla vstřícná a profesionální, odmítla mi však nabídku vypracovat. Důvodem, který mi sdělila, bylo neposkytování podobných služeb a absence potřebného softwaru. Podle pokynů pracovnice jsem se následně obrátila přes elektronický kontaktní formulář na internetových stránkách pojišťovny na centrálu v Praze. Po přibližně čtyřech týdnech mi na email přišla hrubá nabídka pojistného portfolia.

V následující tabulce uvádím nabídku pojištění od společnosti Česká pojišťovna a.s., v textu vysvětluji sjednané druhy pojištění a údaje z tabulky.

Tabulka 12: Nabídka pojištění od společnosti Česká pojišťovna a.s.

Pojistná rizika	Předmět pojištění	Pojistná částka/ max. limit plnění [Kč]	Spoluúčast [Kč]	Pojistné [Kč]
Živelní pojištění	Soubor nemovitostí	8 370 000	5 000	20 157
	Soubor movitých věcí	1 334 000	5 000	3 504
Pojištění odcizení	Soubor movitých věcí	100 000	1 000	7 698
Pojištění odpovědnosti za škodu		5 000 000	1 000	3 417
Výše ročního pojistného před slevou				34 776
Sleva na pojistném (30 %)				10 432
Výše ročního pojistného po slevě				24 344

Zdroj: Vlastní zpracování dle nabídky pojistného portfolia od České pojišťovny a.s.

Česká pojišťovna nabízí obcím komplexní program pojistné ochrany, zahrnující pojištění majetku a odpovědnosti za škodu, přizpůsobený specifickým nárokům municipalit. Pojištění je v této smlouvě sjednáno pro první riziko. Proto v případě realizace prvního rizika sloupec „pojistná částka“ v tabulce odpovídá hodnotě maximálního ročního limitu plnění.

- Živelní pojištění majetku zahrnuje soubor nemovitostí v hodnotě 8 370 tis. Kč kam spadají budovy a jiné stavby, jako jsou pozemní komunikace, čekárny, studny, hřiště, požární nádrž, kaple, dále mosty a plynovod. Soubor movitých věcí v hodnotě 1,3 mil. Kč obsahuje soubor strojů, zařízení a inventáře, osvětlení, rozhlas, kabelový rozvod TV. K základním živelným nebezpečím by se připojistilo nebezpečí povodně nebo záplavy, vichřice nebo krupobití, sesouvání půdy, zřícení skal nebo zemin, sněhových lavin, pádu stromů, stožárů nebo jiných předmětů, tíhy sněhu nebo námrazy, zemětřesení. V oblasti živelního pojištění tedy pojistná částka činí celkem 23 661 Kč se spoluúčastí 5 000 Kč.

- Pojištění odcizení je sjednáno pro případ krádeže vloupáním, loupeže, pojistná částka je ve výši 7 968 Kč a kryje soubor strojů, zařízení a inventáře, stavební součásti, tj. prvky tvořící vnitřní prostor budovy, náklady na opravu poškozených trezorů, náklady na znovuzřízení zničených nebo odcizených trezorů, náklady na opravu poškozených zabezpečovacích zařízení budovy.
- Pojištění odpovědnosti za škodu vzniklou jiné osobě úrazem nebo jiným poškozením zdraví této osoby, poškozením, zničením nebo pohřešováním věci, kterou má tato osoba ve vlastnictví, v užívání, nebo ji má oprávněně u sebe z jakéhokoli jiného právního titulu. Pojištění se vztahuje i na náhradu nákladů léčení vynaložených zdravotní pojišťovnou na zdravotní péči ve prospěch třetích osob v důsledku zaviněného protiprávního jednání pojištěné obce. Výše limitu plnění je 5 mil. Kč se spoluúčastí 1 000 Kč, kdy roční pojistné je 3 417 Kč.

5.3.2 Nabídka pojištění společnosti Kooperativa pojišťovna, a.s.

Na Kooperativu pojišťovnu, a.s. jsem se obrátila na kancelář v Brně, na Palackého třídě. Na základě telefonického hovoru jsem si domluvila osobní setkání za účelem vypracování nabídky pojistného portfolia pro obec. Schůzka se konala ihned druhý den po telefonátu. S touto pojišťovnou mám nejlepší zkušenost, pracovnice kanceláře paní Fantová byla velmi ochotná a její jednání bylo profesionální a z hlediska mých požadavků bezproblémové.

Z podkladů, které jsem jí poskytla propočítala kalkulaci pojistného portfolia pro obec a vše mi přesně vysvětlila. Zdůraznila však, že pro konkrétnější podobu nabídky (konečnou a závaznou) by případně doporučovala pojistit každou nemovitost a některé movité věci zvlášť na jednotlivá pojistná nebezpečí, která je reálně ohrožují.

Program pro pojištěnost měst jako samostatný program skončil. Nyní je součástí pojištění podnikatelů, kdy jsou pro města a obce zvlášť upraveny sazby pro výpočet pojistného. Nabídka od pojišťovny Kooperativa je uvedena níže.

Tabulka 13: Nabídka pojištění od společnosti Kooperativa pojišťovna, a.s.

Pojistná rizika	Předmět pojištění	Pojistná částka/ max. limit plnění [Kč]	Spoluúčast [Kč]	Pojistné [Kč]
Živelní pojištění	Soubor nemovitostí	8 900 000	5 000	11 098
	Soubor movitých věcí	720 000	5 000	2 088
Pojištění odcizení	Soubor movitých věcí	350 000	3 000	2 205
Pojištění odpovědnosti za škodu		5 000 000	1 000	2 800
Roční pojistné před slevou				18 191
Sleva na pojistném (20 %)				3 638
Roční pojistné celkem				14 553

Zdroj: Vlastní zpracování dle nabídky pojistného portfolia od Kooperativy pojišťovny, a.s.

- Živelní pojištění v základním rozsahu „požár, náraz“ je sjednáno pro budovy, kapličku, studny, hřiště, osvětlení, čekárny atd. na limit plnění 8,9 mil. Kč a ostatní věci movité na 720 tis. Kč. Spoluúčast pro základní živelní pojištění činí 5 000 Kč. Dále je navrženo doplňkové živelní pojištění „vodovod, vichřice a sesuv⁴“ pro nemovitosti s limitem plnění 890 tis. Kč, movité věci 720 tis. Kč, spoluúčast také 5 000 Kč. Pro doplňkové živelní pojištění je pojistné plnění ve výši 1 650 Kč. Nebezpečí „povodně nebo záplavy“ je kryto pojištěním nemovitostí s limitem 3 mil. Kč a movitých věcí s limitem 720 tis. Kč. Kvůli rizikovému povodňovému pásmu je pojistná částka vyšší, a to 9 913 Kč, se spoluúčastí 5 % hodnoty škody, minimálně však 25 000 Kč.
- Pojištění pro případ odcizení s maximálním limitem plnění 350 000 Kč, se spoluúčastí 3 000 Kč. Pojištění je sjednáno na novou cenu movitých věcí.
- Pojištění odpovědnosti za škodu se v základu společně s pojištěním odpovědnosti za škody způsobené při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem sjednává na limit 5 mil. Kč se spoluúčastí 1 000 Kč.

⁴ jde o nebezpečí sesouvání půdy, zřícením skal nebo zemin, sesouváním nebo zřícením lavin, zemětřesením, tíhou sněhu nebo námrazy, vichřice nebo krupobití, kapaliny unikající z vodovodních zařízení a médiem vytékajícím v důsledku poruchy ze stabilních hasicích zařízení.

5.3.3 Nabídka pojištění společnosti Allianz pojišťovna, a.s.

Během měsíce února jsem přes formulář na internetových stránkách pojišťovny kontaktovala Allianz pojišťovnu s požadavkem na kalkulaci pojistného portfolia pro obec Koroužné. Na tento můj dotaz se mi po měsíci dostala odpověď, že jej předávají na kompetentní oddělení, které mi nabídku vytvoří. Po dalším měsíci čekání jsem stále žádné informace neobdržela, a nikdo mne nekontaktoval. Z důvodu neochotného personálu na pobočce v Brně jsem prostřednictvím telefonického rozhovoru získala alespoň hrubé částky pojistného, které uvádím v tabulce.

Tabulka 14: Nabídka pojištění od společnosti Allianz pojišťovna, a.s.

Pojistná rizika	Předmět pojištění	Pojistná částka/ max. limit plnění [Kč]	Spoluúčast [Kč]	Pojistné [Kč]
Živelní pojištění	Soubor nemovitostí	8 900 000	1 000	8 900
	Soubor movitých věcí	720 000	1 000	1 800
Pojištění odcizení	Soubor movitých věcí	100 000	0	2 300
Pojištění odpovědnosti za škodu		5 000 000	5 000	3 800
Roční pojistné před slevou				16 800
Sleva na pojistném (15 %)				2 520
Roční pojistné celkem				14 280

Zdroj: Vlastní zpracování dle nabídky pojistného portfolia od Allianz pojišťovny, a.s.

- Předmětem živelního pojištění je soubor nemovitostí v hodnotě 8,9 mil. Kč a soubor movitých věcí v hodnotě 720 tis. Kč. Pojištění majetku je sjednáno na novou cenu na základní pojistná nebezpečí⁵ dále na riziko vichřice a krupobití, povodně, zemětřesení, sesuvu půdy, pádu stromu, tíhy sněhu, působení vody z vodovodního zařízení, nárazu motorového vozidla.
- U pojištění odcizení pro případ krádeže vloupáním a loupeže je zvolena hranice 100 000 Kč, nepočítá se s odcizením veškerého movitého majetku. Spoluúčast v tomto případě je nulová a pojistná částka v roční sazbě je 2 300 Kč.

⁵ požár, přímý úder blesku, výbuch, kouř, náraz nebo zřícení letadla nebo jeho části či nákladu, náraz vozidla, aerodynamický třesk

- Pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozní činností obce představuje pojistnou ochranu pro případ škody, kterou obec při své činnosti může způsobit třetí osobě. Jedná se o škody na životě, zdraví nebo věci. Maximální limit plnění je zvolen ve výši 5 mil. Kč se spoluúčastí 5 000 Kč.

5.3.4 Nabídka pojištění společnosti ČSOB Pojišťovna, a.s.

Nabídku od ČSOB Pojišťovny, a.s. jsem také měla problém získat. Nejprve jsem kontaktovala pobočku v Brně na ulici Joštova. Pracovník pobočky byl sice ochotný mi nabídku vypracovat, ale byl natolik časově vytížený kvůli novému projektu v rámci pojišťovny, že mi raději doporučil kontaktovat jinou pobočku. Proto jsem navštívila ČSOB Pojišťovnu, a.s. na ulici Koliště, kde mi oznámili, že takové nabídky nedělají.

Jako třetí jsem navštívila kancelář na ulici Jánská, kde mne přijal pan Spurný. Jednal se mnou neochotně a neprofesionálně. Nabídku pojištění pro obec Koroužné mi odmítl vypracovat, poskytl mi pouze hrubou kalkulaci pojistného zakládající se na velmi strohých informacích o obci. Kalkulace pojistného portfolia vypadá následovně:

Tabulka 15: Nabídka pojištění od společnosti ČSOB Pojišťovna, a.s.

Pojistná rizika	Předmět pojištění	Pojistná částka/ max. limit plnění [Kč]	Spoluúčast [Kč]	Pojistné [Kč]
Živelní pojištění	Soubor nemovitostí	5 000 000	1 000	9 016
	Soubor movitých věcí	500 000	1 000	485
Pojištění odcizení	Soubor movitých věcí	160 000	1 000	3 251
Pojištění odpovědnosti za škodu		5 000 000	1 000	2 850
Roční pojistné před slevou				15 602
Sleva na pojistném (15 %)				2 340
Roční pojistné celkem				13 262

Zdroj: Vlastní zpracování dle nabídky pojistného portfolia od ČSOB Pojišťovny, a.s.

- Živelní pojištění nemovitostí a movitých věcí je sjednáno pro případ nebezpečí flexa⁶ a doplňkových živelních pojištění včetně vodovodních škod. Z pojištění je vyloučeno nebezpečí povodně a záplavy.
- Pojištění odcizení zahrnuje nebezpečí krádeže vloupáním a loupež pro soubor movitých věcí a peníze se spoluúčastí 1 000 Kč na pojistný limit plnění 160 000 Kč, kdy roční pojistná částka činí 3 251 Kč.
- Pojištění odpovědnosti za škodu je pouze na základní úrovni na limit 5 mil. Kč se spoluúčastí 1 000 Kč. Zahrnuje odpovědnost za škodu způsobenou jiné osobě na zdraví, usmrcením, na věci jejím poškozením, zničením. Pojištění se vztahuje i na odpovědnost za škodu vyplývající z vlastnictví nemovitosti.

5.3.5 Nabídka pojištění společnosti Generali Pojišťovna a.s.

Navštívila jsem s požadavkem na kalkulaci pojistného portfolia pro obec pobočku Generali Pojišťovny, a.s. v Brně na ulici Veveří. Pracovník pobočky mě odkázal na kontaktní formulář na internetových stránkách pojišťovny. Kontaktovala jsem proto centrálu v Praze, která můj požadavek postoupila panu Škopkovi. Ten se mnou z důvodu vzdálenosti a časové vytíženosti komunikoval přes email a do tří týdnů mi zaslal konečnou nabídku pojistného krytí pro obec Koroužné.

Tabulka 16: Nabídka pojištění od společnosti Generali Pojišťovna a.s.

Pojistná rizika	Předmět pojištění	Pojistná částka/ max. limit plnění [Kč]	Spoluúčast [Kč]	Pojistné [Kč]
Živelní pojištění	Soubor nemovitostí	8 900 000	1 000	6 497
	Soubor movitých věcí	720 000	1 000	310
Pojištění odcizení	Soubor movitých věcí	350 000	1 000	3 500
Pojištění odpovědnosti za škodu		5 000 000	1 000	2 920
Roční pojistné před slevou				13 227
Sleva na pojistném (15 %)				1 984
Roční pojistné celkem				11 243

Zdroj: Vlastní zpracování dle nabídky pojistného portfolia od Generali Pojišťovny a.s.

⁶ flexa = požár, přímý úder blesku, výbuch, kouř, pád letadla nebo sportovního létajícího zařízení nebo jeho částí, náraz vozidla, aerodynamický třesk

- Nabídka pojistného portfolia pro obec Koroužné od Generali Pojišťovny zahrnuje živelní pojištění v rozsahu „flexa“, škody způsobené únikem vod a lomem trubek, přírodní nebezpečí (vichřice, krupobití, tíha sněhu, pád stromu) a povodně. Na soubor nemovitostí a věcí movitých je sjednána spoluúčast 1 000 Kč.
- Pojištění odcizení je navrženo na poloviční hodnotu movitého majetku pro případ nebezpečí krádeže vloupáním a loupeže. Spoluúčast stanovil pracovník pojišťovny na 1 000 Kč.
- Pojištění odpovědnosti obce za škodu je v základním rozsahu sjednáno na limit plnění 5 mil. Kč se spoluúčastí 1 000 Kč na každé pojistné události. Výpočet pojistného vychází z počtu obyvatel obce.

5.3.6 Nabídka pojištění společnosti Česká podnikatelská pojišťovna, a.s.

Po předchozích špatných zkušenostech s neochotou pracovníků některých pojišťoven jsem navštívila pobočku České podnikatelské pojišťovny, a.s. v Brně na Palackého třídě, kde jsem se informovala o možnosti, zda by mi vůbec požadovanou nabídku byli schopni vypracovat. Byla jsem příjemně překvapena, když si pracovnice kanceláře ode mne ihned vzala podklady pro vypracování nabídky pojistné ochrany pro obec a do druhého týdne mi přislíbila odpověď.

Po telefonickém rozhovoru přímo s vedoucím dané pobočky jsem se domluvila na osobním kontaktu, kde mi nabídku pojišťovny předal a vysvětlil mi potřebné údaje. Dle mých zkušeností s touto pojišťovnou mohu říci, že jejich jednání se mnou bylo profesionální, vstřícné a celkově druhé nejlepší po pojišťovně Kooperativa.

Tabulka 17: Nabídka pojištění od společnosti Česká podnikatelská pojišťovna, a.s.

Pojistná rizika	Předmět pojištění	Pojistná částka/ max. limit plnění [Kč]	Spoluúčast [Kč]	Pojistné [Kč]
Živelní pojištění	Soubor nemovitostí	8 900 000	10 000	20 157
	Soubor movitých věcí	720 000	10 000	3 504
Pojištění odcizení	Soubor movitých věcí	200 000	5 000	3 964
Pojištění odpovědnosti za škodu		2 000 000	5 000	3 317
Roční pojistné před slevou				30 942
Sleva na pojistném (20 %)				6 188
Roční pojistné celkem				24 754

Zdroj: Vlastní zpracování dle nabídky pojistného portfolia od České podnikatelské pojišťovny, a.s.

- Živelní pojištění obsahuje pojistné nebezpečí „flexa“, dále připojištění povodně, katastrofická rizika (vichřice, krupobití a zemětřesení) a ostatní živelní nebezpečí (sesuv půdy, zřícení skal nebo zemin, sesuv, zřícení sněhových lavin, pád stromů, stožárů nebo jiných věcí, tíha sněhu a námrazy, aerodynamický třesk, kouř, náraz dopravního prostředku). Spoluúčast zvolil vedoucí kanceláře na úrovni 10 000 Kč, výši limitu plnění u nemovitostí na 8,9 mil. Kč a movitých věcí na 720 tis. Kč.
- Pojištění odcizení se vztahuje na soubor movitých věcí s hodnotou 200 000 Kč na pojistná nebezpečí krádeže vloupáním a loupeže se spoluúčastí 5 % hodnoty škody, minimálně 5 000 Kč.
- Základní pojištění odpovědnosti za škodu se sjednává na limit plnění 2 mil. Kč se spoluúčastí 5 000 Kč.

5.4 Vyhodnocení získaných nabídek komerčních pojišťoven

Údaje získané z vybraných komerčních pojišťoven jsem popsala v předchozí kapitole. V následující tabulce uvádím souhrnné porovnání dílčích pojistných částek za jednotlivé druhy pojištění, dále pak celkovou slevu na pojistném. V posledním řádku je pak vidět částka ročního pojistného po slevě, kterou by byla při uzavření smlouvy s danou komerční pojišťovnou obec povinna platit. Tato hodnota je jedním z hodnotících kritérií, jež jsem spolu s vedením obce stanovila pro výběr vhodného pojistného portfolia.

Tabulka 18: Rekapitulace vybraných parametrů

Složky pojistného	Česká pojišťovna a.s.	Kooperativa pojišťovna, a.s.	Allianz pojišťovna, a.s.	ČSOB Pojišťovna, a.s.	Generali Pojišťovna a.s.	Česká podnikatelská pojišťovna, a.s.
Živelní pojištění [Kč]	20 157	13 186	10 700	9 501	6 807	23 661
Pojištění pro případ odcizení [Kč]	7 698	2 205	2 300	3 251	3 500	3 964
Pojištění odpovědnosti [Kč]	3 417	2 800	3 800	2 850	2 920	3 317
Roční pojistné před slevou [Kč]	34 776	18 191	16 800	15 602	13 227	30 942
Saldo přírážek a slev z pojistného [%]	30	20	15	15	15	20
Saldo přírážek a slev z pojistného [Kč]	10 432	3 638	2 520	2 340	1 984	6 188
Roční pojistné po slevě [Kč]	24 344	14 553	14 280	13 262	11 243	24 754

Zdroj: Vlastní zpracování dle nabídek vybraných komerčních pojišťoven

V předchozí kapitole jsem uvedla vybrané komerční pojišťovny, od kterých budu vybírat vhodný návrh pojistného portfolia pro obec Koroužné. Po konzultaci s vedením obce jsem tedy stanovila deset hodnotících kritérií. Každé kritérium má jinou váhu

důležitosti, kterou jsem rozlišila v jednotlivých modelech. Zvolená kritéria hodnocení jsou následující:

- **Celkové pojistné** – jedná se o cenu za pojišťovací službu, kterou musí zaplatit obec komerční pojišťovně jako protihodnotu za finanční krytí rizika. Jinými slovy se jedná o cenu pojištění, tedy o peněžní cenu dohodnutou v pojistné smlouvě. Tuto cenu je potřebné zaplatit na předem stanovené pojistné období, aby bylo pojištění v platnosti.
- **Pojistné podmínky** – podmínky zpracované pojistitelem pro uzavírání pojistných smluv pro jednotlivá pojistná odvětví, pro skupiny těchto odvětví nebo pro jednotlivé typy pojištění uzavíraných v rámci pojistného odvětví, zejména všeobecné pojistné podmínky, zvláštní nebo doplňkové pojistné podmínky.
- **Dosavadní zkušenosti s komerční pojišťovnou** – jde o subjektivní zkušenosti obce a jejich zástupců s danými komerčními pojišťovnami. Dosavadní negativní zkušenosti mohou přimět klienta, aby si vybral jinou pojišťovnu.
- **Jednání zástupců pojišťovny** – toto kritérium jsem do výběru komerční pojišťovny zařadila z důvodu častých negativních zkušeností při získávání podkladů pro tuto diplomovou práci. Jde o chování a jednání pracovníků pojišťoven při osobním či jiném kontaktu se mnou.
- **Dostupnost komerční pojišťovny** – jedná se o dostupnost poskytovaných služeb vybraných komerčních pojišťoven. Šíře rozvinutosti sítě poboček může být důležitou součástí při rozhodování o tom, kde se klient nechá pojistit.
- **Předepsané pojistné** – údaj uvádí komerční pojišťovny ve svých výročních zprávách a lze jej také získat na internetových stránkách ČAP. Ukazatel vypovídá o výsledcích činnosti každé pojišťovny a měl by se srovnávat s ostatními komerčními pojišťovnami a také zkoumat jeho změny v čase.
- **Technické rezervy** – jsou speciální peněžní prostředky pojišťovny, které slouží jako cizí zdroj krytí závazků, jež vyplývají z uzavřených a spravovaných pojistných smluv.
- **Sleva na pojistném** – pojišťovna poskytuje u neživotního pojištění například obchodní slevy, slevy za spoluúčast, či slevy za frekvenci placení.

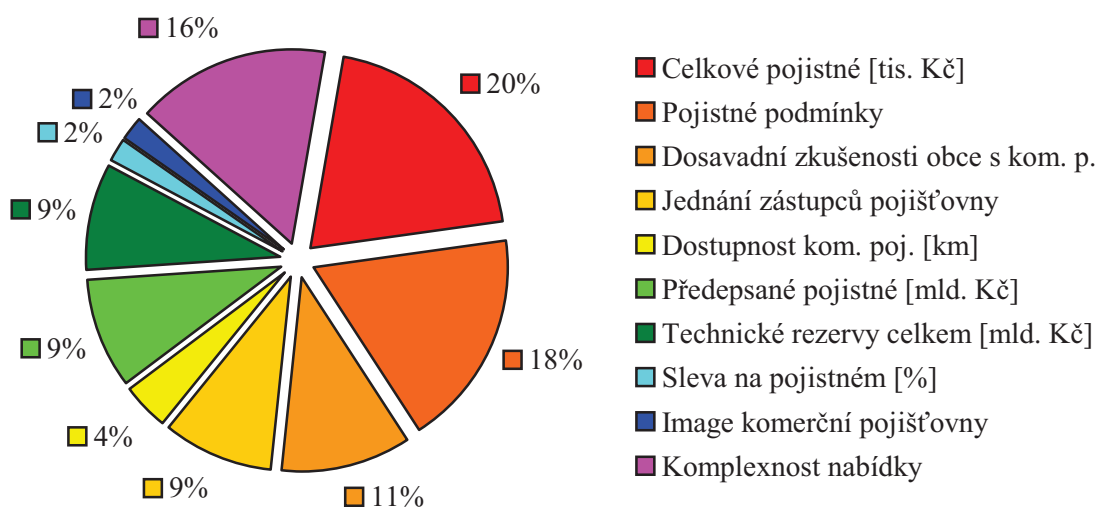
- **Image komerční pojišťovny** – tvoří ji název komerční pojišťovny, jak je zapamatovatelný, dále reklamní prostředky, které působí kladně na image pojišťovny v povědomí lidí, jak je pojišťovna známá a jak se prezentuje.
- **Komplexnost nabídky** – jedná se o to, zda mi pojišťovna poskytne nabídku pojištění na všechna mnou zjištěná rizika. Pokud se tak nestane, musela bych na tato rizika sjednat pojištění u jiné komerční pojišťovny.

5.4.1 Hodnocení nabídek komerčních pojišťoven – scoring model

Jako první metodu pro srovnání získaných nabídek pojistného portfolia pro obec Koroužné od vybraných komerčních pojišťoven jsem použila „scoring model“. Podstatou této metody je přiřazení vah jednotlivým kritériím, kdy čím je důležitost kritéria větší, tím je větší i jeho váha.

Pro odhad těchto vah jsem použila **metodu párového srovnávání** a pro její znázornění tzv. **Fullerův trojúhelník**. Princip metody spočívá v tom, že porovná kritérium každé s každým v tabulce, kde v řádcích i sloupcích jsou kritéria ve stejném pořadí. Je-li kritérium v řádku důležitější než ve sloupci, pak se zapíše 1, v opačném případě 0. Poté v řádku sečteme všechny jedničky a přičteme k tomu počet nul daného kritéria v jeho sloupci. Sumou těchto výsledků pro všechna kritéria pak podělíme jednotlivé výsledky, tak dostaneme váhy důležitosti pro scoring model. Tabulku výpočtu vah důležitosti uvádím v příloze č. 2. a znázornění jejich procentní důležitosti v následujícím grafu.

Graf 2: Hodnotící kritéria a jejich váha

Zdroj: Vlastní zpracování

Dále ve scoring modelu se u každého kritéria v prvním řádku uvedou numerické nebo slovní charakteristiky, v druhém řádku jsou pak ohodnoceny tyto charakteristiky dle stupnice 1 – 5. Známkou ve třetím řádku je pak jejich bodové ohodnocení, které získáme vynásobením hodnocení příslušnou procentní vahou. Na konci tabulky se pak provede součet bodů a vyhodnocení vybraných komerčních pojišťoven. Nejlepšího hodnocení dosáhne ten návrh pojistného portfolia, který získá nejvyšší počet bodů.

V následující tabulce scoring modelu pro lepší a přehlednější zobrazení budu používat následující zkrácené názvy pojišťoven:

ČP – Česká pojišťovna a.s.;

Koop. – Kooperativa pojišťovna, a.s., Vienna Insurance Group;

Allianz – Allianz pojišťovna, a.s.;

ČSOB – ČSOB Pojišťovna, a.s., člen holdingu ČSOB;

Generali – Generali Pojišťovna a.s.;

ČPP – Česká podnikatelská pojišťovna, a.s., Vienna Insurance Group;

HVP – Hasičská vzájemná pojišťovna, a.s.

Tabulka 19: Vyhodnocovací „scoring model“

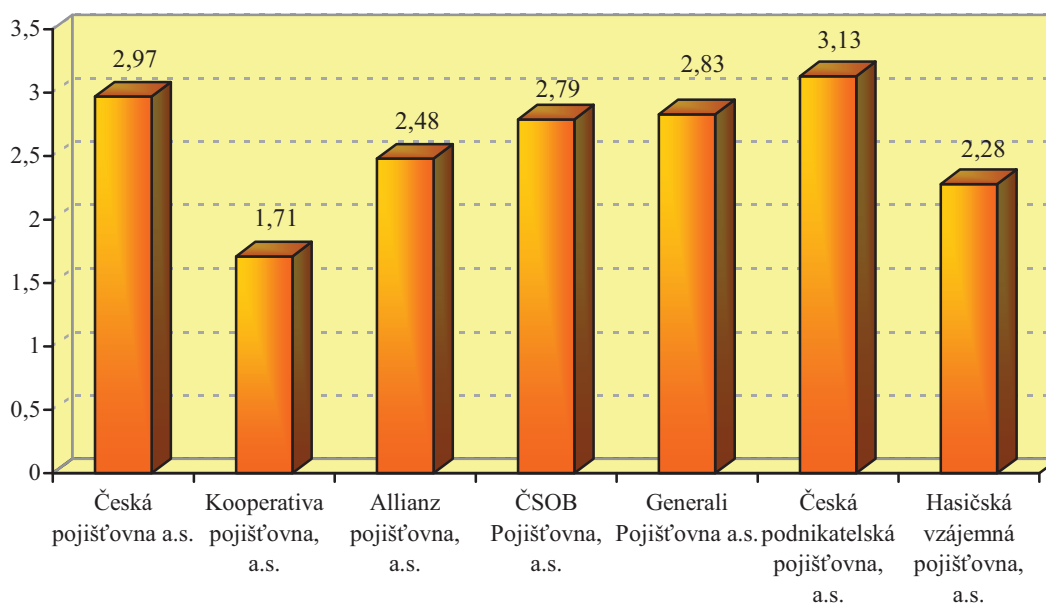
Kritérium	Váha	Vybrané komerční pojišťovny						
		ČP	Koop.	Allianz	ČSOB	Generali	ČPP	HVP
Celkové pojistné [Kč]	20%	24 344	14 553	14 280	13 262	11 243	24 754	10 660
		4	2	2	2	2	4	2
		0,80	0,40	0,40	0,40	0,40	0,80	0,40
Pojistné podmínky	18%	Dobré	Velmi dobré	Výborné	Dobré	Velmi dobré	Dobré	Velmi dobré
		3	2	1	3	2	3	2
		0,54	0,36	0,18	0,54	0,36	0,54	0,36
Dosavadní zkušenosti s kom. poj.	11%	Dobré	Velmi dobré	Uspokojivé	Velmi dobré	Dobré	Dobré	Výborné
		3	2	4	2	3	3	1
		0,33	0,22	0,44	0,22	0,33	0,33	0,11
Jednání zástupců pojišťovny	9%	Špatné	Výborné	Dobré	Uspokojivé	Uspokojivé	Velmi dobré	Výborné
		5	1	3	4	4	2	1
		0,45	0,09	0,27	0,36	0,36	0,18	0,09
Dostupnost kom. poj. [km]	4%	11,4	11,4	36,9	11,4	11,4	36,9	36,9
		1	1	3	1	1	3	3
		0,04	0,04	0,12	0,04	0,04	0,12	0,12
Předepsané pojistné [mld. Kč]	9%	40,4	30,7	9,9	9,5	8,6	5,4	0,4
		2	2	4	4	4	4	5
		0,18	0,18	0,36	0,36	0,36	0,36	0,45
Technické rezervy [mld. Kč]	9%	89,0	41,7	9,4	24,1	9,2	6,7	0,1707
		1	2	1	3	4	4	5
		0,09	0,18	0,09	0,27	0,36	0,36	0,45
Sleva na pojistném [%]	2%	30	20	15	15	15	20	0
		1	3	4	4	4	3	5
		0,02	0,06	0,08	0,08	0,08	0,06	0,10
Image komerční pojišťovny	2%	Velmi dobré	Výborné	Dobré	Velmi dobré	Dobré	Dobré	Velmi dobré
		2	1	3	2	3	3	2
		0,04	0,02	0,06	0,04	0,06	0,06	0,04
Komplexnost nabídky	16%	Dobré	Výborné	Dobré	Dobré	Dobré	Velmi dobré	Výborné
		3	1	3	3	3	2	1
		0,48	0,16	0,48	0,48	0,48	0,32	0,32
Celkem bodů	100 %	2,97	1,71	2,48	2,79	2,83	3,13	2,28
Celkové pořadí		6.	1.	3.	4.	5.	7.	2.

Zdroj: Vlastní zpracování

Pomocí scoring modelu jsem vyhodnotila nabídky pojistné ochrany šesti vybraných pojišťoven a doplnila je o současné pojistné portfolio obce. Jedná se o tyto společnosti: Česká pojišťovna a.s., Kooperativa pojišťovna, a.s., Allianz pojišťovna, a.s., ČSOB Pojišťovna, a.s., Generali Pojišťovna a.s., Česká podnikatelská pojišťovna, a.s., Hasičská vzájemná pojišťovna, a.s.

Nejlepšího hodnocení na základě zvolených kritérií a jim přiřazených procentních vah dosáhla společnost Kooperativa pojišťovna, a.s. Z vybraných a hodnocených pojišťoven získala nejvyšší počet bodů, tj. 1,71. Ostatních šest zkoumaných pojišťoven se umístilo v tomto pořadí: Hasičská vzájemná pojišťovna, a.s., Allianz pojišťovna, a.s., ČSOB Pojišťovna, a.s., Generali Pojišťovna a.s., Česká pojišťovna a.s., Česká podnikatelská pojišťovna, a.s. Celkové pořadí všech komerčních pojišťoven znázorňuji v následujícím grafu.

Graf 3: Výsledky hodnocení pomocí „scoring modelu“

Zdroj: Vlastní zpracování

Na základě výsledků scoring modelu doporučuji obci Koroužné, aby uzavřela pojistné portfolio na další pojistné období se společností Kooperativa pojišťovna, a.s. Pro obec by bylo přínosné, aby přenesla rizika na vybranou komerční pojišťovnu. Nabídka pojistných produktů splňuje požadavky obce na snížení nepříznivých důsledků

v případě realizace škodní události. Pro ověření rozhodnutí použiji ještě druhou metodu, a to metodu fuzzy logiky.

5.4.2 Hodnocení nabídek komerčních pojišťoven – fuzzy logika

Teorie fuzzy množin a fuzzy logiky byla vytvořena L. Zadehem v roce 1965. Pomocí metody fuzzy logiky budu řešit rozhodovací problém výběru komerční pojišťovny pro návrh pojistného portfolia pro obec Koroužné. Základem této metody je fuzzy množina, která se liší od klasické množiny (kdy daný prvek do ní patří nebo nepatří) tím, že určuje míru příslušnosti prvku v intervalu $\langle 0; 1 \rangle$. Jednička znamená úplné členství prvku ve fuzzy množině a nula úplné nečlenství. Fuzzy logika tedy měří jistotu nebo nejistotu příslušnosti prvku k množině a její úlohou při rozhodování je výběr nejvhodnější varianty.

Tvorba systému s fuzzy logikou obsahuje tři základní kroky – fuzzyfikace, fuzzy inference, defuzzyfikace. První krok znamená převedení reálných na jazykové proměnné, druhý krok definuje chování systému pomocí pravidel typu $\langle \text{KDYŽ} \rangle$, $\langle \text{POTOM} \rangle$ na jazykové úrovni. Defuzzyfikace, třetí krok, pak převádí výsledek předchozí operace na reálné hodnoty.

V programu Microsoft Excel jsem vytvořila systém tabulek, jako první jsem sestavila vstupní stavovou matici. Ta číselně nebo slovně popisuje jednotlivá kritéria výběru komerční pojišťovny. Hodnotící kritéria nabídek pojišťoven jsou proměnnými a každá proměnná obsahuje čtyři nebo pět atributů (znaků).

Tabulka 20: Vstupní stavová matice

	Celkové pojistné [tis. Kč]	Pojistné podmínky	Dosavadní zkušenosti obce s k. p.	Jednání zástupců pojišťovny	Dostupnost kom. p. [km]	Předepsané pojistné [mln. Kč]	Technické rezervy [mln. Kč]	Sleva na pojistném [%]	Image komerční pojišťovny	Komplexnost nabídky
1	< 10	Výborné	Výborné	Výborné	< 20	< 5	< 5	< 9	Výborné	Výborné
2	10 - 15	Velmi dobré	Velmi dobré	Velmi dobré	20 - 30	5 - 10	5 - 20	10 - 19	Velmi dobré	Velmi dobré
3	15 - 20	Dobré	Dobré	Dobré	30 - 40	10 - 30	20 - 40	20 - 29	Dobré	Dobré
4	20 - 25	Uspokojivé	Uspokojivé	Uspokojivé	40 >	30 - 50	40 - 60	30 >	Uspokojivé	Uspokojivé
5	25 >	Špatné	Špatné	Špatné		50 >	60 >		Špatné	Špatné

Zdroj: Vlastní zpracování

Druhou tabulkou je transformační matice, která přiřazuje jednotlivým atributům jejich bodové hodnocení v závislosti na jejich důležitosti. Největší váhu má tedy celkové pojistné, dále pak pojistné podmínky, komplexnost nabídky atd. Zvolila jsem stupnici od nuly do sta. Váhové rozdělení bodů jsem zvolila shodně jako u scoring modelu, získala jsem jej pomocí metody párového srovnávání.

Tabulka 21: Transformační matice

	Celkové pojistné [tis. Kč]	Pojistné podmínky	Dosavadní zkušenosti obce s k. p.	Jednání zástupců pojišťovny	Dostupnost kom. p. [km]	Předepsané pojistné [mld. Kč]	Technické rezervy [mld. Kč]	Sleva na pojistném [%]	Image komerční pojišťovny	Komplexnost nabídky
1	100	90	55	45	20	10	10	0	10	80
2	80	75	50	40	15	20	20	6	8	70
3	60	60	40	30	10	30	30	8	6	60
4	50	40	20	20	0	40	40	10	2	20
5	30	30	10	0		45	45		0	10
	100	90	55	45	20	45	45	10	10	80

Zdroj: Vlastní zpracování

V tabulce transformační matice je v posledním řádku znázorněno maximální bodové hodnocení příslušného hodnotícího kritéria. Suma těchto hodnot je 500.

Třetí tabulkou je stavová matice (ANO, NE), kde zařadím konkrétní hodnoty kritéria pro jednotlivé pojišťovny do příslušných řádků, kam napíši slovo „ANO“. Například u České pojišťovny a.s. celkové roční pojistné činí 24 344 Kč, proto podle vstupní stavové matice zapíši do čtvrtého řádku kritéria celkové pojistné slovo „ANO“, do ostatních řádků slovo „NE“. Stavová matice (0; 1) je čtvrtou tabulkou v systému a údaje se do ní zaznamenávají stejným způsobem jako do předchozí tabulky s tím, že číslo „1“ znamená slovo „ANO“ a číslo „0“ slovo „NE“.

Je nutné ošetřit systém tabulek proti chybnému zadání. Podstatou je zabránit možnému zadání dvou slov „ANO“ nebo dvou čísel „1“ v jednom sloupci příslušné tabulky. V takovém případě se v kontrolní buňce v souboru Excel objeví text „Chyba“.

Následně jsem provedla skalární součin transformační matice a stavové matice (0; 1) pro každou vybranou komerční pojišťovnu. Skalární součin jsem pak vydělila číslem

500, tj. suma maximálních hodnot sloupců transformační matice. Abych získala výsledek v procentech, vynásobila jsem výslednou hodnotu stem a zaokrouhlila na jedno desetinné místo. V konečné fázi hodnocení nabídek vybraných komerčních pojišťoven přiřadím pomocí retransformační matice procentnímu výsledku na předem zvolené slovní ohodnocení.

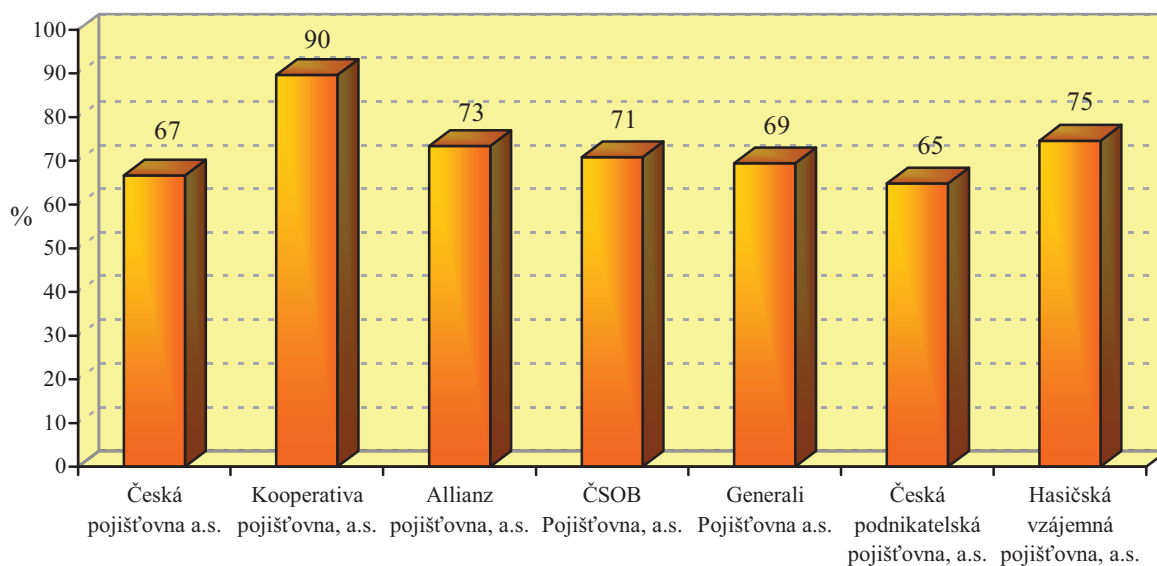
Tabulka 22: Retransformační matice

0 – 70	Nezajímat se
70 - 85	Zvážit nabídku
85 - 100	Zvolit nabídku

Zdroj: Vlastní zpracování

Výpočty systému tabulek pro vybrané komerční pojišťovny uvádím v příloze 3 a výsledné procentní vyjádření hodnocení nabídek jsem zobrazila v následujícím grafu.

Graf 4: Výsledky hodnocení pomocí „fuzzy logiky“

Zdroj: Vlastní zpracování

Z uvedeného grafu je patrné, že i pomocí metody fuzzy logiky dosáhla nejlepšího hodnocení 90 procent Kooperativa pojišťovna, a.s. Ostatních šest zkoumaných pojišťoven se umístilo ve stejném pořadí jako v předchozí zkoumané metodě scoring modelu, a to takto: Hasičská vzájemná pojišťovna, a.s., Allianz pojišťovna, a.s., ČSOB Pojišťovna, a.s., Generali Pojišťovna a.s., Česká pojišťovna a.s., Česká podnikatelská pojišťovna, a.s.

Výsledný výběr komerční pojišťovny metodou fuzzy logiky se shoduje s výsledkem metody scoring modelu, kdy nejvyššího ohodnocení dosáhla stejná společnost. Proto mým doporučením je, aby na další pojistné období obec Koroužné uzavřela pojistné portfolio u společnosti Kooperativa pojišťovna, a.s.

Obec Koroužné má uzavřenou pojistnou smlouvu se společností Hasičská vzájemná pojišťovna, a.s. od 1. listopadu 2007, tato smlouva je tedy relativně „mladá“. Mé doporučení přednesu vedení obce, ale bude záležet na jejich uvážení a na usnesení zastupitelstva obce, jaké další kroky budou v této oblasti následovat z jejich strany. Věřím, že v případě změny pojistného portfolio či komerční pojišťovny budou má doporučení obci prospěšné.

6 DOPORUČENÍ VHODNÉHO POJISTNÉHO PORTFOLIA

Na začátku této kapitoly provedu porovnání současné pojistné ochrany obce s navrhovanou. Podrobněji popíši pojistné produkty navrhované a současné, na základě hodnocení a výsledků analýz a vytvořených modelů navrhnu obci doporučení.

6.1 Srovnání navrhovaného a současného pojistného portfolia

V této kapitole na základě hodnotících kritérií použitých v obou předchozích modelech a rozsahu pojistné ochrany obce Koroužné porovnam navrhovanou nabídku od společnosti Kooperativa pojišťovna, a.s. a současné pojistné portfolio od společnosti Hasičská vzájemná pojišťovna, a.s. Údaje pro srovnání uvádím v tabulce na další straně.

Celkové roční pojistné i přes poskytnutou 20 procentní slevu od Kooperativy pojišťovny, a.s. je téměř o 4 000 Kč vyšší než u stávající pojišťovny, což by se mohlo na první pohled zdát nevýhodné. Navýšení je totiž způsobeno připojištěním nebezpečí povodně a záplavy především u nemovitostí na pojistnou částku 3 mil. Kč se spoluúčastí 5% z hodnoty škody (minimálně však 25 000 Kč). Z důvodu rizikové polohy obce Koroužné v druhé a třetí záplavové zóně je pak výše pojistného 8 473 Kč.

Pojistné podmínky u obou komerčních pojišťoven jsou na velmi dobré úrovni. Dosavadní zkušenosti obce s komerční pojišťovnou jsou subjektivním měřítkem obce, která s pojišťovnou Kooperativa prozatím spolupracovala méně. Dalším subjektivním měřítkem je kritérium, které vypovídá o jednání a chování zástupců pojišťoven se mnou při předložení mého požadavku na vypracování nabídky pojistného portfolia či konzultaci současného stavu. V obou těchto případech bylo výborné.

Tabulka 23: Srovnání kritérií současného a navrhovaného pojistného portfolia

Hodnotící kritérium	Současný stav	Navrhovaný stav
	Hasičská vzájemná pojišťovna, a.s.	Kooperativa pojišťovna, a.s.
Celkové pojistné [Kč]	10 660	14 553
Pojistné podmínky	Velmi dobré	Velmi dobré
Dosavadní zkušenosti s komerční pojišťovnou	Výborné	Velmi dobré
Jednání zástupců pojišťovny	Výborné	Výborné
Dostupnost kom. poj. [km]	36,9	11,4
Předepsané pojistné [mld. Kč]	0,4	30,7
Technické rezervy celkem	170,7 mil. Kč	41,7 mld. Kč
Sleva na pojistném [%]	0	20
Image komerční pojišťovny	Velmi dobré	Výborné
Komplexnost nabídky	Výborné	Výborné

Zdroj: Vlastní zpracování

Další výhodou navrhované pojistné ochrany je dostupnost poskytovaných služeb. V městě Bystřici nad Pernštejnem, asi 11 km vzdáleném od obce Koroužné, se nachází pobočka Kooperativy pojišťovny, a.s. Současná pojišťovna má své zastoupení až ve Žďáru na Sázavou, který je vzdálený cca 36 km. Ukazatele předepsaného pojistného a výše technických rezerv se ukázaly být u navrhované pojišťovny lepší. Image obou komerčních pojišťoven a komplexnost jejich nabídek je také na výborné úrovni.

Živelní pojištění v nabídkách obou komerčních pojišťoven kryje následující rizika: požár, výbuch, úder blesku, náraz nebo zřícení letadla, vichřice, krupobití, zřícení skal nebo zemin, tíha sněhu nebo námrazy, zemětřesení, pád stromu nebo stožáru, náraz silničního dopravního prostředku, voda nebo topné médium vytékající z vodovodního zařízení a dále připojištění nebezpečí povodně a záplavy. Kooperativa pojišťovna, a.s. zde poskytuje s ohledem na povodňové oblasti limit plnění ve výši 3 mil. Kč.

Tabulka 24: Srovnání současného a navrhovaného pojistného portfolia

Pojistné portfolio		Současný stav			Navrhovaný stav		
		Hasičská vzájemná pojišťovna, a.s.			Kooperativa pojišťovna, a.s.		
		Limit plnění / pojistná částka [Kč]	Spolu-účast [Kč]	Pojistné [Kč]	Limit plnění / pojistná částka [Kč]	Spolu-účast [Kč]	Pojistné [Kč]
sdružené živelní pojištění	soubor staveb	10 150 000	0	4 350	8 900 000	5 000	2 625
	soubor movitých věcí	435 000	0	2 610	720 000	5 000	648
doplňkové živelní pojištění – povodeň	soubor staveb	1 000 000	1 000	2 200	3 000 000	5 %, min. 25 000	8 473
	soubor movitých věcí	—	—	—	720 000	5 %, min. 25 000	1 440
připojištění pro případ odcizení	soubor movitých věcí	—	—	—	350 000	3 000	2 205
odpovědnost za škodu		5 000 000	0	1 500	5 000 000	1 000	2 800
Roční pojistné po slevách		10 660			14 553		

Zdroj: Vlastní zpracování

V současnosti je movitý majetek obce pojištěn pro případ odcizení v rámci sdruženého živelního pojištění, přičemž pro hotovostní peníze je maximální limit plnění 10 000 Kč. Navrhují připojistit toto riziko na poloviční hodnotu movitého majetku, tj. 350 000 Kč. Pojištění odpovědnosti se liší tím, že Kooperativa pojišťovna, a.s. doporučila krýt také odpovědnost za škody způsobené při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem.

V diplomové práci jsem porovнала nabídky pojistného portfolia šesti vybraných komerčních pojišťoven, a to České pojišťovny a.s., Kooperativy pojišťovny, a.s., Allianz pojišťovny, a.s., ČSOB Pojišťovny, a.s., Generali Pojišťovny a.s. a České podnikatelské pojišťovny, a.s. K těmto nabídkám pojistné ochrany pro obec Koroužné jsem připojila i její současné pojistné krytí od Hasičské vzájemné pojišťovny, a.s.

Zvolila jsem metody scoring modelu a fuzzy logiky pro porovnání jednotlivých nabídek komerčních pojišťoven, protože obě metody dovolují hodnocení pomocí více kritérií, jimž lze přiřadit váhy důležitosti. V konečném důsledku toho je pak rozhodování přesnější a objektivnější.

Na základě výsledků fuzzy logiky i scoring modelu jsem dospěla ke stejnému závěru a **navrhuji sjednat komplexní pojistné portfolio kryjící požadovaná rizika obce Koroužné u společnosti Kooperativa pojišťovna, a.s.**

Kooperativa pojišťovna, a.s. je druhou největší pojišťovnou na tuzemském pojistném trhu. Je univerzální pojišťovnou, která nabízí plný sortiment služeb a všechny standardní druhy pojištění jak pro občany, obce, města, tak pro klienty z řad firem od drobných podnikatelů, až po velké průmyslové firmy.

Návrh pojistného portfolia pro obec se týká programu pro pojištění podnikatelských subjektů se zvláštními sazbami pojistného pro obec. Charakteristiky rizik, které kryje návrh v mé diplomové práci, uvádím v dalším textu.

Živelní pojištění

Předmětem pojištění jsou soubor nemovitostí a soubor movitých věcí prokazatelně ve vlastnictví obce. Pojištění se sjednává na novou cenu a vztahuje se na poškození nebo zničení pojištěných věcí:

- v základu – požárem a jeho průvodními jevy, výbuchem, úderem blesku, nárazem nebo zřícením letadla, jeho částí nebo nákladu;

- doplňkové – povodní nebo záplavou, vichřicí a krupobitím, sesuvem půdy, zřícením skal nebo zemin, zemětřesením, a je-li pojištěnou věcí budova, též tíhou sněhu nebo námrazy, nárazem dopravního prostředku nebo jeho nákladu, pádem stromů, stožárů nebo jiných předmětů, kapalinou unikající z vodovodních zařízení a médiem vytékající v důsledku poruchy ze stabilních hasicích zařízení.

Připojištění pro případ odcizení

Předmětem pojištění je soubor nemovitostí a soubor movitých věcí prokazatelně ve vlastnictví obce. Pojistnou událostí je poškození, zničení nebo odcizení pojištěné věci a pojistnou hodnotou její nová cena. V základu produkt obsahuje pojištění:

- loupeže a krádeže, při níž pachatel prokazatelně překonal překážky chránící pojištěnou věc před odcizením.

Pojištění odpovědnosti za škodu

Předmětem pojištění je odpovědnost za škodu na věci, zdraví nebo životě a odpovědnost za následnou finanční škodu.

- Obecná odpovědnost se vztahuje na škody způsobené jinému, za které obec odpovídá v důsledku svého jednání nebo vztahu.
- Pojištění se vztahuje na odpovědnost obce za škody vyplývající z vlastnictví, držby nebo jiného oprávněného užívání nemovitosti sloužící k výkonu činnosti, dále i na náhradu nákladů léčeni vynaložených zdravotní pojišťovnou na zdravotní péči v důsledku zaviněného protiprávního jednání pojištěné obce.
- Sjednává se připojištění odpovědnosti za škody způsobené při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem.

ZÁVĚR

Diplomovou práci jsem zpracovala pro obec Koroužné. Cílem práce bylo navrhnout vhodné pojistné portfolio, které bude prostřednictvím komerční pojišťovny minimalizovat škody případné realizace rizik obce. Analyzovala jsem rizika ohrožující obec, zhodnotila nabídky vybraných komerčních pojišťoven na krytí těchto rizik. Nejvhodnější variantu jsem pak porovnávala se současnou pojistnou ochranou obce.

V teoretické části jsem rozebrala problematiku související s pojišťovnictvím. Pomocí odborné literatury jsem popsala oblasti rizik a pojištění. V první části jsem se zabývala pojmem riziko, popsala jsem klasifikaci rizik dle různých pohledů a také postoj podnikatelů k riziku. V následujícím textu jsem objasnila možnosti vyrovnání se s rizikem, kdy jednou z nich je právě pojištění. Stručně jsem rozebrala obor risk managementu a jeho fáze.

Poté jsem definovala analýzu rizik, jednotlivé kroky a jejich posloupnost. Věnovala jsem se dvěma metodám měření rizik, a to kvalitativní a kvantitativní metodě, které jsem poté použila v praktické části diplomové práce. Na závěr k rizikům jsem rozebrala způsoby jejich minimalizace a financování těchto opatření.

V druhé části teorie jsem charakterizovala pojem pojištění, vztahy subjektů a principy pojištění. Klasifikací pojištění ze čtyř možných pohledů jsem ukončila teoretickou část práce.

Praktickou část práce jsem zahájila představením obce Koroužné, pro kterou jsem tuto diplomovou práci zpracovala. V této kapitole jsem charakterizovala obec, její geografickou polohu a nejvýznamnější památky. Dále jsem uvedla orgány obce a členy zastupitelstva, základní statistické údaje a plnění rozpočtu za posledních pět let.

V další kapitole jsem provedla analýzu rizik obce Koroužné. Prvním krokem byla identifikace aktiv, což bylo vytvoření soupisu a popisu majetku ve vlastnictví obce. Po stanovení jejich hodnoty jsem kvalitativní metodou měření rizik stanovila rizika

ohrožující daný majetek. Rizika jsem rozčlenila do jednotlivých kategorií a určila tak ta, která je vhodné nechat pojistit u komerční pojišťovny.

Kvantitativní metodou měření rizik jsem pak určila velikost předpokládané možné ztráty při pravděpodobnosti výskytu rizik. Z výsledků těchto dvou metod jsem stanovila rizika, která budou podkladem pro další zkoumání při získávání návrhů pojistného portfolia od komerčních pojišťoven. Na závěr kapitoly jsem zmapovala současnou pojistnou smlouvu, kterou má obec Koroužné uzavřenou se společností Hasičská vzájemná pojišťovna, a.s.

Výběr komerčních pojišťoven uvádím v kapitole číslo pět. Podle zvolených kritérií jsem vybrala šest pojišťoven, které jsem stručně představila, uvedla jejich základní charakteristiky a dále popsala nabídky pojistného portfolia, které jsem od nich získala.

Získané nabídky jsem ohodnotila pomocí zvolených kritérií. Na základě metody párového srovnávání jsem jim přiřadila váhy důležitosti. Pro vyhodnocení návrhů jsem zvolila dvě metody, a to scoring model a fuzzy logiku, výsledné hodnocení jsem vždy zobrazila graficky. Na závěr jsem pomocí stejných kritérií porovnávala výslednou nejlepší nabídku od Kooperativy pojišťovny, a.s. se současnou pojistnou ochranou obce a podrobně rozepsala pojistné produkty.

Z výsledků provedených analýz jsem dospěla k závěru a doporučuji, že nejvhodnější pojistné portfolio pro obec Koroužné mi nabídla společnost Kooperativa pojišťovna, a.s. Stávající pojistná ochrana obce je na dobré úrovni, avšak jsem přesvědčena, že by bylo pro zkvalitnění ochrany obce před riziky vhodné, aby přijala má doporučení. Konečné rozhodnutí bude však v plné kompetenci zastupitelstva obce.

Podle mého názoru jsem v mé diplomové práci cíl, který jsem si předsevzala, splnila a věřím, že můj předkládaný návrh obec Koroužné využije v praxi v případě rozhodnutí o změně pojistného portfolia.

POUŽITÉ INFORMAČNÍ ZDROJE

Odborné publikace

- 1 BENEŠ, J., MARTINOVIČOVÁ, D. *Krizový management*. 1. vyd. Brno: Akademické nakladatelství CERM, 2004. 91 s. ISBN 80-214-2736-1.
- 2 BLAND, D. *Pojištění: Principy a praxe*. 1. vyd. Praha: Česká asociace pojišťoven, 1997. 134 s.
- 3 CIPRA, T. *Zajištění a přenos rizik v pojišťovnictví*. 1. vyd. Praha: Grada, 2004. 260 s. ISBN 80-247-0838-8.
- 4 CIPRA, T. *Pojistná matematika: Teorie a praxe*. 1. vyd. Praha: Ekopress, 1999. 398 s. ISBN 80-86119-17-3.
- 5 ČAPKOVÁ, D. *Jak pojistit firmu?*. 1. vyd. Praha: Computer Press, 2000. 112 s. ISBN 80-7226-337-4.
- 6 ČEJKOVÁ, V. *Pojistný trh*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2002. 119 s. ISBN 80-247-0137-5.
- 7 ČEJKOVÁ, v. a MARTINOVIČOVÁ, D. *Pojišťovnictví*. 1. vyd. Brno: Zdeněk Novotný, 2003. 133 s. ISBN 80-214-2404-4.
- 8 DAŇHEL, J. a kol. *Pojistná teorie*. 2. vyd. Praha: Professional Publishing, 2006. 338 s. ISBN 80-86419-84-3.
- 9 DOSTÁL, P. *Pokročilé metody analýz a modelování*. 1. vyd. Brno: Akademické nakladatelství CERM, 2006. 63 s. ISBN 80-214-3324-8.
- 10 DUCHÁČKOVÁ, E. *Principy pojištění a pojišťovnictví*. 2. vyd. Praha: Ekopress, 2005. 178 s. ISBN 80-86119-67-0.
- 11 FOTR, J. *Jak hodnotit a snižovat podnikatelské riziko*. 1. vyd. Praha: Management Press, 1992. 105 s. ISBN 80-85603-06-3.
- 12 JANATA, J. *Pojištění a management majetkových podnikatelských rizik*. 1. vyd. Praha: Professional Publishing, 2004. 87 s. ISBN 80-86419-64-9.
- 13 MARTINOVIČOVÁ, D. *Pojištění podnikatelských subjektů*. Ostrava: Key Publishing, 2007. 236 s. ISBN 978-80-87071-08-3.
- 14 MARTINOVIČOVÁ, D. *Pojišťovnictví: studijní text pro kombinovanou formu studia*. 1. vyd. Brno: Akademické nakladatelství CERM, 2006. 123 s. ISBN 80-214-3257-8.

- 15 RAIS, K., DOSKOČIL, R. *Risk management*. 1. vyd. Brno: Akademické nakladatelství CERM, 2007. 152 s. ISBN 978-80-214-3510-0.
- 16 REŽŇÁKOVÁ, M. *Finanční management 2. díl*. 3. vyd. Brno: Akademické nakladatelství CERM, 2005. 119 s. ISBN 80-214-3036-2.
- 17 SMEJKAL, V. a RAIS, K. *Řízení rizik ve firmách a jiných organizacích*. 2. vyd. Praha: Grada, 2006. 296 s. ISBN 80-247-1667-4.

Internet

- 18 ALLIANZ. *O společnosti – Allianz pojišťovna*. [online] © 2000-2009. [cit. 2009-05-06]. Dostupný z: <http://www.allianz.cz/o-spolecnosti/o-spolecnosti/>.
- 19 ASSIST spol. s r. o. e-Vysočina. *Koroužné*. [online] © 2000-2009. [cit. 2009-03-28]. Dostupný z: <http://www.e-vysocina.cz/web/vysocina/generovano/obec000031.html>.
- 20 ČESKÁ ASOCIACE POJIŠŤOVEN. *O nás*. [online] © 2007-2008. [cit. 2009-05-03]. Dostupný z: <http://www.cap.cz/ZobrazFolder.aspx?folder=Lists%2fMenu+Verejneho+webu%2fO+n%C3%A1s>.
- 21 ČESKÁ ASOCIACE POJIŠŤOVEN. *Vývoj pojistného trhu*. [online] © 2007-2008. [cit. 2009-05-01]. Dostupný z: http://www.cap.cz/Zpravy.aspx?list=DOKUMENTY_02&zobrazeni=pro+web+pravideln%C3%A9+ro%C4%8Dn%C3%AD+statistiky.
- 22 ČESKÁ PODNIKATELSKÁ POJIŠŤOVNA, A.S. *ČPP Profil*. [online]. [cit. 2009-05-06]. Dostupný z: http://www.cpp.cz/profil_zakinfo.asp.
- 23 ČESKÁ POJIŠŤOVNA A.S. *O nás*. [online] © 2008 [cit. 2009-05-06]. Dostupný z: <http://www.ceskapojistovna.cz/o-nas.html>.
- 24 ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *MOS – Městská a Obecní Statistika*. [online] © 2006. [cit. 2009-03-28]. Dostupný z: <http://www.czso.cz/lexikon/mos2003.nsf/mos?openform&:595861>.
- 25 ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Sčítání lidu, domů a bytů 2001*. [online] © 2005. [cit. 2009-03-28]. Dostupný z: <http://www.czso.cz/sldb/sldb2001.nsf/obce/595861?OpenDocument>.
- 26 ČSOB POJIŠŤOVNA, A.S. *Společnost*. [online]. [cit. 2009-05-06]. Dostupný z: <http://www.csobpoj.cz/spolecnost/>.

- 27 DOSPISIL, F. *Obec Koroužné – vítejte*. [online] 2004. [cit. 2009-03-28]. Dostupný z: <http://www.korouzne.unas.cz/>.
- 28 FOTR, J. *European risk management*. Risk-Management.cz, [online] Publikováno 3.3.2005. [cit. 2009-03-28]. Dostupný z: <http://www.risk-management.cz/index.php?clanek=11&cat2=1&lang=>.
- 29 GENERALI POJIŠŤOVNA A.S. *Společnost*. [online] © 2007. [cit. 2009-05-06]. Dostupný z: <http://www.general.cz/Portal/Redakce/glisys.nsf/Clanky/Spole%C4%8Dnost?OpenDocument&area=Spole%C4%8Dnost>.
- 30 HAVIT, S.R.O. *Business center.cz Slovník pojmů*. [online] © 1998 – 2009. [2009-05-06]. Dostupný z: <http://business.center.cz/business/pojmy/>.
- 31 KLUSÁK, M. Mikroregion Bystřicko. *Informace o obci Koroužné*. [online] [cit. 2009-03-28]. Dostupný z: <http://www.bystricko.cz/index.php?clanek=12>.
- 32 KOOPERATIVA POJIŠŤOVNA, A.S. *O firmě*. [online] © 2009. [cit. 2009-05-06]. Dostupný z: <http://www.koop.cz/cs/o-firme/index.shtml>.
- 33 MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU. *Živnostenský rejstřík*. [online] © 2006. [cit. 2009-04-27]. Dostupný z: http://www.rzp.cz/cgi-bin/aps_cacheWEB.sh?VSS_SERV=ZVWSBJFND.

Zákony

- 34 ZÁKON č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojišťovnictví).
- 35 ZÁKON č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě a o změně souvisejících zákonů (zákon o pojistné smlouvě).
- 36 ZÁKON č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla, v platném znění.
- 37 ZÁKON č. 40/1964 Sb., občanský zákoník.

Další použité zdroje

- 38 Interní materiály obce Koroužné

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1: Demografický vývoj počtu obyvatel obce Koroužné.....	39
Graf 2: Hodnotící kritéria a jejich váha	75
Graf 3: Výsledky hodnocení pomocí „scoring modelu“	77
Graf 4: Výsledky hodnocení pomocí „fuzzy logiky“	80

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1: Klasifikace rizik dle jejich velikosti - pětistupňový systém.....	15
Obrázek 2: Klasifikace rizik dle jejich velikosti - třístupňový systém	16
Obrázek 3: Zdroje financování opatření pro minimalizace následků rizika.....	28
Obrázek 4: Vztahy subjektů pojištění.....	32
Obrázek 5: Klasifikace pojištění.....	34
Obrázek 6: Poloha obce Koroužné	36
Obrázek 7: Velikost identifikovaných rizik.....	46

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Statistické údaje obce Koroužné.....	37
Tabulka 2: Demografický vývoj počtu obyvatel obce Koroužné.....	38
Tabulka 3: Hospodaření obce Koroužné	40
Tabulka 4: Inventární soupis majetku k 31. 1. 2009.....	42
Tabulka 5: Jednotlivé stupně rizika	44
Tabulka 6: Členění rizik podle jejich četnosti a závažnosti.....	45
Tabulka 7: Subjektivní vyjádření pravděpodobnosti výskytu rizika	47
Tabulka 8: Kvantitativní měření rizik.....	48
Tabulka 9: Přehled a rozsah pojištění	51
Tabulka 10: Předepsané pojistné za rok 2008 – dle podílu na trhu	55
Tabulka 11: Základní charakteristiky vybraných komerčních pojišťoven	57
Tabulka 12: Nabídka pojištění od společnosti Česká pojišťovna a.s.....	64
Tabulka 13: Nabídka pojištění od společnosti Kooperativa pojišťovna, a.s.....	66
Tabulka 14: Nabídka pojištění od společnosti Allianz pojišťovna, a.s.....	67
Tabulka 15: Nabídka pojištění od společnosti ČSOB Pojišťovna, a.s.....	68
Tabulka 16: Nabídka pojištění od společnosti Generali Pojišťovna a.s.	69
Tabulka 17: Nabídka pojištění od společnosti Česká podnikatelská pojišťovna, a.s.	71
Tabulka 18: Rekapitulace vybraných parametrů	72
Tabulka 19: Vyhodnocovací „scoring model“	76
Tabulka 20: Vstupní stavová matice.....	78
Tabulka 21: Transformační matice	79
Tabulka 22: Retransformační matice	80
Tabulka 23: Srovnání kritérií současného a navrhovaného pojistného portfolia.....	83
Tabulka 24: Srovnání současného a navrhovaného pojistného portfolia	84

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1: Základní pojistná terminologie

Příloha č. 2: Scoring model – Fullerův trojúhelník

Příloha č. 3: Metoda „fuzzy logika“

PŘÍLOHY

Příloha č. 1: Základní pojistná terminologie

Amortizace – umoření, kdy přechod hodnoty dlouhodobého majetku do produkce ve formě odpisů.

CEA (Evropský pojišťovací výbor) – Dobrovolné mezinárodní sdružení asociací pojišťoven. Podmínkou členství je, aby tam byla národní asociace, která sdružuje více pojišťovacích společností v daném státě, přičemž je důležité, aby v zemi byly vytvořené podmínky tržního mechanismu. CEA vykonává činnost prostřednictvím sekretariátu a dobrovolných odborných komisí, jednou z nich je i komise pro pojišťovnictví, která pracuje při parlamentu Rady Evropy. Všechny Direktivy EU týkající se pojišťovnictví se vydávají ve spolupráci s CEA. Sídlem je Paříž, pracoviště je v Bruselu.

ČAP (Česká asociace pojišťoven) – je zájmovým sdružením vytvořeným k zabezpečení zájmů klientů, pojišťoven a zajišťoven a na podporu vzájemné spolupráce. ČAP zahájila svoji činnost 1.1.1994 a v současnosti sdružuje 32 členů, z nichž 30 je řádnými členy a 2 členy přidruženými. Členy asociace mohou být pouze pojišťovny s povolením vykonávat pojišťovací nebo zajišťovací činnost na území ČR.

ČKP (Česká kancelář pojistitelů) – vznikla na základě zákona č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla. Hlavním úkolem je zabezpečení splnění závazků za škody, které způsobili řidiči České republiky v zahraničí a naopak projednávat případy, které vznikly na našem území cizími státními vozidly. Jejimi členy jsou povinně všechny komerční pojišťovny, které poskytují toto pojištění. Mezi další hlavní úkoly patří např. spravovat garanční fond, vést statistiky, podílet se na zábranné činnosti, spolupracovat se státními orgány, aj.

Časová cena – cena, kterou měla věc bezprostředně před pojistnou událostí. Stanoví se z nové ceny věci, přičemž se přihlíží ke stupni opotřebení nebo jiného znehodnocení anebo k zhodnocení věci, k němuž došlo její opravou, modernizací nebo jiným způsobem.

Dohled v pojišťovnictví – vykonává zpravidla orgán státní správy, který kontroluje dodržování Zákona o pojišťovnictví a dalších právních předpisů. Vydává povolení pro

výkon pojišťovací činnosti, navrhuje právní normy v oblasti pojišťovnictví. Dohled v pojišťovnictví v České republice byl 1. 4. 2006 integrován do České národní banky.

Komerční pojišťovna – pojišťovna, jejímž předmětem podnikání je pojišťovací činnost a jejím cílem je poskytování služeb, dosáhnout určitý zisk a významné postavení na trhu.

Obvyklá cena – cena, která by byla dosažena při prodeji stejné, popř. obdobné věci v obvyklém obchodním styku v daném čase a na daném místě.

Nová cena – je cena, za kterou lze v daném místě a v daném čase věc stejnou nebo srovnatelnou znovu pořídit jako věc novou, stejného druhu a účelu.

Pojistitel – právnická osoba, k jehož předmětu podnikání patří pojišťovací činnost povolená Českou národní bankou.

Pojistná částka – maximální plnění pojišťovny dohodnuté v pojistné smlouvě nebo určené právním předpisem. Může se určit na jednu pojistnou událost, na události ve stanoveném období nebo jako maximální částka plnění během celého trvání pojištění.

Pojistná doba – časové období, na které bylo pojištění sjednáno. Je ohraničený datem vzniku pojištění a datem jeho zániku. Může se dělit na pojistná období, která jsou rozhodná pro placení pojistného a pro případnou výpověď pojistné smlouvy.

Pojistná smlouva – písemný právní dokument mezi pojistitelem a pojistníkem. Dvoustranný právní úkon, na jehož základě vzniká a trvá smluvní pojištění a jehož obsahem jsou smluvní ujednání a podmínky pojistného vztahu.

Pojistná událost – je nahodilá skutečnost, kde vzniká povinnost pojistitele na základě právních předpisů, pojistné smlouvy poskytnout pojistné plnění.

Pojistné – cena, kterou platí pojistník za poskytnutou pojistnou ochranu. Obvykle se platí v předem dohodnutých intervalech: běžné pojistné (ročně, pololetně, čtvrtletně a měsíčně), jednorázové pojistné (najednou za celou pojistnou dobu).

Pojistné období – část pojistné doby, která je dohodnutá v pojistné smlouvě nebo je stanovena právním předpisem. Časový úsek, na který je potřebné ve stanovených termínech platit pojistné.

Pojistné plnění – peněžní nebo naturální náhrada pojišťovny při vzniku pojistné události, na základě pojistné smlouvy. Je o pojišťovnou vypočítanou a poskytnutou hodnotu ztráty způsobené poškozením nebo o dohodnutou sumu (v životním pojištění), takové pojistné plnění je pojišťovna povinná poskytnout pojištěnému (nebo poškozenému) za pojistnou událost, která splňuje podmínky dohodnuté v pojistné smlouvě nebo podmínky zákona.

Pojistník – fyzická nebo právnická osoba, která uzavřela pojistnou smlouvu s pojistitelem. Má za povinnost platit pojistné a má práva, která jsou stanovena v pojistné smlouvě.

Pojistný trh – společenské prostředí nebo území, na kterém se střetává nabídka a poptávka po pojistné ochraně. Snahou všech komerčních pojišťoven je prosadit se na tomto trhu a dosáhnout významného postavení. Pojistný trh ovlivňuje stát prostřednictvím právních norem a svých orgánů státní správy, pojistitelé, pojistníci, zajistitelé, zprostředkovatelé, asociace. Trh aktivně působí na kvalitu a rozsah pojišťovacích služeb a jejich cenu.

Pojistný vztah – právní vztah, který vzniká na základě pojistné smlouvy mezi pojistitelem a pojistníkem z důvodu realizace pojištění. Vztah, který by měl být založen na korektnosti a vzájemné důvěře.

Pojištění – „pomoc v nouzi“. Z hlediska ekonomického to znamená vytvářet z příspěvků zájemců o pojištění rezervy, které slouží k náhradám škod nebo k úhradě potřeb, které mohou vzniknout pojištěným z nahodilých událostí. Jde o právní vztah mezi pojistitelem a pojistníkem. Základním účelem pojištění je zmírnit či odstranit nepříznivé důsledky způsobené nahodilými událostmi. Efektivní způsob tvorby a rozdělování peněžních rezerv k úhradě potřeb, které vznikají z nahodilých událostí.

Pojištěný – fyzická nebo právnická osoba, na jehož rizika se pojištění sjednává, vzniká na základě pojistné smlouvy a získává nárok na pojistné plnění.

Pojišťovací zprostředkovatel – fyzická nebo právnická osoba, která vykonává zprostředkovatelskou činnost pro pojišťovnu na základě smlouvy uzavřené s pojišťovnou.

Pojišťovnictví – specifické nevýrobní odvětví v ekonomice, které se zabývá pojišťovací, zajišťovací a zábrannou činností. Podle právních předpisů mohou pojišťovny vykonávat i jinou podnikatelskou či investiční činnost. Pojišťovnictví se zabývá pojistnou ochranou, úhradou pojistných událostí aj.

Poškozený – je ten, kdo utrpěl škodu, za kterou podle platných právních předpisů jiný odpovídá. U odpovědnosti se mluví o tzv. „třetí osobě“.

Předepsané pojistné – pojistné, které je stanovené na dohodnuté pojistné období. Neuhrazením ve stanovené (nebo dohodnuté) lhůtě zaniká a pojišťovna má nárok na dlužné pojistné. Jedná se o ukazatel úrovně, obsahu a rozsahu pojistného trhu. Je jedním z ukazatelů výkonnosti komerční pojišťovny.

Spoluúčast – v pojistné smlouvě dohodnutá hodnota, kterou se sám pojištěný podílí na každé ztrátě kryté pojištěním (podmíněná nebo odpočitatelná).

Technické rezervy – pojišťovna je povinna vytvářet technické rezervy, které jsou určeny k plnění závazků vzniklých z pojištění, a to v závislosti na povaze provozované pojišťovací činnosti. Jsou to závazky, které jsou na jedné straně pravděpodobné či jisté a na druhé straně není jistá jejich výše, okamžik vzniku. Zákon o pojišťovnictví podává úplný výčet technických rezerv, které musí vytvářet pojišťovna, provozuje-li životní nebo neživotní pojištění.

Zajistitel (cedent) – právnická osoba, která dostala povolení k provozování zajišťovací činnosti.

Zajišťovna – je podnikatelský subjekt, který vykonává zajišťovací činnost.⁷

⁷ MARTINOVIČOVÁ, D. *Pojištění podnikatelských subjektů*. Ostrava: Key Publishing, 2007. 236 s. ISBN 978-80-87071-08-3.

HAVIT, S.R.O. *Business center.cz Slovník pojmů*. [online] © 1998 – 2009. [2009-05-06]. Dostupný z: <http://business.center.cz/business/pojmy/>.

Příloha č. 2: Fullerův trojúhelník – metoda párového srovnávání

		K ₁	K ₂	K ₃	K ₄	K ₅	K ₆	K ₇	K ₈	K ₉	K ₁₀	i	n _i	v _i
Celkové pojistné [tis. Kč]	K ₁		1	1	1	1	1	1	1	1	1	1.	9	20,00%
Pojistné podmínky	K ₂			1	1	1	1	1	1	1	1	2.	8	17,78%
Dosavadní zkušenosti obce s kom. p.	K ₃				0	1	1	1	1	1	0	3.	5	11,11%
Jednání zástupců pojišťovny	K ₄					1	0	0	1	1	0	4.	4	8,89%
Dostupnost kom. poj. [km]	K ₅						0	1	0	1	0	5.	2	4,44%
Předepsané pojistné [mld. Kč]	K ₆							0	1	1	0	6.	4	8,89%
Technické rezervy celkem [mld. Kč]	K ₇								1	1	0	7.	4	8,89%
Sleva na pojistném [%]	K ₈									0	0	8.	1	2,22%
Image komerční pojišťovny	K ₉										0	9.	1	2,22%
Komplexnost nabídky	K ₁₀											10.	7	15,56%
												N	45	1

i pořadové číslo kritéria

n_i počet celkových preferencí kritéria v trojúhelníku

N počet srovnání kritérií (počet kombinací)

v_i výsledná váha kritéria

Příloha č. 3: Metoda „fuzzy logika“

Česká pojišťovna a.s.

Celkové pojistné [tis. Kč]	Pojistné podmínky	Dosavadní zkušenosti obce s kom. p.	Jednání zástupců pojišťovny	Dostupnost kom. poj. [km]	Předepsané pojistné [mld. Kč]	Technické rezervy [mld. Kč]	Sleva na pojistném [%]	Image komerční pojišťovny	Komplexnost nabídky
24 344	Dobré	Dobré	Špatné	11,4	40,4	89,0	30	Velmi dobré	Dobré

Vstupní stavová matice (ANO, NE)

	Celkové pojistné [tis. Kč]	Pojistné podmínky	Dosavadní zkušenosti obce s kom. p.	Jednání zástupců pojišťovny	Dostupnost kom. poj. [km]	Předepsané pojistné [mld. Kč]	Technické rezervy [mld. Kč]	Sleva na pojistném [%]	Image komerční pojišťovny	Komplexnost nabídky
1	NE	NE	NE	NE	ANO	NE	NE	NE	NE	NE
2	NE	NE	NE	NE	NE	NE	NE	NE	ANO	NE
3	NE	ANO	ANO	NE	NE	NE	NE	NE	NE	ANO
4	ANO	NE	NE	NE	NE	ANO	NE	ANO	NE	NE
5	NE	NE	NE	ANO		NE	ANO		NE	NE

Stavová matice (0, 1)

	Celkové pojistné [tis. Kč]	Pojistné podmínky	Dosavadní zkušenosti obce s kom. p.	Jednání zástupců pojišťovny	Dostupnost kom. poj. [km]	Předepsané pojistné [mld. Kč]	Technické rezervy [mld. Kč]	Sleva na pojistném [%]	Image komerční pojišťovny	Komplexnost nabídky
1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
2	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
3	0	1	1	0	0	0	0	0	0	1
4	1	0	0	0	0	1	0	1	0	0
5	0	0	0	1		0	1		0	0

A=1
N=0

1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Správně

Výpočet [%]	66,6
Výsledné doporučení:	Nezajímat se

Retransformační matice

0 – 70	Nezajímat se
70 – 85	Zvážit nabídku
85 - 100	Zvolit nabídku

Kooperativa pojišťovna, a.s., Vienna Insurance Group

Celkové pojistné [tis. Kč]	Pojistné podmínky	Dosavadní zkušenosti obce s kom. p.	Jednání zástupců pojišťovny	Dostupnost kom. poj. [km]	Předepsané pojistné [mld. Kč]	Technické rezervy [mld. Kč]	Sleva na pojistném [%]	Image komerční pojišťovny	Komplexnost nabídky
14 553	Velmi dobré	Velmi dobré	Výborné	11,4	30,7	41,7	20	Výborné	Výborné

Vstupní stavová matice (ANO, NE)

	Celkové pojistné [tis. Kč]	Pojistné podmínky	Dosavadní zkušenosti obce s kom. p.	Jednání zástupců pojišťovny	Dostupnost kom. poj. [km]	Předepsané pojistné [mld. Kč]	Technické rezervy [mld. Kč]	Sleva na pojistném [%]	Image komerční pojišťovny	Komplexnost nabídky
1	NE	NE	NE	ANO	ANO	NE	NE	NE	ANO	ANO
2	ANO	ANO	ANO	NE	NE	NE	NE	NE	NE	NE
3	NE	NE	NE	NE	NE	NE	NE	ANO	NE	NE
4	NE	NE	NE	NE	NE	ANO	ANO	NE	NE	NE
5	NE	NE	NE	NE		NE	NE		NE	NE

Stavová matice (0, 1)

	Celkové pojistné [tis. Kč]	Pojistné podmínky	Dosavadní zkušenosti obce s kom. p.	Jednání zástupců pojišťovny	Dostupnost kom. poj. [km]	Předepsané pojistné [mld. Kč]	Technické rezervy [mld. Kč]	Sleva na pojistném [%]	Image komerční pojišťovny	Komplexnost nabídky
1	0	0	0	1	1	0	0	0	1	1
2	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0
3	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
4	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0
5	0	0	0	0		0	0		0	0

A=1
N=0

1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Správně

Výpočet [%]	89,6
Výsledné doporučení:	Zvolit nabídku

Retransformační matice

0 – 70	Nezajímat se
70 – 85	Zvážit nabídku
85 - 100	Zvolit nabídku

Allianz pojišťovna, a.s., Vienna Insurance Group

Celkové pojistné [tis. Kč]	Pojistné podmínky	Dosavadní zkušenosti obce s kom. p.	Jednání zástupců pojišťovny	Dostupnost kom. poj. [km]	Předepsané pojistné [mld. Kč]	Technické rezervy [mld. Kč]	Sleva na pojistném [%]	Image komerční pojišťovny	Komplexnost nabídky
14 280	Výborné	Uspokojivé	Dobré	36,9	9,9	9,4	15	Dobré	Dobré

Vstupní stavová matice (ANO, NE)

	Celkové pojistné [tis. Kč]	Pojistné podmínky	Dosavadní zkušenosti obce s kom. p.	Jednání zástupců pojišťovny	Dostupnost kom. poj. [km]	Předepsané pojistné [mld. Kč]	Technické rezervy [mld. Kč]	Sleva na pojistném [%]	Image komerční pojišťovny	Komplexnost nabídky
1	NE	ANO	NE	NE	NE	NE	NE	NE	NE	NE
2	ANO	NE	NE	NE	NE	ANO	NE	ANO	NE	NE
3	NE	NE	NE	ANO	ANO	NE	NE	NE	ANO	ANO
4	NE	NE	ANO	NE	NE	NE	NE	NE	NE	NE
5	NE	NE	NE	NE		NE	ANO		NE	NE

Stavová matice (0, 1)

	Celkové pojistné [tis. Kč]	Pojistné podmínky	Dosavadní zkušenosti obce s kom. p.	Jednání zástupců pojišťovny	Dostupnost kom. poj. [km]	Předepsané pojistné [mld. Kč]	Technické rezervy [mld. Kč]	Sleva na pojistném [%]	Image komerční pojišťovny	Komplexnost nabídky
1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
2	1	0	0	0	0	1	0	1	0	0
3	0	0	0	1	1	0	0	0	1	1
4	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
5	0	0	0	0		0	1		0	0

A=1
N=0

1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Správně

Výpočet [%]	73,4
Výsledné doporučení:	Zvážit nabídku

Retransformační matice

0 – 70	Nezajímat se
70 - 85	Zvážit nabídku
85 - 100	Zvolit nabídku

ČSOB Pojišťovna, a.s., člen holdingu ČSOB

Celkové pojistné [tis. Kč]	Pojistné podmínky	Dosavadní zkušenosti obce s kom. p.	Jednání zástupců pojišťovny	Dostupnost kom. poj. [km]	Předepsané pojistné [mld. Kč]	Technické rezervy [mld. Kč]	Sleva na pojistném [%]	Image komerční pojišťovny	Komplexnost nabídky
13 262	Dobré	Velmi dobré	Uspokojivé	11,4	9,5	24,1	15	Velmi dobré	Dobré

Vstupní stavová matice (ANO, NE)

	Celkové pojistné [tis. Kč]	Pojistné podmínky	Dosavadní zkušenosti obce s kom. p.	Jednání zástupců pojišťovny	Dostupnost kom. poj. [km]	Předepsané pojistné [mld. Kč]	Technické rezervy [mld. Kč]	Sleva na pojistném [%]	Image komerční pojišťovny	Komplexnost nabídky
1	NE	NE	NE	NE	ANO	NE	NE	NE	NE	NE
2	ANO	NE	ANO	NE	NE	ANO	NE	ANO	ANO	NE
3	NE	ANO	NE	NE	NE	NE	ANO	NE	NE	ANO
4	NE	NE	NE	ANO	NE	NE	NE	NE	NE	NE
5	NE	NE	NE	NE		NE	NE		NE	NE

Stavová matice (0, 1)

	Celkové pojistné [tis. Kč]	Pojistné podmínky	Dosavadní zkušenosti obce s kom. p.	Jednání zástupců pojišťovny	Dostupnost kom. poj. [km]	Předepsané pojistné [mld. Kč]	Technické rezervy [mld. Kč]	Sleva na pojistném [%]	Image komerční pojišťovny	Komplexnost nabídky
1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
2	1	0	1	0	0	1	0	1	1	0
3	0	1	0	0	0	0	1	0	0	1
4	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
5	0	0	0	0		0	0		0	0

A=1
N=0

1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Správně

Výpočet [%]	70,8
Výsledné doporučení:	Zvážit nabídku

Retransformační matice

0 – 70	Nezajímat se
70 – 85	Zvážit nabídku
85 - 100	Zvolit nabídku

Generali Pojišťovna a.s.

Celkové pojistné [tis. Kč]	Pojistné podmínky	Dosavadní zkušenosti obce s kom. p.	Jednání zástupců pojišťovny	Dostupnost kom. poj. [km]	Předepsané pojistné [mld. Kč]	Technické rezervy [mld. Kč]	Sleva na pojistném [%]	Image komerční pojišťovny	Komplexnost nabídky
11 243	Velmi dobré	Dobré	Uspokojivé	11,4	8,6	9,2	15	Dobré	Dobré

Vstupní stavová matice (ANO, NE)

	Celkové pojistné [tis. Kč]	Pojistné podmínky	Dosavadní zkušenosti obce s kom. p.	Jednání zástupců pojišťovny	Dostupnost kom. poj. [km]	Předepsané pojistné [mld. Kč]	Technické rezervy [mld. Kč]	Sleva na pojistném [%]	Image komerční pojišťovny	Komplexnost nabídky
1	NE	NE	NE	NE	ANO	NE	NE	NE	NE	NE
2	ANO	ANO	NE	NE	NE	ANO	ANO	ANO	NE	NE
3	NE	NE	ANO	NE	NE	NE	NE	NE	ANO	ANO
4	NE	NE	NE	ANO	NE	NE	NE	NE	NE	NE
5	NE	NE	NE	NE		NE	NE		NE	NE

Stavová matice (0, 1)

	Celkové pojistné [tis. Kč]	Pojistné podmínky	Dosavadní zkušenosti obce s kom. p.	Jednání zástupců pojišťovny	Dostupnost kom. poj. [km]	Předepsané pojistné [mld. Kč]	Technické rezervy [mld. Kč]	Sleva na pojistném [%]	Image komerční pojišťovny	Komplexnost nabídky
1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
2	1	1	0	0	0	1	1	1	0	0
3	0	0	1	0	0	0	0	0	1	1
4	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
5	0	0	0	0		0	0		0	0

A=1
N=0

1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Správně

Výpočet [%]	69,4
Výsledné doporučení:	Nezajímat se

Retransformační matice

0 – 70	Nezajímat se
70 - 85	Zvážit nabídku
85 - 100	Zvolit nabídku

Česká podnikatelská pojišťovna, a.s., Vienna Insurance Group

Celkové pojistné [tis. Kč]	Pojistné podmínky	Dosavadní zkušenosti obce s kom. p.	Jednání zástupců pojišťovny	Dostupnost kom. poj. [km]	Předepsané pojistné [mln. Kč]	Technické rezervy [mln. Kč]	Sleva na pojistném [%]	Image komerční pojišťovny	Komplexnost nabídky
24 754	Dobré	Dobré	Velmi dobré	36,9	5,4	6,7	20	Dobré	Velmi dobré

Vstupní stavová matice (ANO, NE)

	Celkové pojistné [tis. Kč]	Pojistné podmínky	Dosavadní zkušenosti obce s kom. p.	Jednání zástupců pojišťovny	Dostupnost kom. poj. [km]	Předepsané pojistné [mln. Kč]	Technické rezervy [mln. Kč]	Sleva na pojistném [%]	Image komerční pojišťovny	Komplexnost nabídky
1	NE	NE	NE	NE	NE	NE	NE	NE	NE	NE
2	NE	NE	NE	ANO	NE	ANO	ANO	NE	NE	ANO
3	NE	ANO	ANO	NE	ANO	NE	NE	ANO	ANO	NE
4	ANO	NE	NE	NE	NE	NE	NE	NE	NE	NE
5	NE	NE	NE	NE		NE	NE		NE	NE

Stavová matice (0, 1)

	Celkové pojistné [tis. Kč]	Pojistné podmínky	Dosavadní zkušenosti obce s kom. p.	Jednání zástupců pojišťovny	Dostupnost kom. poj. [km]	Předepsané pojistné [mln. Kč]	Technické rezervy [mln. Kč]	Sleva na pojistném [%]	Image komerční pojišťovny	Komplexnost nabídky
1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	0	0	0	1	0	1	1	0	0	1
3	0	1	1	0	1	0	0	1	1	0
4	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	0	0	0	0		0	0		0	0

A=1
N=0

1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Správně

Výpočet [%]	64,8
Výsledné doporučení:	Nezajímat se

Retransformační matice

0 – 70	Nezajímat se
70 – 85	Zvážit nabídku
85 - 100	Zvolit nabídku

Hasičská vzájemná pojišťovna, a.s.

Celkové pojistné [tis. Kč]	Pojistné podmínky	Dosavadní zkušenosti obce s kom. p.	Jednání zástupců pojišťovny	Dostupnost kom. poj. [km]	Předepsané pojistné [ml. Kč]	Technické rezervy [mil. Kč]	Sleva na pojistném [%]	Image komerční pojišťovny	Komplexnost nabídky
10 660	Velmi dobré	Výborné	Výborné	36,9	0,4	170,7	0	Velmi dobré	Výborné

Vstupní stavová matice (ANO, NE)

	Celkové pojistné [tis. Kč]	Pojistné podmínky	Dosavadní zkušenosti obce s kom. p.	Jednání zástupců pojišťovny	Dostupnost kom. poj. [km]	Předepsané pojistné [ml. Kč]	Technické rezervy [ml. Kč]	Sleva na pojistném [%]	Image komerční pojišťovny	Komplexnost nabídky
1	NE	NE	ANO	ANO	NE	ANO	ANO	ANO	NE	ANO
2	ANO	ANO	NE	NE	NE	NE	NE	NE	ANO	NE
3	NE	NE	NE	NE	ANO	NE	NE	NE	NE	NE
4	NE	NE	NE	NE	NE	NE	NE	NE	NE	NE
5	NE	NE	NE	NE		NE	NE	NE	NE	NE

Stavová matice (0, 1)

	Celkové pojistné [tis. Kč]	Pojistné podmínky	Dosavadní zkušenosti obce s kom. p.	Jednání zástupců pojišťovny	Dostupnost kom. poj. [km]	Předepsané pojistné [ml. Kč]	Technické rezervy [ml. Kč]	Sleva na pojistném [%]	Image komerční pojišťovny	Komplexnost nabídky
1	0	0	1	1	0	1	1	1	0	1
2	1	1	0	0	0	0	0	0	1	0
3	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	0	0	0	0		0	0		0	0

A=1
N=0

1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Správně

Výpočet [%]	74,6
Výsledné doporučení:	Zvážit nabídku

Retransformační matice

0 - 70	Nezajímat se
70 - 85	Zvážit nabídku
85 - 100	Zvolit nabídku